

Menom Republiky a slovenského národa !

Národný súd v Bratislave na verejnem hla-
nom pojednávaní, konanom v dňoch 2. - 7./XII., 10. - 14./XII.,
16. - 20./XII. 1946, 3./I., 4./I., 6. - 11./I., 13. - 17./ I.,
20. - 25./I., 27./I., 29. - 31./I., 3. - 7./II., 10. - 13./II.,
17. - 21./II., 24. - 26./II., 28./II., 1./III., 3. - 8./III.,
10. - 11./III., 13. - 15./III., 17. - 19./III. 1947 a dňa 15.
apríla 1947 za účasti predsedu Národného súdu Dr. Igora
Daxnera, ako predsedu, Ľudovíta Čadadu, Jána Demiana, Štefana
Gažíka, Štefana Ondruša, Pavla Poláka, Šimona Struhárika,
ako prísediacich, Dr. Ľudovíta Rigana, plukovníka Dr. Antoní-
na Rašla a Dr. Juraja Šujana, ako obžalobcov vyniesol dňa
15.apríla a verejne vyhlásil tento

r o z s u d o k :

I. Dr. Jozef Tisó, narodený dňa 13. októbra
1887 vo Veľkej Bytči, príslušný do Veľkej Bytče, rim. kat.,
slobodný, dekan - farár v Bánovciach n/B., býv. prezident
Slovenského štátu, národností slovenskej, československý
štátny občan, t.č. vo väzbe Národného súdu v Bratislave,

II. Dr.Ferdinand Š u r č a n s k ý, narodený dňa 18.decembra 1906 v Rajci,príslušný do Rajca,rim.kat., ženatý,advokát,býv.minister vnútra a zahraničia Slovenského štátu,národnosti slovenskej,československý štátny občan,t.č.na neznámom mieste,

s ú v i n n í, že

A/

I.

Dr.Jozef T i s o,ako úradujúci podpredseda HSĽS a poslanec Národného shromaždenia za HSĽS,

Dr.Ferdinand Š u r č a n s k ý,ako vedúci a zodpovedný redaktor časopisu " Nástup " a vedúci radikálneho krídla HSĽS,

svojou činnosťou a činnosťou opisanou v bo-
doch 1/ - 10/ už od sjazdu HSĽS v Piešťanoch /: 20.9.
1936 :/ vyvíjali politickú činnosť,smerujúcu k odstráne-
niu demokratického poriadku v Československej republike,
zapojili sa do bloku protidemokraticky orientovaných ná-
rodov Európy,ktoré už vtedy ohrozovaly ČSR a svetový mier
a bezohľadným uplatňovaním požiadavky autonomie aj " za-
cenu Republiky " využívajúc kriticky napätej medzinárod-
nej situácie,vedome oslabovali odolnosť Československej
republiky a tým napomáhali úsilie zahraničných nepriate-
ľov Republiky o jej rozbitie a to tak,že

1/ Dr.Jozef Tiso a Ferdinand Šurčanský spolu

s inými usmerňovali činnosť HSĽS v smysle dchody o spolu-práci s SDP /: Sudeten Deutsche Partei :/, ktorú urobil dňa 8. februára 1938 v Ružomberku predsedu strany Andrej Hlinka s Karolom Hermanom Frankom, Arnoštom Kundtcom a Ing. Františkom Karmasinom, ako poverencami Henleina, vodcu SDP;

rovnako schvaľovali spolupracu so Sjednotenou maďarskou stranou, resp. jej predsedom Jánom Eszterházym na uplatňovaní pälitických požiadaviek a taktike svojich strán,

hoci vedeli, že SDP pracuje podľa príkazov z Berlína a bolo zrejmé, že pracuje najmä na odtrhnutí Sudet od ČSR a pripojenie ich k Nemeckej riši ;

2/ Dr. Ferdinand Šurčanský po okupácii Rakúska Nemeckom /: 13.3.1938 :/ nadviazal prostredníctvom Rudolfa Vávru styky so Sudeten-Deutscher-Heimatsbund vo Viedni, složkou organizácie Bund Deutsche Osten, ktorý bol jednou z inštitúcií rišsko-nemeckej V. kolóny, pracujúcej na vnútornom rozklade ČSR, a koncom apríla alebo začiatkom mája 1938 sišiel sa vo Viedni s tajomníkom Sudeten Deutscher Heimatsbundu prof. Antonom Klementom, aby sa s ním dohovoril na prevádzaní propagandy, smerujúcej na rozbitie Československej republiky ;

3/ Dr. Jozef Tiso spolu s inými v auguste 1938 sa rozhodli nadviazať s anglickým lordom Runcimanom priamy styk a informovali ho o celom komplexe slovenského problému a za tým účelom zaslali mu v septembri 1938 memoran-

dum, obsahujúce aj návrh na autonomiu zo dňa 5. júna 1938, hoci vedeli, že tým poškodia medzinárodné postavenie a záujmy ČSR;

4/ začiatkom augusta 1938 niektorí činitelia HSĽS s vedomím a s úhlasom Dr. Jozefa Tisu založili polovojenskú organizáciu s názvom " Hlinkova garda " /: HG :/, do ktorej prijali príslušníkov býv. protištátnej Tukovej " Rodobrany ", niektorých členov telocvičnej jednoty " Orla ", Sdruženia slovenských katolíckych skautov a podobne smýšľajúcich vysokoškolákov, aby táto organizácia - Hlinkova garda - slúžila ako politické vojsko strane na zastrašenie politických odporcov, ďalej pri očakávanom konflikte s Čechmi, prípadne, aby bola pripravená pri zahraničnom nepriateľskom nápore proti ČSR revolučne a násilne zasiahnuť cieľom prevedenia prevratu na Slovensku;

5/ v lete v roku 1938 Dr. Jozef Tiso a iní predstaviteľia HSĽS po predchádzajúcim dohovore vyslali do Prahy ako stáleho poverenca HSĽS poslanca Štefana Hašíka, ktorého úkolem bolo v Prahe sledovať všetky udalosti, za zvýšeného ohrozenia Republiky, najmä však konáť úlohu styčného zástupcu vedenia HSĽS vo spojení s vedením Henleinovej strany a na jeho zavolenie potom dňa 8. septembra 1938 Dr. Jozef Tiso a poslanec Štefan Hašík, ako úradní zástupcovia HSĽS, rokovali v klubových miestnostiach poslaneckého klubu Henleinovej strany v Prahe s K. H. Frankom a s inými predstaviteľmi Henleinovej strany, so

- 5 -

zástupcami Sjednotených maďarských strán a zástupcami Poľského dorozumievacieho výboru o ďalšom spoločnom posluhu týchto strán, pri uplatňovaní ich politických požiadaviek, pričom im bolo známe, že SDP pracuje podľa inštrukcií politického a vojenského vedenia nacistického Nemecka;

6/ dňa 19. septembra 1938 Dr. Jozef Tiso s inými využívajúc zvýšeného ohroženia ČSR v súhlase s nemeckými politickými a vojenskými plánmi, v smysle predchádzajúcej dohody s Henleinovou stranou, sa usniesli na vyhlásení, v ktorom medzi iným žiadali okamžité a definitívne vyriešenie slovenskej otázky na podklade Pittsburghskej dohody a posledného parlamentného návrhu HSĽS;

dňa 20. septembra 1938 vyjednávali s minister-ským predsedom Dr. Hodžom a prezidentom Dr. Benešom o tomto rozhodnom stanovisku strany;

a dňa 21. septembra 1938 na základe poslancom SDP Arnoštom Kundtom tlmočeného odkazu Ríšsko-nemeckého ministerstva zahraničia sa usniesli, že budú pokračovať v rokovani s prezidentom Republiky a vyhlásili, že už ne-rokujú o vstupe do vlády, ale o základnom vyriešení slovenskej otázky,

a na tejto ultimativnej požiadavke okamžitého riešenia slovenskej otázky sotrvali, hoci bolo zrejmé, že musí dojst ku vojenskému konfliktu s Ríšou, alebo k okypneniu ČSR a tým vydaniu jej na milosť a nemilosť Nemeckej ríši;

7/ dňa 23. septembra 1938 Dr.Jozef Tiso spolu s iným spolupáchateľom napísal a zaslal prípis prezidentovi Republiky Dr.Benešovi, v ktorom zdôraznil stanovisko proti mobilizácii, ktorá mala byť práve vyhlásená, hoci vedel, že takto oslabí Republiku proti útoku nacistického Nemecka;

8/ začiatkom októbra 1938 Dr.Jozef Tiso spolu ešte s inými predstaviteľmi vedenia HSĽS súhlasili s tým, že Matúš Černák, ako neoficiálny zástupca HSĽS vo vláde gen.Syrového, požiadal vládu a prezidenta Republiky Dr.Beneša o okamžité vydanie vládnej a výkonnej moci na Slovensku do rúk HSĽS s ultimativnou hrozbou demisie, ktorú aj uskutočnil, hoci si boli dobre vedomí, že takéto jednanie ministra Černáka zvyšuje nebezpečie, ktoré hrozilo cestovosti a vnútrostátnemu poriadku Československej republiky;

9/ Dr.Jozef Tiso, Dr.Ferdinand Ďurčanský spolu s inými vedúcimi činiteľmi HSĽS, využijúc kritickej vnútrostátnnej a zahranično-politickej situácie Československej republiky, svolali na deň 5. a 6. októbra 1938 do Žiliny výkonný výbor HSĽS, postavili tam politické, nemarxistické strany pred alternatívu prijať ich politické požiadavky a vziať sa do jednej totalitnej politickej strany HSĽS, alebo počítať s úplným vyradením týchto strán z politického života a účasti na moci;

a dňa 6.októbra 1938 tamže vyhlásili, že sú za

mierové vyriešenie sporných problémov v duchu Mnichovskej dohody, že vytrvajú po boku národov bojujúcich proti marxisticko-židovskej ideológii rozvratu a násilia, že okamžite preberajú v duchu samourčovacieho práva výkonnú a vládnu moc na Slovensku a chcú slobodne, podľa vlastnej vôle, určiť budúci život Slovenska v plnom rozsahu, v to počítajúc aj štátnu ústrojnosť, a to v priateľskom spolužití s okolitými národmi a tak prispieť k usporiadaniu pomorov v strednej Európe v duchu kresťanskom;

a tým postavili vládu ČSR pred politický diktát: buď priať tento hotový stav, alebo počítať s osamostatnením sa Slovenska.

A/

II.

1/ Dr. Jozef Tiso už ako predseda autonomnej slovenskej vlády a úradujúci podpredseda HSĽS,

Dr. Ferdinand Durčanský ako minister pravosúdia, sociálnej starostlivosti, zdravotníctva a pozdejšie aj dopravy,

obídva aj ako význační aktívni činitelia HSĽS, spoločne a spolu s inými

hned po 6. októbri 1938 rozpustili Komunistickú stranu, dňa 23. novembra 1938 zastavili činnosť Česko-slovenskej sociálne-demokratickej strany a dňa 27. novembra 1938 Slovenskej národnej strany,

po 6. októbri 1938 ozbrojili Tukovu "Rodobranu", ktorá sa stala súčasťou Hlinkovej gardy a postupne or-

ganizovali a ozbrojovali i celú Hlinkovu gardu, na túto organizáciu preniesli aj všetok zaistený majetok rozpustených telocvičných spolkov Sokola, Orla, RTJ, Šedliackej jazdy a iných organizácií tohto druhu, poverili ju opatrením tohto majetku a nariadením zo dňa 28. októbra 1938, č. 14 Úr. novín vyhlásili ju za jedinú brannú organizáciu na Slovensku a tak vybudovali politické vojsko, na podporu svojho novootvoreného totalitného režimu, podľa vzoru nemeckých organizácií SA,

dňa 18. októbra 1938 zriadili Úrad propagandy, ktorého úkolem bolo prevychovať národ v smysle protidemokratickom, protislovanskom, protipokrovkom a organizovať ho germanoflsky a pripravovať samostatný Slovenský štát;

2/ Dr. Jozef Tiso a Dr. Ferdinand Čurčanský ako členovia autonomnej vlády spolu s inými sa pričinili, aby na deň 18. decembra 1938 boli vypísané voľby do slovenského autonomného Snemu, pričom zriadili, aby lehota na podanie kandidačnej listiny, bola iba 24 hodinová, čím prakticky bola priostená len jediná kandidátka HSĽS a tento Snem podľa takto prevedených volieb sa stal potom zákonomarným orgánom fašistického režimu na Slovensku;

3/ tí istí obžalovaní dňa 26. októbra 1938 sa pričinili, aby bol zriadený pre Nemcov na Slovensku pri autonomnej vláde Úrad štátneho sekretára a daná Nemcom kultúrna samospráva, pričom za štátneho sekretára nemeckej menšiny bol menovaný poslanec nemeckej strany Ing. Franti-

šek Karmasin,čím vedome uľahčili podvratnú činnosť tejto strany,smerujúcu na rozbitie Československej republiky, prevádzanú podľa plánov Nemeckej riše;

4/ dňa 11.októbra 1938 vo Viedni Dr.Ferdinand Ďurčanský spolu s inými jednali so Seyss-Inquartom a Bürckelom a nasledujúceho dňa v Berlíne s rišským maršálom letectva Hermannom Göringom,aby Nemecko pomohlo Slovensku úplne sa odtrhnúť od ČSR,pričom slúbili,že samostatné Slovensko bude vojensky,politicky a hospodársky čo najužšie spolupracovať s Nemeckou rišou a že zavedú na Slovensku fašistický režim podľa nemeckého vzoru;

5/ koncom februára 1939 Dr.Jozef Tiso po predchádzajúcim dohovore s Dr.Ferdinandom Ďurčanským a inými v úmysle získať ďalšiu podporu vojenských a politických činiteľov nacistického Nemecka,vyslal do Berlína pod vedením Dr.Pružinského a Dr.Ďurčanského delegáciu hospodárskych a politických činiteľov s úlohou prejednať s Göringom podmienky hospodárskej spolupráce Slovenska s Nemeckou rišou.

A/

III.

Ked vo februári 1939 agenti nacistickej Nemeckej riše vo Viedni,soskúpení okolo tamojšieho miestodržiteľa Seyss-Inquarta a Bürckela,na poprej Adolfa Hitlera a Ribbentropa nasadili všetky sily na rozbitie Československej republiky,odtrhnutím Slovenska,Dr.Jozef Tiso a

Dr.Ferdinand Ďurčanský spolu s inými vo vedomí, že tým slúžia záujmom nacistickej Nemeckej riše a s úmyslom úplného odtrhnutia Slovenska od Československej republiky, za chrbtom ústrednej vlády a v spolupráci so slovensko-nemeckou menšinou pustili sa do priamych príprav rozbitia Československej republiky, najmä tým, že

1/ Dr.Ferdinand Ďurčanský koncom februára 1939 vplyval na Ľudovíta Mutnanského, aby v rámci slovenského vysielania z viedenského vysielača stupňoval útoky na Československú republiku a dokazoval nemožnosť spolužitia Slovákov s Čechmi a nutnosť vytvorenia samostatného Slovenského štátu;

2/ koncom februára 1939 niektorí činitelia HSĽS vyjednávali s pplk.Ferdinandom Čatlošom o vojenskom zaistení vyhlásenia samostatného Slovenského štátu, o čom Dr.Jozef Tiso vedel;

3/ dňa 7.marca 1939 na tejnej schôdzke, ktorá sa konala na súkromnom byte Karola Sidora v Bratislave, Dr.Jozef Tiso spolu s inými rokoval i s rišskym mestodržiteľom Seyss-inquartom a jeho tajomníkom Jozefom Hammer-schmidtom o odtrhnutí Slovenska od Republiky a o hospodárskom zaistení samostatného Slovenska;

4/ dňa 8.marca 1939 Dr.Jozef Tiso podľa dohovoru z predošlého dňa sišiel sa znova so Seyss-Inquartom v Moste nad Litavou v Rakúsku a tam s ním pokračoval vo svojich rokovaniach;

5/ začiatkom marca 1939 Dr.Ferdinand Ďurčanský spolu s inými sa dohodli s niektorými nacistickými rišsko-nemeckými činiteľmi, najmä však so Seyss-Inquartom a Bürckelom, aby na Slovensko boli vyslaní nemeckí teroristi a aby spolu s ordnermi previedli v Bratislave teroristické činy na zastrašenie tých politických činiteľov, ktorí ne-súhlasili s okamžitým odtrhnutím Slovenska od Československej republiky a za tým účelom, začiatkom marca 1939 boli dopravené do Petržalky členom SD Alfrédom Helmuthom Neu-joksom výbušniny vo forme malých plechoviek, vyrobených v Nemecku a inými osobami aj rôzne iné zbrane, ktoré potom po prepašovaní do Bratislavы boli použité tiež proti čs. bezpečnostným orgánom pri zákroku dňa 9. - 11.marca 1939 a potom ešte dňa 13.marca 1939, kedy na rôznych miestach boli spôsobené výbuchy, najmä však pri radnici, pričom bývalé domy demolované a niekoľko občanov usmrtených;

6/ dňa 10.marca 1939 Dr.Ferdinand Ďurčanský po dohovore s Dr.Jozefom Tisom v jezuitskom kláštore v Bratislave ušiel pred zaistením do Viedne a tam potom vo viedeňskom rozhlase sa predstavil ako splnomocnenec slovenskej vlády, vyzval národ k odporu a Hlinkovej garde prikázal, aby len jeho počúvala a aby prevzala vsetkú moc na Slovensku do svojich rúk;

7/ dňa 11.marca 1939 Dr.Ferdinand Ďurčanský po dohovore so Seyss-Inquartom a Bürckelom a inými zaslal z Viedne rišskému kancelárovi Adolfovi Hitlerovi do Ber-

lína memorandum, v ktorom menom slovenskej vlády protestoval proti vojenskému zákroku ústrednej vlády na Slovensku a oznámil odtrhnutie sa Slovenska od ČSR, pričom žiadal o podporu a ochranu pre vládu samostatného Slovenska, na čele s predsedom Dr. Jozefom Tisom, Karolom Sidorom, ako ministrom vnútra a Dr. Ferdinandom Ďurčanským ako ministrom zahraničia. Nato potom Hitler vyslal štátneho tajomníka Kepplera, ako zástupcu ríšskej vlády do Bratislavu, cieľom vyjednania odtrhnutia Slovenska, s bratislavskými politicími činiteľmi;

8/ toho istého dňa Dr. Ferdinand Ďurčanský poslal ku Karolovi Sidorovi nemeckého agenta Carbusa a svoju spojku Dr. Jozefa Kirschbauma, aby na Sidora naliehali, aby okamžite vyhlásil odtrhnutie Slovenska od ČSR, a v tom smysle Dr. Ďurčanský hned na to z Viedne Karolovi Sidorovi aj osobne telefonoval;

9/ dňa 10. marca 1939 Dr. Jozef Tiso v Bratislave z jezuitského kláštora vydal pre Akademickú Hlinkovu gardu rozkazy na prevádzanie odporu a demonštrácií proti zosadeným vojenským a četníckym oddielom, vyslaným na Slovensko ústrednou vládou, pričom vyhlásil sosadenie svojej vlády za čin protiústavný;

10/ dňa 13. marca 1939 Dr. Jozef Tiso jednal v Bratislave s dôverníkom Adolfa Hitlera Edmundom Wesenmayerom, ktorý bol sem vtedy vyslaný na to, aby zistil, ktorého z predstaviteľov autonomného Slovenska by si mal

Adolf Hitler pozvať cieľom priameho prerokovania otázky odtrhnutia Slovenska od ČSR;

11/ dňa 13.marca 1939 Dr.Jozef Tiso a Ferdinand Ďurčanský, po predchádzajúcim dohovore s predstaviteľmi HSĽS rokovali v Berlíne so zahraničným ministrom Ribbentropom a rišskym kancelárom Adolfovom Hitlerom o okamžitom odtrhnutí Slovenska od ČSR, načo Dr.Jozef Tiso telefonoval Karolovi Sidorovi a prezidentovi Háchovi, prvému ako predsedovi novovymenovanej autonomnej slovenskej vlády, aby zriadili ihneď všetko, čo treba na svolanie Slovenského snemu, na deň 14.marca 1939;

12/ dňa 14.marca 1939 Dr.Jozef Tiso po dohovore s Dr.Ferdinandom Ďurčanským a inými na schôdzi Slovenského snemu referoval o svojich rokovaniach s Adolfom Hitlerom a Ribbentropom zo dňa 13.marca 1939 a v dôsledku toho členovia Slovenského snemu vyhlásili odtrhnutie Slovenska od ČSR;

B/

I.

Po odtrhnutí Slovenska od ČSR vyhlásením Slovenského štátu Dr.Jozef Tiso ako predsedu vlády a hlava Slovenského štátu a od 26.októbra 1939 ako prezident Slovenskej republiky,

Dr.Ferdinand Ďurčanský ako minister zahraničných vecí a od 2.novembra 1939 do 28.júla 1940 aj ako minister vnútra,

spolu s inými odstránili zvyšky demokratického systému na Slovensku a zaviedli fašistický režim podľa nemeckého vzoru, pričom vládu a výkonnú moc vykonávali v smere čo najužšej spolupráce s nacistickým Nemeckom, takže tým podporili jeho záujmy tak vo veciach politických a vojenských, ako aj v sektore hospodárskom a finančnom, najmä tým, že

1/ v dňoch 18. - 23. marca 1939 v Berlíne spolupôsobili s inými pri uzavretí smluvy o ochrannom pomerie medzi Nemeckou ríšou a Slovenským štátom, vyhlásenou vyhláškou č. 226/1940 Sl.z./: Schutzvertrag :/, túto smluvu Dr. Jozef Tiso a Dr. Ferdinand Ďurčanský podpisali a jej ustanovenia spolu s inými činiteľmi Slovenského štátu potom prevádzili, čím vydali Slovensko do područia Nemeckej ríše a na použitie jeho nemeckou brannou mocou pre strategické ciele Nemecka proti Poľsku a SSSR;

2/ keď nemecká branná moc v dňoch od 14. marca do konca apríla 1939 násilím odzbrojila vojenské posádky a obsadila vojenské objekty na západnom Slovensku a muničné továrne v Dubnici a v Považskej Bystrici, pričom svoj-mocne zabrala a odvezla všetok vojenský materiál najrôznejšieho druhu v úhrnej cene vyše dvoch miliard Ks, slovenská vláda, - a teda aj obžalovaní Dr. Jozef Tiso a Dr. Ferdinand Ďurčanský - sa zriekla náhrady za tento ulúpený majetok dohodou uzavretou v Berlíne dňa 13. apríla 1940 vyhlásenou pod č. 160/1940 Sl.z., čím značne poškodili slo-

venský národný majetok;

3/ v apríli 1939 tí istí obžalovaní spolu s inými dali súhlas, aby na Ministerstvo národnej obrany v Bratislave boli pridelení nemeckí poradcovia vo forme nemeckej vojenskej misie /: DHM :/ a nemeckej leteckej misie /:DLM:/;

4/ v auguste 1939 tí istí obžalovaní spolu s inými pôsobili pri uzavretí dohody so zástupcami Nemeckej riše a dňa 12.augusta 1939 Dr.Jozef Tiso podpísal túto dohodu o tzv.ochrannom pásme /:Schutzone:/ na západnom Slovensku,ktorou poskytli Nemecku význačnú pomoc a prostriedok pre budúce vojny proti Poľsku a SSSR;

5/ v dňoch 18. - 23.marca 1939 Dr.Ferdinand Jurčanský spolu s inými z poverenia Dr.Jozefa Tisu,nadviažuc na hospodárske rokovanie delegácie autonomnej vlády z konca februára 1939 v Devíne viedol hospodárske rokovanie so zástupcami nacistického Nemecka /: Hermanom Göringom,Joachimom Ribbentropom a štátnym tajomníkom Kepplerom :/ a uzavrel s nimi dohodu o hospodárskej a obchodnej spolupráci medzi nacistickým Nemeckom a Slovenským štátom,ako aj dohodu o plato**n**ej úprave medzi nimi /: nemecko-slovenská zúčtovacia smluva :/ a o plato**n**ej úprave medzi Protektorátom Čechy a Morava a Slovenskom s príslušnými dodatkami,čím boli položené základy úzkej spolupráce medzi Slovenskom a nacistickým Nemeckom na poli hospodárskom a obchodnom,čo viedlo k takému vyssávaniu

slovenského národného hospodárstva, že už v júni 1944 čínil dlh štátu u Slovenskej národnej banky, vzniklý z preplácania dobropisov Nemeckej ríše / clearing špička :/ spolu 8.6 miliard Ks;

6/ v roku 1940 Dr.Jozef Tiso a Ferdinand Durčanský spolu s inými cieľom podporovania nemeckého vedenia vojny, pripravili a uzavreli dohodu so zástupcami Nemeckej ríše, ktorou sa Slovensko zaviazalo odoslať do Nemecka robotníkov a potom nariadením s mocou zákona z 29. mája 1940 č.129 Sl.z.zaviedli pracovnú povinnosť a nariadeniami s mocou zákona č.147/1940, č.284/1940 Sl.z.zriaďili Ústredný úrad práce, prostredníctvom ktorého sa disponovalo pre nemecké vojenské nasadenie približne 100.000 - 120.000 robotníkov, ktorí boli v Nemecku nútení pracovať za okolnosti a na miestach ich životu a zdravia nebezpečných, pričom

súčasne prevzali záväzok, že úspory týchto robotníkov, zasielané rodinným príslušníkom na Slovensku budú vyplácané cestou slovensko-nemeckého clearingu, vo skutočnosti na účet slovenskej štátnej pokladnice;

7/ v januári 1940 Dr.Jozef Tiso a Dr.Ferdinand Durčanský spolu s inými podporili nemecké vedenie vojny tým, že pôsobili pri uzavretí smluvy medzi slovenskou vládou a Nemeckou ríšou ohľadom využitia podnikov vojnového hospodárstva na Slovensku pre ciele nemeckého vojnového hospodárstva, podpísanej dňa 20.januára 1940, ktorou sa dá-

va k dispozícii Nemeckej ríši 25 tovární a podnikov pre výrobu a dodávanie zbraní a streliva nemeckému Wehrmachtu, ďalej boli prevzaté záväzky zásobovať tieto podniky surovinami a umožňovať plnenie smluvy, takže dotyčné podniky dodávaly nemeckej brannej moci svoje výrobky, ktorých vývozná hodnota bola:

v roku 1940 spolu..... 132.4 mil.Ks,

v roku 1941 spolu..... 309.8 mil.Ks,

v roku 1942 spolu..... 578.9 mil.Ks,

v roku 1943 spolu..... 1004.3 mil.Ks,

v roku 1944 spolu..... 1762.9 mil.Ks,

ktorú sumu však Nemecká ríša v skutočnosti nezaplatila.

8/ na poradách v Salzburgu 29.júla 1940 Dr. Jozef Tiso slúbil, že prevedenie zmeny v slovenskej vláde, následkom ktorých sa potom spolupráca s nacistickým Nemeckom ešte utužila a Slovenská sa ešte viac prispôsobovalo nemeckému národnno-socialistickému systému, čo sa stalo najmä

a/ vyslaním gardistických dôstojníkov do Senheimu v Nemecku, kde boli nielen cvičení, ale aj ideologickej spracovaní pre zavádzanie brannej výchovy,

b/ prevýchovou národa v smysle národného socialismu kurzami veliteľov HG a HM a politickými školami HSĽS,

c/ napodobením nacistických spôsobov pri rie-

šení sociálnej otázky / Zimná pomoc /, brannej výchovy, /: Slovenská pracovná služba :/, obmedzovaním parlamentu plnými mocami / Zmocňovacie ústavné zákony /,

d/ napokon tiež radikálnejším riešením židovskej otázky, podľa nacistického vzoru;

9/ Dr. Jozef Tiso a do 28.júla 1940 aj Dr. Ferdinand Čurčanský spolu s inými cieľom upevnenia totalitného fašistického režimu pod heslom "Jeden Boh, jeden národ, jedna organizácia" vnútili slávenskému národu svoje fašistické organizácie, najmä tým, že

a/ Hlinkovej slovenskej ľudovej strane ako štátnej strane vytýcili predpisom § 58 Ústavy poslanie, že "jej prostredníctvom sa slovenský národ zúčastní na štátnej moci" a podľa zákona o zmene obecnej samosprávy zo dňa 22.decembra 1943 č.171/1943 Sl.z.aj obecnej samosprávy tým, že jedine HSĽS prevádzala výber osôb na funkciu starostu, jeho námestníka a členov obecného výboru a na jej návrh štátne orgány previedly menovanie,

d/ Hlinkovu gardu urobili vládnym nariadením č.210/1939 Sl.z.povinnou organizáciou pre všetkých občanov slovenskej národnosti, čo zákonom č.245/1939 Sl.z.bolo zmiernené tým, že bola vyhlásená za jedinú polovojskú organizáciu s dobrovoľným členstvom,

c/ vytvorili jedinú organizáciu mládeže Hlinkovu mládež, fakticky od začiatku autonomie, právne zákonom č.156/1940 Sl.z., do ktorej musela vstúpiť celá študujúca

mládež,

d/ vytvorili povinné záujmové organizácie pre všetkých občanov štátu, ktoré urobili složkami strany, práve tak, ako HG a HM;

10/ Dr.Jozef Tiso a Dr.Ferdinand Ďurčanský

a/ velebili Hitlera ako veľkodušného vodcu nemeckého národa za to, že im pomohol vytvoriť Slovenský štát, hoci to vraj nemusel urobiť a že udržujúc nad ním ochranú ruku, vychvaľovali pomery a poriadky v nacistickom Nemecku a presvedčovali národ, že slovensko-nemecká spolupráca je natrvalo životným záujmom slovenského národa. Cieľom prehíbenia tejto spolupráce nariadili zakladať všade slovensko-nemeckú spoločnosť;

b/ hanobili SSSR a západné mocnosti a štvali proti ich zariadeniam a armáde;

c/ dňa 28. mája 1943, keďa už v čase, kedy bola všeobecná známa účasť K.H.Franka na vraždách českých študentov a vyvraždení a zničení Lidíc, Dr.Jozef Tiso udelil K.H.Frankovi najvyššie slovenské vyznamenanie veľkokriž rádu slovenského kríža, ktorý mu odovzdal v Prahe zástupca ministra zahraničných vecí Dr. Štefan Polyák na znak uznania parlamentnej spoločnej práce HSĽS a SDP v bojoch za slovenskú autonómiu pod vodcovstvom Andreja Hlinku a za zásluhy štátneho sekretára K.H.Franka o nadviazanie tejto spolupráce.

B/

II.

Po 14. marci 1939 Dr.Jozef Tiso a Dr.Ferdinand Ďurčanský v smysle ochrannej smluvy s Nemeckom podprili Nemecko pri prepadnutí Poľska

1/

a/ psychologickou prípravou vojny, a to prejavmi v duchu brannej výchovy národa a článkami zahrozenými proti Poľsku,

b/ prestavbou a prispôsobením komunikačných sposjov smerom útoku na Poľsku, poskytnutím slovenských letišť nemeckej armáde, ako základní pre útok a na uskladnenie bojového a pohonného materiálu,

c/ sústredením slovenských vojsk na hraniciach,

d/ povolením prechodu nemeckých vojenských jednotiek cez územie Slovenska;

2/ zúčastnením sa vojny proti Poľsku ozbrojenou vojenskou mocou, pri zákernom prepadnutí Poľska Nemeckom, povzbudzovaním vojakov, ako aj odmeňovaním účastníkov ťaženia vyznamenaniami.

B/

III.

Dr.Jozef Tiso spolu s inými utužovali vojenskú politickú spoluprácu s Nemeckom pri zrejmých jeho úmysloch na ďalšie rozšírenie vojny o svetovládu, a to

1/ zapojením Slovenska do príprav na pokračo-

vanie v tejto vojne:

a/ pristúpením k Paktu Troch mocností v novembri 1940,

b/ povolením prechodu nemeckých vojsk koncom roku 1940 a začiatkom roku 1941 cez územie Slovenska pri útoku na Juhosláviu a Grécko,

c/ v marci 1941 dojednaním dohody o protiletelskej ochrane tzv. ochranného pásma /: Schutzone :/,

d/ začiatkom marca 1941 zariadením prestavby a prispôsobením komunikačných spojov podľa strategických plánov Nemecka, pre útok na SSSR,

e/ na začiatku roku 1941 intenzívnym vyzbrojovaním slovenskej armády útočnými zbraniami, opatreniami proti parašutistom, nariadením o pohraničnom pásme a obvode opevnení a iných dôležitých miest pre ochranu štátu a propagandou militarizmu;

2/

a/ dňa 22. júna 1941 vstupom do vojny proti SSSR po boku Nemčkej /rise, bez vypovedania vojny Sväzu sovietskych socialistickych republik,

b/ vyslaním slovenského vojska až do počtu 50.689 mužov do boja za hranice Slovenska, z ktorých časť ako rýchla divízia bola používaná na fronte a časť ako zaistovacia divízia na boj proti partizánom,

a vydaním nariadenia č. 197/1944 Sl.z.o dohode medzi Slovenskom a Nemeckom, ktorá vstúpila v platnosť

v dňoch 4.10.1944 a podľa ktorej slovenskí štátni občania nemeckej národnosti mali splniť svoju brannú povinnosť, počas trvania vojny v nemeckej brannej moci - Waffen SS,

c/ v novembri 1941 uzavretím v Berlíne slovensko-nemeckého tajného dodatkového protokolu k Trojpaktu so záväzkom urobiť opatrenia na poli tlače, zpravodajstva a propagandy, na podporu politiky Trojpaktu,

d/ v novembri 1941 pristúpením k aktu proti Kominterne a tajnému dodatkovému protokolu k Trojpaktu so záväzkom viest' ideový boj proti komunizmu a prevádzkať prísné opatrenia proti príslušníkom rozpustenej komunistickej strany,

e/ dňa 12. decembra 1941 vyhlásením vojny Anglickému spojenému kráľovstvu a Spojeným štátom severoamerickým,

f/ v lete v roku 1943 ponukou 10.500 mužov tzv. pracovného sboru pre účele ochrany Nemecka proti letectkým útokom Spojencov,

g/ v auguste 1943 uzavretím dohody o výrobe lietadiel nemeckého vzoru na Slovensku,

h/ kooperáciou s Maďarskom a Nemeckom pri plánovaní a vybudovaní opevnenia Karpatínských priesmykov v marci 1944 a opevnenia predhoria Vyhôrlátu v júni 1944,

ch/ po celý čas vedenia vojny proti SSSR propagandou, v ktorej hlásili výmysly, že SSSR ohrozuje celú

civilizáciu a kresťanstvo, pácha zverstvá a chce zotročiť celý svet a povzbudzovaním národa k obetiam a práci pre vojnu, k hospodárskej pomoci Nemeckom na vnútornom fronte a vojakov k boju proti slovanským bratom a západným Spojencom, vyhlasujúc vojnu za boj proti židobolševizmu, plutokraciei a svetovému židovskému kapitálu;

3/ Dr.Jozef Tiso okrem toho povzbudzovaním k bojovnosti slovenských jednotiek osobnými návštavami koncom roku 1941.

c/

1/ Dr.Jozef Tiso spolu s inými od samého začiatku trvania Slovenského štátu až do povstania, Dr.Ferdinand Ďurčanský od začiatku Slovenského štátu do konca júla 1940 spolu s inými marili prípravy slovenského odbojového hnutia, a to ako organizovanie a prípravy partizánskeho odboja, tak aj prípravy samotného národného povstania, zriadením už v roku 1939 osobitného bezpečnostného aparátu, perzekúciami, prenasledovaním a väznením a propagandou;

2/ 29.júla 1944 Dr.Jozef Tiso spolu s inými dali súhlas, aby východná časť Slovenska bola vyhlásená za operačné územie nemeckých vojsk, podriadili armádu gen. Malára nemeckému veleniu a takto v dňoch 31.augusta 1944 a 1.septembra 1944 umožnili Nemcom odzbrojiť túto armádu a odvlieť dôstojníctvo a mužstvo tejto armády do nemeckých koncentračných táborov, čím znemožnili vynikajúcu

účasť tejto armády, ktorú mala mať v povstani a oslobo-
dení Slovenska bez vojnových škôd;

3/ Dr.Jozef Tiso

a/ dňa 23.augusta 1944 poč.25.augusta 1944
požiadal o nemeckú vojenskú pomoc proti partizánskym
akciám a dňa 28.augusta 1944 predpoludním dal súhlas na
vojenské obsadenie celého Slovenska nemeckou armádou a
rovnako ešte pred 28.augustom 1944 dal súhlas, aby nemecké
jednotky obsadili železničnú trať a priemyselné podniky na Považí,

b/ dňa 29.augusta 1944 na žiadosť nemeckého
vyslanca vzal do čestnej väzby ministra národnej obrany
Ferdinanda Čatloša a prinútil ho hrozbou, že ho vydá Nemcom,
ktorí žiadajú jeho hlavu, aby povedal do rozhľasu
pripravený jeho prejav o príchode nemeckých okupačných
vojsk na Slovensko s označením ich ako osloboditeľov a
ochrancov pokoja a poriadku,

c/ dňa 30.augusta 1944 prehovoril do rozhľasu
v tom istom smysle Dr.Jozef Tiso a toho istého dňa pri-
kázal takto prehovoriť do rozhľasu gen.Augustínovi Malá-
rovi, čo ten aj urobil,

d/ dňa 1.septembra 1944 Dr.Jozef Tiso dal roz-
kaz gen.Čatlošovi, aby odzbrojil bratislavskú posádku a
spolu s inými spolupáchateľmi umožnili nemeckej armáde
aby odzbrojila slovenských vojakov na nepovstaleckom úze-
mí;

4/ Dr. Jozef Tiso spolu s inými v dohode s veliteľom nemeckých okupačných jednotiek a s vyslancom nacistického Nemecka

a/ dňa 5. septembra 1944 vystriedal vládu Dr. Vojtecha Tuku novou vládou Dr. Štefana Tisu,

b/ dňa 7. septembra 1944 vymenoval Otomára Kubala za náčelníka HG a šéfa štatnej bezpečnosti,

c/ v septembri 1944 vyňal štátnu bezpečnosť, políciu a žandárstvo z právomoci Ministerstva vnútra a pričlenil tieto do pôsobnosti Ministerstva národnej obrany,

d/ v septembri 1944 dal príkaz k organizovaniu nového vojska tzv. Domobrany, pohotovostný oddielov HG a žandárstva /:POHG a POŽ :/ a týmto nariadil, aby sa zúčastnili bojov, zpravodajských a bezpečnostných akcií proti účastníkom povstania a partizánom v spolupráci s ŤSB, nemeckými bezpečnostnými orgánmi SD a SiPO, v dôsledku čoho sa zúčastnilo na akciách proti povstalcам a partizánom, ako aj na trestných výpravách proti civilnému obyvateľstvu v partizánskych krajoch, spolu asi 3.000 gardistov a niekoľko jednotiek Domobrany;

5/ Dr. Jozef Tiso a Dr. Ferdinand Ďurčanský lákali povstaleckých vojakov k dezercii, sľubujúc im amnestiu a beztrestnosť rozhlasom, letákmi aj tlačou a počas povstania a aj po potlačení povstania štvali proti povstalcам a partizánom, vyhlasujúc ich za zradcov, zložincov

a banditov, a to Dr.Jozef Tiso najmä svojou rečou v Banskej Bystrici 30.októbra 1944 a vianočným posolstvom v roku 1944, a Dr.Ferdinand Ďurčanský najmä svojim prejavom v rozhlase dňa 1.septembra 1944, na shromaždení okresnej organizácie HSLS dňa 11.septembra 1944 a prednáškami dňa 18.januára 1945,2.februára 1945; Dr.Jozef Tiso usmerňoval v tomto smere aj propagandu;

6/ Dr.Jozef Tiso spolu s inými uzavreli dňa 9. októbra 1944 tajnú dohodu o zásobovaní nemeckej okupačnej armády na Slovensku na účet Slávenského štátu, čím poškodili národný majetok asi o 7 miliard Ks;

7/ dňa 30.októbra 1944 Dr.Jozef Tiso zúčastnil sa spolu s inými vládnymi činiteľmi a predstaviteľmi nemeckej okupačnej armády oslavu víťazstva nad povstaním v Banskej Bystrici, odslužil ďakovnú sv.omšu, vyznamenal nemeckých dôstojníkov a vojakov za boj proti povstalcom, mal verejný ďakovný prejav Hitlerovi a jeho vojskám a poslal Adolfovi Hitlerovi ďakovný telegram;

8/ Dr.Jozef Tiso v dohode s veliteľom nemeckých okupačných vojsk nariadil vyhláškou zo dňa 12.januára 1945 čís.51.400 - dopl.O.1945 mobilizáciu osôb odvodných ročníkov 1935-1941 a pre príslušníkov odvodných ročníkov 1942 až 1944 a starších pokračovanie v prezenčnej službe, pripadne v ďalšej službe, s tým zvláštnym ustanovením, že kto ne-nastúpi, bude považovaný za zbeha, prípadne za vojnového zájava a bude odvezený za hranice štátu;

9/ Dr.Jozef Tiso pozvaním nemeckých vojsk a spolu s inými aj potlačením povstania spôsobili, že front postupne prešiel cez celé Slovensko a nemecké vojská a ich pomocné orgány evakuovali na mnohých miestach mňov do 60 rokov do Nemecka na nútené práce, a za pomoci HG, HM, Domobrany a úradov vyviezli do Nemecka z tovární i stroje, z podnikov, skladíšť, obchodov, a domácností i zariadenia, zásoby, rádiopráistroje, atď. z nemocníc a iných ústavov a kín všetky cenné prístroje a celé zariadenia, z hospodárstiev živý a mŕtvy inventár;

10/ ten istý obžalovaný po dohode s nemeckými okupačnými vojskami nariadil, aby všetci práceschopní občania /: mužskí, niekde i ženské ./ sa zúčastnili na opevňovacích prácach nemeckej armády za okolnosti a na miestach života nebezpečných;

11/ ten istý obžalovaný donútil všetkých štátnych zamestnancov i slovenských spisovateľov a umelcov, aby odsúdili národné povstanie v nadiktovanej forme;

12/ Dr.Jozef Tiso ako najvyšší veliteľ tzv. Domobrany vydal dňa 14.marca 1945 rozkaz príslušníkom Domobrany, v ktorom ich vyzval do boja proti Červenej armáde a lživými údajmi hanobil slovenských povstalcov;

13/ na jar 1945 Dr.Jozef Tiso a Dr.Ferdinand Ďurčanský spoločne s inými sa dohodli vyvíňať u zahraničných, vojenských a politických činiteľov úsilie o zachovanie, prípadne obnovenie Slovenského štátu, čo Dr.Jozef

Tiso po úteku zo Slovenska až do 23.V.1945 aj prevádzal.

D/

Dr. Jozef Tiso a Dr. Ferdinand Čurčanský - posledný počas jeho členstva vo vláde - spolu s inými hneď po nastolení autonómie, ale najmä po 14. marci 1939 pomocou všetkých orgánov svojho totalitného režimu a nemeckých nacistických organizácií perzekvovali a terorizovali všetkých odporcov svojho režimu, najmä tým, že

1/ po 14. marci 1939 trpeli pot. schvaľovali že príslušníci HG svojmcne a beprávne odnímali sťahujúcim sa osobám českej národnosti cenné veci, skvosty a peniaze;

2/ Dr. Jozef Tiso spolupôsobil s inými pri vydaní nariadenia s mocou zákona zo dňa 17.8.1940 číslo 200/1940, na základe ktorého bolo niekoľko desiatok verejných a štátnych zamestnancov a penzistov československej orientácie, avšak slávenskej národnosti, v svojich platom-vých pôžitkoch citeľne ukrátených;

3/ Dr. Jozef Tiso a Dr. Ferdinand Čurčanský od konca októbra 1938 v tlači, rozhlase, na verejných shromaždeniach a iným spôsobom popudzovali k nenávisti a nepriateľským činom proti Židom a už po vymedzení pojmu Žida na podklade konfesionálnom nariadením č. 63/1939 S.l.z. a celým rámom nariadení s mocou zákona, vladných nariadení a opatrení, vyradili Židov z verejného života a hospodárskeho života, obmedzili ich osobnú slobodu, majetok a príjmy;

4/ po salzburgských poradách niektorí vládni činitelia na základe ústavného zákona zo dňa 3.9.1940, č. 210/1940 a nariadenia z 9.9.1941 č. 198/1941 Sl.z. /: židovský kódex :/ vyradili Židov úplne z hospodárskeho a sociálneho života a úplne ich zbavili ľudských práv a majetku a pozdejšie v roku 1941 a začiatkom roku 1942 nariadili zriaditi pre Židov koncentračné tábory v Seredi, Novákoch a inde, s čím všetkým Dr. Jozef Tiso súhlasil, pričom bolo mu vyhradené právo udeľovať výnimky, ktoré právo potom ľubovoľne používal;

5/ Koncom februára a začiatkom marca 1942 za súhlasu Dr. Jozefa Tisu, na základe dohody Dr. Vojtecha Tu-ku s nemeckým vyslancom v Bratislave o deportácii Židov bolo nariadené XIV. oddel. Ministerstva vnútra pripraviť a previesť nútené vystahovanie Židov zo Slovenska, na územie Nemeckami obsadené, podľa vopred vypracovaného plánu tak, že

a/ od 3. apríla 1942 do 18. mája 1942 bolo vysta-hované 38.169 Židov, bez akéhokoľvek právneho podkladu,

b/ od 18. mája 1942 do 20. októbra 1942 na zá-klade ústavného zákona č. 68/1942 Sl.z., podľa ktorého vys-ťahovanie Židia strácali štátne občianstvo a všetok maje-tok bez nadobudnutia nového štátneho občianstva a bez akejkoľvek náhrady za odňatý majetok, ďalších 19.668 Židov, takže takto bolo celkom vyvezených spolu 57.837 Židov, z ktorých sa vrátilo len niekoľko 100 ľudí, kdežto ostatní zahynuli;

6/ Dr.Jozef Tiso spolu s inými súhlasili s tým, aby sa podľa dohody Dr.Vojtechu Tuku s nemeckými úradmi z februára 1942 vyplatilo Nemeckej riši za každého deportovaného Žida 500 RM, ktorým titulom dal Slovenský štát Nemeckej riši záľchou poukázať 100 miliónov Ks;

7/ začiatkom roku 1944 na základe verbálnej nôty, nemeckého vyslanectva v Bratislave zo dňa 6. októbra 1943 Dr.Jozef Tiso spoločne s inými spolupáchateľmi dohodli sa so zástupcami nacistického Nemecka proti ustávneniam Haagských konvencii, že uprchli vojnoví zajatci z koncentračných táborov a zajateckých táborov z Nemecka a Nemcami obsadených území, dopadnutí na Slovensku, budú odovzdaní nemeckým pohraničným policiajným úradom, hoci vedeli, že týmto sú zajatci vydaní istej smrti;

8/ v lete 1943 Dr.Jozef Tiso spoločne s inými spolupáchateľmi zriadili, aby osoby ukrajinskej národnosti, ktoré utiekly z Nemecka, kam boli odvlečené a boli chytené na Slovensku, boli odovzdané nemeckým pohraničným policiajným úradom, na základe čoho ÚŠB vydala dňa 7. júna 1943 v tom smysle príkaz pre slovenské bezpečnostné úrady;

9/ Dr.Jozef Tiso a Dr.Ferdinand Ďurčanský s inými spolupôsobili pri vydaní prevádzaní vládneho nariadenia zo dňa 29. marca 1939 č. 32 Sl.z. a zriadili od 1. januára 1940 Ústredňu štátnej bezpečnosti v Bratislave /: ÚŠB :/ a na základe tohto nariadenia a pomocou tohto orgánu postupne zaistili a uväznili, alebo dali uväzniť

odporcov režimu, spolu asi 3.000 osôb na ľubovoľný čas v koncentračnom tábore v Ilave alebo v policajných väzniacich, bez akéhokoľvek vypočutia, bez možnosti obrany, bez dôkazu vinu, pôhym administratívnym opatrením a trpeli, aby najmä príslušníci komunistickí a protifašistických organizácií pri vyšetrovaní boli trýznení, usmrcovaní, resp. mučením dohnaní k sebevraždám;

10/ Dr.Jozef Tiso spolu s inými súhlasili ešte pred slovenským národným povstaniom, aby nemecká tajná štátna polícia /: Gestapo :/ a nemecká bezpečnostná služba /: SD:/ spolupracovali s Ústredňou štátnej bezpečenosťi aj na Slovensku, v dôsledku čoho Gestapo a SD mnoho osôb, medzi inými aj slovenských štátnych občanov, zatkli, týrali a niektorých z nich odvezli za hranice štátu;

11/ Dr.Jozef Tiso v jeseni v roku 1944 za povstania a po dobytí povstaleckých kraju dal príkaz HG, HM, POHG, POŽ a Domobrane, aby oddiely týchto formácií pomáhaly nemeckej armáde a iným nemeckým vojenským a bezpečnostným jednotkám chytať účastníkov odboja a ich pomocníkov a aby tým cieľom podnikaly aj samostatné akcie a tak gardisti chytené podozrelé osoby väznili, týrali, usmrcovali, aj odovzdávali Nemcom; za ich spolupráce bolo takto zavraždených a pochovaných v masových hroboch a īak spolu asi 4.316 ľudí a odvlečených do koncentračných táborov v Nemecku spolu asi 30.000 ľudí, kde z nich veľmi značný počet zahynul;

12/ v tom istom čase Dr.Jozef Tiso, hoci prijmal úradné hlásenia aj súkromné zprávy o tom, že nemecké okupačné armády za pomoci členov HG a Domobrany atď. vy- palujú niektoré slovenské dediny, tieto výčiny trpel a schvaloval,

t e d a

obžalovaný Dr.Jozef Tiso a obžalovaný Dr.Ferdinand Ďurčanský, buď každý sám, alebo spoločne s iným spo- lupáchateľom

ad A/ I.,II.,III.ako členovia vlády a Slovenského snemu a exponovani politické činitelia a expohova- ni príslušníci slovenských fašistických organizácií pri- činili sa o rozbitie Československej republiky, odstráne- nie jej demokratického poriadku a zavedenie fašistického režimu, menovite za tým účelom iniciatívne a exponovane pôsobili k 6.októbru 1938 a 14.marcu 1939 a priamym vy- jednávaním a iným spôsobom prispeli k utvoreniu Sloven- ského štátu pod ochranou Nemecka,

ad B/ I.,II.,III.ako členovia slovenskej vlády a Slovenského snemu a exponovani politickí činitelia a exponovani príslušníci slovenských fašistických organizá- cií pričinili sa o odstránenie demokratického poriadku Československej republiky a o zavedenie fašistického re- žimu, podporili v značnej miere vojenské, politické a hos- podárske záujmy nacistického Nemecka a horthyovského Ma-

ďarska, spôsobili škodu vojnovému úsiliu Sväzu sovietskych socialistických republík a Spojencov, spôsobili škodu slovenskému národu, domácim, demokratickým a protifašistickým organizáciám a skupinám, vedúcim boj za slobodu, pričinili sa o vypovedanie a vedenie vojny proti Sväzu sovietskych socialistických republík a Spojencom, brali na nich významnú účasť, činnosť a idey fašistických okupantov a domáčich zradcov verejne propagovali, obhajovali a schvalovali, verejne hanobili Sväz sovietskych socialistických republík, Spojencov a ich štátne zriadenia a armády, pričom Dr. Ferdinand Ďurčanský sa nezúčastnil na podpore vojenských, politických a hospodárskych záujmov horthyovského Maďarska, nespôsobil škodu vojnovému úsiliu Sväzu sovietskych socialistických republík a nepričinil sa o vypovedanie a vedenie vojny proti Sväzu sovietskych socialistických republík a nebral na nej významnú účasť,

ad C/ akýmkoľvek spôsobom maril boj slovenského národa proti zradcom a okupantom za slobodu a za obnovenie Československej republiky, najmä marili prípravy národného povstania a účasť vojenských jednotiek v ňom, akokoľvek zúčastnili sa na úsilí fašistických okupantov a domáčich zradcov v úmysle potlačiť slovenské národné povstanie a znemožniť partizánsky boj, spolupôsobili pri prenasledovaní účastníkov povstania a partizánskeho boja aj inak pomáhali okupačným vojskám a orgánom a takúto zradcovskú činnosť propagovali, verejne obhajovali a schvalovali.

li,okrem toho Dr.Jozef Tiso a Dr.Ferdinand Čurčanský ako exponovaní politickí činitelia a exponovaní príslušníci slovenských fašistických organizácií a Dr.Ferdinand Čurčanský,aké člen Slovenského snemu,činnosť a idey domácich zradcov verejne propagovali,obhajovali a schvalovali,pričom Dr.Ferdinand Čurčanský nezúčastnil sa marenia príprav národného povstania a účasti vojenských jednotiek na ňom,ani sa akokoľvek nezúčastnil na úsilí fašistických okupantov a domácich zradcov v úmysle potlačiť slovenské národné povstanie a znemožniť partizánsky boj,ani nespolu-pôsobil pri prenasledovaní účastníkov povstania,a partizánskeho boja,ani inak nepomáhal okupačným vojskám a orgánom,

ad D/ako členovia slovenskej vlády a Slovenského snemu a exponovaní politickí činitelia a exponovaní príslušníci slovenských fašistických organizácií spôsobili škodu slovenskému národu,domácim,demokratickým a protifašistickým organizáciám a skupinám,vedúcim boj za slobodu,

nariadili,organizovali a horlivu vykonávali perzekúcie demokratických a protifašistických osôb a organizácií pre ich politickú činnosť,spôsobili druhému protiprávnu ujmu,pre jeho rasovú,národnú,náboženskú a politickú príslušnosť a pre protifašistické presvedčenie,činnosť kolaborantov verejne propagovali a schvalovali,

okrem toho obžalovaný Dr.Hozef Tiso napomáhal činnosť fašistických okupantov a s nimi spoäupracoval

s úmyslom napomáhať nemecké vedenie vojny, spolupôsobil pri prenasledovaní účastníkov povstania a partizánskeho boja, aj inak pomáhal okupačným vojskám a orgánom.

Uvedenými činmi obžalovaní spáchali:

ad A/I.,II.,III. trestný čin domácej zrady podľa § 2, písm.a/ nar.č.33/1945 v znení vyhlášky číslo 58/1946 Sb.n.SNR,

ad B/ I.,II.,III. Dr.Jozef Tiso trestný čin domácej zrady podľa § 2 písm.a/ ažd d/ nar.č.33/1945 v znení vyhlášky čís.58/1946 Sb.n.SNR, Dr.Ferdinand Ďurčanský trestný čin domácej zrady podľa § 2 písm.a/,b/,d/ cit.nar.,

ad C/ Dr.Jozef Tiso trestný čin zrady na povstanie podľa § 4 písm.a/,b/,c/ nar.č.33/1945 v znení vyhlášky č.58/1946 Sb.n.SNR a trestný čin domácej zrady podľa § 2 písm.d/ cit.nar. a Dr.Ferdinand Ďurčanský trestný čin zrady na povstanie podľa § 4 písm.a/,c/ cit.nar.,

ad D/ Dr.Jozef Tiso a Dr.Ferdinand Ďurčanský trestný čin domácej zrady podľa § 2 písm.b/ nar.č.33/1945 v znení vyhlášky č.58/1946 Sb.n.SNR, trestný čin kolaborantstva podľa § 3 písm.b/,e/ cit.nar., Dr.Jozef Tiso aj trestný čin kolaborantstva podľa § 3 písm.a/ cit.nar. a trestný čin zrady na povstanie podľa § 4 písm.b/ cit.nar., pričom Dr. Jozef Tiso spáchal trestný čin kolaborantstva podľa § 3 cit.nar. v prípadoch D/ ods.5./,9/, a 10/ za priťažujúcich okolnosti.

Národný súd preto odsudzuje:

obžalovaného Dr.Jozefa T i s u na základe

§§ 2,3,sadzba 2 a § 4 nar.č.33/1945 v znení vyhlášky č.
58/1946 Sb.n.SNR na

t r e s t s m r t i p o v r a z o m

ako hlavný trest a podľa § 7 nar.č.33/1945 v znení vy-
hlášky č.58/1946 Sb.n.SNR, §§ 70, ods.1 a 71 vyk.nar.č.
55/1945 Sb.n.SNR na stratu občianskych práv a podľa § 8
ods.2 nar.č.33/1945 v znení vyhlášky č.58/1946 Sb.n.SNR
a § 74 vyk.nar.č.55/1945 Sb.n.SNR na konfiškáciu celého
majetku obžalovaného,ako na vedľajšie tresty;

obžalovaného Dr.Ferdinanda Ž u r č a n s k é-
ho na základe §§ 2,4 nar.č.33/1945 v znení vyhlášky čís.
58/1946 Sb.n.SNR a § 3 ods.2 vyk.nar.55/1945 Sb.n.SNR na

t r e s t s m r t i p o v r a z o m

ako hlavný trest a podľa § 7 nar.č.33/1945 Sb.n.SNR v zne-
ní vyhlášky č.58/1946 Sb.n.SNR, §§ 70 ods.1.a 71 vyk.nar.
č.55/1945 Sb.n.SNR na stratu občianskych práv a

podľa § 8 ods.2 nar.č.33/1945 v znení vyhlášky
č.58/1946 Sb.n.SNR a § 74 vyk.nar.č.58/1945 Sb.n.SNR na
konfiškáciu celého majetku obžalovaného ako vedľajšie
tresty.

Obžalovaní sú povinní podľa § 480 trp.su zre-
telom na § 65 vyk.nar.č.55/1945 Sb.n.SNR zaplatiť náklady
trestného pokračovania doteraz vzniklé a tie,ktoré vzniknú
v budúcnosti.Tieto náklady sa podľa § 4 zák.čl.XLIII/1890

v znení vyhlášky č.181/1927 Sb.z.a n.vyhlasujú predbežne za nedobytné u obžalovaného Dr.Tisu,u obžalovaného Dr. Ferdinanda Ďurčanského za dobytné.

Naproti tomu Národný súd obžalovaných:

Dr.Jozefa Tisu zpod bodu obžaloby A/ I.4/,6/,
A/ II.7 a/,b/,8/,9/,A/ III:2/,7,11/,B/ I. 1/,6/,8b/,10/ a
čiastočne 13b/,B/ III. 5/,10/,C/ 19/,D/ 13/,

Dr.Ferdinanda Ďurčanského zpod bodu obžaloby
A/ I. 6/,7/,8/,9/,10/,11/,12/,A/ II. 7b/,c/,e/,8/,9/,
A/ III. 3/,5/,6/,7/, B/ I.,1/,6/,13d/,

podľa § 29 ods.2 vyk.nar.č.55/1945 Sb.n.SNR
o s l o b o d z u j e .

Náklady trestného pokračovania pokiaľ sa týka-
jú oslobodzovacej časti rozsudku,znáša podľa § 482 Trp.
§ 65 vyk.nar.č.55/1945 Sb.n.SNR erár.

Dôvody :

Obžaloba kládla obžalovaným za vinu trestné
činy tak,ako sú uvedené v enunciácii obžaloby.

Obžalovaný Dr.Jozef Tiso sa skoro v ničom k vi-
ne nedoznal,obžalovaný Dr.Ferdinand Ďurčanský nemohol byť
vôbec na vinu dotázaný,nakoľko sa zdržuje už od oslobode-
nia ČSR na neznámom mieste,takže proti nemu bolo pokračo-
vanie prevedené na základe § 30 a/ nar.č.33/1945 v znení
vyhlášky č.58/1946 Sh.n.SNR.

Obžalovaní boli najprv členmi, pozdejšie postupne aj význačnými funkcionárm Hlinkovej slovenskej ľudovej strany /:HSĽS :/, ktorá od začiatku svojho učinkovania volila si bifurkáciu vyjadrenú heslom "za Boha a národ ", ale bola aj bifrons /dvojčelnou/ voči Republike československej a Slovanstvu, lebo hned na začiatku svojho jestvovania v ČSR dostala do vienu od Vojtechu Tuku a jeho prívržencov, ako aj ľudí podobného pôvodu a mentality z radov laických i kniazských, také zpäatočnícke a separatistické zárodky zaštepené do jej ducha, ktoré zámerou činnosťou vedenia a vlivom okolnosti zmohutnely tak, že viedly postupne od požiadavky autonomie v smysle Pittsburghskej dohody ku požiadavke federatívnej autonómie - vlastne federácie - a nakoniec pomocou vybičovaného nacionálneho šovinizmu k samostatnému štátu v smere štátoprávnom, a od nábožnosti k bogotizmu, politickému klerikalizmu a cez piešťanský sjazd, na ktorom sa HSĽS zapojila do bloku "europských národov" bojujúcich podľa nacistickej terminológie proti židobolševizmu k fašisticko-nacistickému táboru vo smere vývoja svetonázorového.

Toto je v kocke ten vývin, o ktorom hovorí obžalovaný Dr. Jozef Tiso vo svojom prejave dňa 31.3.1939. "Neúprosná rovnosť čiary politického vývinu znázorňuje teda tento postup slovenských zákonodarcov, ktoréj čiare udalosti a zásahy vonkajšie daly len rýchlejší spád, ale nijako neurčovaly jej smer. Máme tedy samostatný Slovenský

štát, lebo tak si to vynútila železná logika prirodzeného vývinu národa slovenského"..... a v posolstve zo dňa 14. 3.1940, kde tvrdil: "Nie nahodilým zblknutím výbušného materiálu je teda 14.marec, lež vyvrcholením pôsobiacich historických síl a my ktorí sme ho pripravovali..." atd.

Činnosť obžalovaných sem spadajúca je opísaná v oddielu A/ rozhodujúcej časti rozsudku.

Národný súd sa zaoberal len poslednou fázou uvedeného vývoja, v ktorej obžalovaní zrážali ľudí, Slavianstvo a ideológiu čistého kresťanstva, neštítili sa nadviazať styky a spoluprácu s odvekým nepriateľom ČSR a Slavianstva, novopohanským germánstvom a jeho V.kolonou, pomáhajúc mu zvnútra rozdieliť ČSR a tak urobiť veľký krok na pochode do novej svetovej vojny, rozpútanej cieľom podrobenia národov Európy a zmocnenia sa svetovlády.

Prvý krok v tomto smere učinil večný vodca HSĽS Andrej Hlinka, keď dňa 8.februára 1938 v Ružomberku, teda ešte mesiac pred anšlusom Rakúska, dohodol sa s K. H.Frankom, Arnoštom Kundtom a Ing.Františkom Karmašinom, ako poverencami Konráda Henleina na spolupráci v závažných otázkach boja oboch strán za autonomiu.

Okolnosť túto vzal Národný súd za dokázanú výpovedou K.H.Franka, podloženou fotografiou, na ktorej sú zúčastnené osoby zachytené na ružomberskej ulici na prechádzake mestom vo spoločnosti A.Hlinku a okrem toho článkom K.H.Franka v časopise "Böhmen und Mähren" z októ-

bra 1941.

Vo svojej výpovedi uvádza K.H.~~Frank~~,že účelom tejto návštevy bolo získať A.Hlinku,"najvyššieho predstaviteľa strany a muža všetkými slovenskými členmi parlamentu rovnako vysoko ceneneho,jasne a jednoznačne pre frontu národností a pre štatút národností".

Obžalovaní tvrdili,že o tejto dohode nič nevedeli,ba že Hlinka ani o samotnej schôdzke nikomu z nich nič nepovedal,ani v strane nereferoval.Rovnako vypovedali aj ostatní funkcionári strany,behom hlavného pojednávania vypočutí.

Kedže je nad všetky pochyby fotografiami návšteva uvedených funkcionárov Henleinovej strany u Hlinku dokázaná,ostávajú len 2 možnosti: alebo začajil tejto fakt pred funkcionármi Hlinka,alebo ho taja funkcionári z pieti k svojmu vodcovi,z ktorého si vykovali symbol.Z prehlásenia obžalovaného Macha,že do tajnosti politickej vuchyne strany neboli vždy zasvecovaní všetci funkcionári,nie je vylúčená ani možnosť,že len niektorí z funkcionárov vec zatajujú,kdežto ostatní skutočne neboli informovaní.Na samotnom fakte návštevy tieto negatívne výpovede nič nemenia.

Ostáva rozhodnúť len okolnosť,čo bolo príčinou resp.obsahom tejto návštevy.

Aj v prípade,že by nebola nastala po schôdzke žiadna spolupráca medzi SDP a HSĽS,nebola by výpoved K.

H. Franka tým úplne vyvrátená v tomto bode. Výpoveď K.H. Franka, je však podopretá nastalou spoluprácou medzi uvedenými stranami, jak na pôde parlamentnej, tak aj mimo nej.

V tomto smere zistil Národný súd:

Už na zasadnutí predsedníctva HSĽS dňa 24.3. 1938 hovorí A. Hlinka, že rok 1938 bude mať pre náš národ asi také značenie, ako rok 1918 a že udalosti nás nesmú v r. 1938 nájst nepripravených.

Dr. Tiso na tom istom zasadnutí analyzoval obširne príčiny udalostí v zahraničí a uviedol n o v š i e a r g u m e n t y, volajúce po rozšírení autonomistickeho frontu na Slovensku a v c e l o m š t á t e.

Predsedníctvo strany sa na tejto schôdzke usneslo ďalej "v záujme konkretizovania tejto spolupráce s menšinami porobiť patričné iniciatívne kroky, aby sa takto okolo jednej myšlienky mohlo stmeliť a sústrediť politické smýšľanie nielen príslušníkov slovenského národa ale aj všetkých obyvateľov Slovenskej krajiny," a zatým účelom "kedže je potrebné, aby v rušných časoch strana rýchle a na čas mohla zaujať oficiálne stanoviská, utvorený bol užší výbor na čele s predsedom A. Hlinkom, ktorý bol poverený vynášať pre celú stranu platné zásadné rozhodnutia".

Rozolúcia strany HSĽS prednesená v parlamente dňa 29.3.1938 snaží sa postaviť predošlé prehlásenie o spolupráci s menšinami do takého svetla, že ide o záujme

Republiky zapnúť národnostné menšiny do konštruktívnej práce, práce konsolidačnej, čo je prinajmenej naivná maska, keďže išlo o zapojenie do spolupráce takých opozičných strán, ktoré za každú cenu, aj "za cenu Republiky" chceli svoje politické požiadavky uplatňovať a jedna z nich - SDP -, po Hitlerovej reči o 10. miliónoch Nemcov v susedných štátach mala už zrejmé ciele irredentistické, zvlášte keď v tej dobe sa v tejto strane sliali už všetky nemecké strany aj Nemci zo Slovenska.

Vo svojej reči dňa 4. júna 1938 na oslavách Pittsburghskej dohody v Bratislave povedal Dr. Jozef Tiso medzi iným na výtku, že sú hlinkovci spájajú s Maďarmi: "My by sme mohli gratulovať Čechom, keby obdržali od sudetských Nemcov také osvedčenie, aké my máme v rukách, že maďarská naša menšina uznáva prednostné právo Slovákov na Slovensku." Tu obžalovaný Dr. Jozef Tiso zrejme poukazuje na interview v Slováku zo dňa 27. 3. 1938 s Eszterházym. Nedá sa predpokladať, že by slovenskí Maďari boli dali také prehlásenie HSĽS bez protizáruky svojich práv. Takúto záruku však nemohla HSĽS Maďarom dať len buď na prípad ak ona bude o tom neobmedzene rozhodovať, alebo aspoň na prípad, že za predpokladu podpory Maďarov v politickom boji proti ústrednej vláde učini HSĽS takéto zabezpečenie práv maďarskej menšiny jedným bodom svojho politického programu.

V tom istom interviewe Eszterházy sa jasne stavia za boj HSĽS za autonomiu a prehlasuje, že cieľom

maďarskej politiky bolo vždy udržať maďarský národný organizmus žijúci na Slovensku a pestovať národné povedomie a vynútiť uznanie medzinárodnej... rancovaných jeho práv a pri takýchto cieľoch, že je jasná paralela medzi HSĽS a maďarským pohybom.

Z hore uvedených usnesení a prehlásení HSĽS je dostatočne jasné, že HSĽS si program zahrňujúci aj práva menších osvojila a že by tak nebola učinila bez predchádzajúcej dohody o spolupráci s nimi, je evidentné.

Slovák z 29.6.1938 to hovorí celkom otvorene v úvodníku: "Slovenský nacionálizmus dokázal prakticky na politickom boji, že vie organizovať s poluprácou konštruktívnych naciонаlizmov, že vie nahradiť národnostné boje s poluprácou na spoločnom a nerozdielnom osude.... Nič nás neodradí od toho, aby sme na najvyšší prestol národnostnej politiky kládli pravú solidaritu nacionálizmov, lebo ona je základným kameňom pokojného riešenia národnostných problémov v Európe a na svete vôbec."

K.H.Frank vo svojej výpovedi tvrdí, že SDP výpracovala národnostný štatút ešte v júni alebo v júli 1938 a poslala jeden exemplár HSĽS k prejednaniu.

Že SDP mala vypracovanú základnú osnovu národnostného štatútu je potvrdené už tým, že 29.7.1938 / vidí Slovák z toho dátu / bol uverejnený vládny národnostného štatútu a to podľa citovanej zprávy v Slováku po dlhých vyjednávaniach s Nemcami.

Pretože nies sú objektívnych dôkazov vyvracajúcich výpoveď Franka v tomto smere, Národný súd zistuje na základe jeho výpovede, že HSĽS v júni alebo v júli 1938 dostala od SDP návrh národnostného štatútu k prejednaniu.

Dňa 13.9.1938 odpoludňia zasadalo užšie predsedníctvo HSĽS pod predsedníctvom Dr. Jozefa Tisu, rokovalo o vnútornnej a zahraničnej politickej situácii a konštatovalo, že ústredná vláda vraj nechce ani v terajšej vážnej situácii vyriešiť slovenský problém, hoci všemožne usiluje o dohodu s inými národnostnými menšinami. Považuje to za jednostranné a nedostatočné riešenie vnútorných problémov Republiky a žiada bezodkladné riešenie slovenského problému, zároveň vyhlasuje, že trvá neochvejne a nekompromisne na stanovisku osobitnosti slovenského národa a na zachovanie integrity slovenskej krajiny, pri vnútornnej prestavbe štátu. HSĽS sa ďalej dožaduje autonomie Slovenska na podklade návrhu, ktorý bol predložený snemovni a vláde v lete r. 1938 a prehlasuje, že strana požíva všetky kroky tak na pôde parlamentu ako i mimo parlament, a to všetkými prostriedkami a spojenectvami, ktoré uzná za dobré a vhodné v záujme slovenského národa.

Obžalovaný Dr. Ferdinand Šurčanský piše vo svojom článku vo Slováku zo dňa 14.9.1938: " Preto už na základe metód aplikovaných Čechmi v každodennom živote, bolo treba si a hnuť k spolupráci s menšinami, aby sme takto mohli vytvoriť protiváhu mocenským prostriedkom českým. Pravda vládni či-

nitelia sú si veľmi dobre vedomí ďalekosiahlosťi tohto politického prostriedku, ktorý nám bezohľadnosťou svojho pokračovania oni vlastne vnútigli a preto nič nepokladajú za dôležitejšie ako chytrou vyhlásiť nás za nepriateľov štátu, za vlastizradcov....%.

Na stípcach toho istého časopisu z 20.9.1938 je uverejnené vyhlásenie spoločného klubu poslancov a senátorov HSĽS, vo ktorom sice prehlasujú, že nemajú ani písomnej ani ústnej dohody s neslavanskými politickými stranami, avšak v smysle odkazu doneSENÉHO poslancom SDP Kundtom - o čom bude reč v inom bode rozsudku - stavajú na druhý deň priamo ultimativne požiadavku: Okamžité a definitívne vyriešenie slovenskej otázky na podklade Pittsburghskej dohody a posledného parlamentného návrhu.

Sem patrí ešte zpráva vo Slováku zo dňa 30.5. 1943 podľa ktorej " dňa 28. mája predpoludním prijal štátny sekretár a SS grupenführer K.H. Frank, v prítomnosti kanclára Gerstbergera mimoriadneho vyslanca, splnomocneného ministra Dr. Štefana Polyaka, ktorý odovzdal štátnemu sekretárovi Frankovi veľkokriž radu Slovenského kríža udeľeného Frankovi Vodcom a prezidentom Republiky Dr. Polyak pritom zdôraznil význam parlamentnej spolupráce HSĽS s SDP v bojoch za slovenskú autonomiu pod vodcovstvom Andreja Hlinku a vyzdvihol zásluhy sekretára Franka o nadviazanie tejto spolupráce, ktorej výsledkom je dnešné spojenectvo nemecko-slovenské, zabezpečujúce slovenskému národu

slobodný rozvoj vo vlastnom štáte i účasť na budovaní novoeuropského poriadku. Zpráva uvádzá ďalej, že K.H.Frank dojatý ďakoval pánu prezidentovi Republiky a slovenskej vláde za vysoké vyznamenanie a v rozhovore obnovoval svoje spomienky na úprimnú spoluprácu a spoločné boje v minulosti.

Sem' patrí aj doznaná účasť Dr.Jozefa Tisu na schôdzi Henleinovej strany v klubových miestnostiach SDP dňa 8.9.1938, s ktorou sa podrobnejšie zaoberá bod 5 roz- hodujúcej časti rozsudku.

Július Stano vypočutý na hlavnom pojednávaní dňa 8.januára 1947 vypovedal, že Scotus Viator zavrhoval spoluprácu HSĽS s Henleinovcami, a to asi v júni 1938. Sám svedok údajne o tejto spolupráci vedel len z počutia.

A na koniec nech svedčí Dr.Jozef Tiso proti Dr.Jozefovi Tisovi:

30.januára 1943 na zasadnutí Ústredného výboru HSĽS povedal Dr.Jozef Tiso prejav, v ktorom viedie paralelu medzi politickým vývinom fašizmu, nacizmu a HSĽS. Výslovne tu hovorí: " Boj o slovenský národ a jeho život, o jeho politické práva, bol príčinou vzniku a usmerňovania ľom životnej čiary HSĽS, na ktorú blahodarne pôsobil obdobný pohyb fašistický v Taliansku a národnosocialistický v Nemecku."

V ďalšom parafauzuje oklamaných Talianov, ponížených Nemcov a oklamaných Slovákov. Fašizmus a nacizmus

dokončil vraj vzostup týmto národom a Slováci sa tiež vrhli do práce na sjednenie národa slovenského.

"Je to čas prielomu, čechezujúceho náporu v Matici, autonomistického sjazdu mládeže v Trenč. Tepliciach, dohody Hlinka - Rázus vo Zvole, triumfálneho nástupu v Nitre na Pribinových oslavách, je to čas sjazdu strany v Piešťanoch, odkiaľ letí prvý pozdrav zo Slovenska k záhraničným nástupom za novú spravodlivejšiu a spokojnejšiu Európu. V boji za životné práva svojho národa posilňovalo nás vedomie, že v zahraničí sa viedie podobnými pohnútkami inšpirovaný boj a preto sme nielen so živou sympatiou sledovali vývin vecí v národne-socialistickom Nemecku, ale sme mu i želali plného víťazstva nad internacionálnou plutokraciou a marxizmom, lebo tak sme dúfali zvíťaziť nad čechezujúcim náporom, ktorému nás za malú korist nechal plutokraticky západ ako i marxistický bolševizmus. Márne sme sa pokúšali nájsť porozumenie v centrách západnej plutokracie - všade sme narazili na zavreté dvere, márne sme sa usilovali vzbudiť bratskú sústrast v slavianskom príbuzenstve - ale utajené snahy pohliť nás číhaly na nás z každej strany. Víťazstvo zásady "völkisch" vysoko nesené mohutným nástupom národnosocialistickým, holo nám jedinou nádejou, že toľkými obeťami v duchu našich národných dejín vedený boj skončíme víťazstvom. Táto nádej nás viedla k nadviacaniu s polupráce s našimi Nemcami nielen doma, ale aj v Prahe, aby sa splnily

túžby našich najlepších síl a aby sa víťazne skončil boj s jednoteného slovenského národa.

Aká je naša nápadná obdoba i v ďalšom vývine vecí...."

Potom ešte nasleduje paralela o uchopení sa moci nacizmu v roku 1933 a postupným zmocnením sa štátneho aparátu a na Slovensku vyhlásením autonomie, zvolením Snemu a vyhlásením samostatného Slovenského štátu.

Na základe týchto skutkových zistení a čias- točného doznamenia Alexandra Macha, proti popieraniu obža- lovaného Dr. Jozefa Tisu má Národný súd za dokázanú čin- nosť obžalovaných v bode A/ I. 1/ rozhodujúcej časti roz- sušku opisanu.

Nagatívne výpovede svedkov v tomto bode, vypo- čutých, ako aj výpovede obžalovaných nemohly na pozitív- nych okolnostiach horeuvedených nič zmeniť, zvlášte keď všetci vypočutí svedkovia boli buď v trestnom pokračova- ní pre tie isté trestné činy alebo aspoň účastníci a väč- šinou práve tak ako obžalovaní na otázky v tomto smere odpovedali: neviem, nepamätam, nezaujímal som sa, nepredpo- kladám, resp. dedukovali ex post.

Ad A/ I. 2/1

Skutkové okolnosti v tomto bode uvedené má Národný súd za dokázané výpoveďou Rudolfa Vávru a Ludovíta Mutňanského, podopretou obsahom prešítaných spisov, po- licajného riaditeľstva v Košiciach a v Bratislave, Prezídia

Policajného riaditeľstva v Bratislave a prípisom Dr. Martina Miku.

Ad A/ I. 3/:

Skutkové okolnosti tu uvedené sú preukázané žprávou o usnesení Klubu poslancov HSĽS, uverejnenou v časopise Slovák zo dňa 3.8.1938 a usnesením Predsedníctva HSĽS z 31.8.1938 uverejneným v Slováku zo dňa 8.9.1938, ako aj doznaním obžalovaného Dr.Jozefa Tisu.

Ad A/ I. 4/:

Založenie HG ešte pred 6. októrom 1938 a jej úloha sú dokázané čiastočným doznaním Alexandra Macha a Dr.Jozefa Tisu, ďalej zprávou časopisu Slovák z 3.8.1938 o založení prvej organizácie HG v Trnave a hľavne prejavom obžalovaného Dr.Jozefa Tisu, povedaným v Bojniciach 31.júla 1942, v ktorom sám hovorí: "Dobre bude, keď nezabudneme čo bolo toho pohnútkou, prečo sme pred 6. októrom, 6. októbra a po 6. októbre dávali Gardu do popredia. Príčina tu bola tá, že sme si boli vedomí, že s Čechmi raz do konfliktu prídeme. Po 6. októbre sa potreba Gardy výrazne ukázala. Keďže sme vtedy neboli pánni svojho vojska, svojej armády, museli sme sa obzerať, ako ten konflikt viest a toto bola myšlienka, ktorá nás pobádala organizovať Gardu pre ten prípad a na ten čas, keď ten konflikt budeme musieť zlikvidovať bez armády, bez nášho vojska. Ten konflikt prišiel a HG konala službu národu."

Z toho jasne vyplýva, že Garda mala byť politic-

kým vojskom na spôsob SA vytvoreným,uniformovaným pozdejšie podľa vzoru talianského:"čierne košelete,kicky na čiapke."Národný súd prišiel k tomuto skutkovému záveru preto, že príklad vzrastu a vnútrostátneho víťazstva nacistov v Nemecku za pomoci SA,časove i miestne blízky,bol príliš strhujúci,než aby sa mohlo prisvedčiť obžalovanému Dr.Jozefovi Tisovi,že si aj v tomto smere nebral od nikoho príklad a že keď už si príklad bral,že si ho mohol vraj práve tak dobre brať od Mohameda alebo Džingischána,ako to v inej relácii obžalovaný na hlavnom pojednávaní prehlásil.

Obžalovaný Dr.Jozef Tiso si vo snahe popierať všetko a za každú cenu,v tomto bode aj prítirečil.Bránil sa totiž tým,že na zakladanie Gardy nemal účasť,robili to vraj Mach so Sidorom,ale len po 6.októbri,keď vraj už Tiso a iní nalihali,aby sa to nerobilo mimo strany,ale v strane a dodáva,že o založení prvej skupiny v Trnave sa dozvedel iba z novín.Kedže je z horeuvedeného jasné, že príslušná zpráva v novinách bola už 3.augusta 1938 obžalovaný sám potiera svoje tvrdenie,že Garda bola organizovaná až po 6.októbri.

Citovanými slovami z jeho reči v Bojniciach, je nad všetkú pochybnosť vyvrátená jeho obrana,že vo svojich rečiach vraj netvrdil,že Garda mala taký cieľ ako je v enunciáte rozsudku uvedený.Alexander Mach,hoci doznal,že už začiatkom roku 1938 myslal na založenie Gardy,

tvrdil, že nemyslel na takéto ciele, ale zároveň priznáva, že HG sa regrutovala z Orla, Rođobrany, Sdruženia slovenských katolíckych skautov a mala slúžiť na propagovanie politiky strany moží mládežou, ale najmä na poriadateľské ciele pri shromaždeniach /Ordineri/ a rozličných podnikoch strany. Doznał, že Garda po 6. októbri bola ozbrojená.

Že akým tempom šlo organizovanie tohto politického vojska po 6. októbri o tom svedčí Slovák z 19.I. 1939, kde sa píše: "Českí politikovia a vojaci /Beran, Syrový/ mali možnosť sa presvedčiť o úplnom poriadku, aký na Slovensku panuje. Je to hlavne zásluha HG. Práve v predvečer otvorenia Slovenského snemu Karol Sidor otvoril vodcovskú školu HG, ktorá podľa jeho slov bude vychovávať Slovensku nových bojovníkov, generálov, ministrov a poslancov..... Najvýznamnejší akt v živote slovenského národa, otvorenie zákonodarného Žnemu Slovenskej krajiny započal sa dňa 18. januára 1939 slávnostným nástupom prvého pluku HG. Pri tejto príležitosti složili dôstojníci HG prísahu hlavnému veliteľovi....." a na strane 3: "V preďvečer otvorenia Slovenského snemu sa hlavní činitelia HG celého Slovenska v primaciálnom paláci na otvorenie vodcovskej školy, spojené s odovzdaním čestných dýk tým gardistickým pracovníkom, ktorí už dosiaľ si získali nehynúce zásluhy na organizovaní HG..... Sidor povedal: Bratia velitelia! z dôvery národa, slovenskej vlády a mojej ako hlavného veliteľa HG sverujú sa Vám oblasti, oddiely, divízie, pluky a

zástavy HG. Stávate sa vodcami na Vás sverených družstváčk, čatách, stotinách, sformovaných gardistov nášho zvečnelého vodcu A. Hlinku..... Hlinkova vodcovská škola zriaďuje sa pri každom okresnom veliteľstve..... Prvých sto z Vás dostane čestné dýky, máte na nich do ocele vryté heslo; ktoré je súčasne príkazom času: " Cesta nazpäť nemožná "...."

Na základe horeuvedeného vzal Národný súd za dokázaný skubkový stav opísaný v bode 4 oddielu A/ I. rozhodujúcej časti rozsudku,

Ad A/ I. 5/:

Obžalovaný r. Jozef Tiso doznał, že Haššík bol požiadany, aby ostal v Prahe a pozoroval pomery a počkal zprávu, keby sa niečo chystalo. Keďže stredobodom politického záujmu v tom čase bola sudeto-nemecká otázka, vzhľadom na zistenú už v bode 1/ spoluprácu HSĽS s SDP je zrejmé, že úkolom jeho bolo najmä udržať v týchto pohnutých dobách, stály kontakt s vedením Henleinovej strany. Najpresvedčivejšie svedčí o tom sám fakt - doznaný aj obžalovaný Dr. Tisom - že na schôdzku všetkých národnostných, politických strán, ktorá sa mala konať 8.9.1938 v Prahe a ktorú svolala Henleinova strana, pozvala táto Dr. Tisu nie priamo, ale prostredníctvom Haššíka.

Čo sa týka samotného priebehu tejto schôdzky, prítomných osôb a výsledku jednania, výpoved Franka, obrana Dr. Tisu a oficiálne komuniké tlačového ústredia sudeto-nemeckej strany a čiastočne aj prvá zpráva Slováka sa nepatrne rozchádzajú.

Časopis Slovák v č.205 z 9.9.1938 uverejnil nasledovnú zprávu: Porada návrhu vlády. Podpredseda našej strany u prezidenta Republiky./Tel./ Praha 8.septembra.- Dnes odpoludnia bola pod predsedníctvom poslanca Franka v Prahe schôdzka, na ktorej sa rokovalo o podklade posledného návrhu vlády ČSR. Schôdzky sa zúčastnili zástupci HSĽS, zástupci SDP, zástupci Maďarskej národnej i kresťanskej strany a Poliaci.

Odpoludnia o 1/2 5 hod. prijímal prezident Republiky Dr. Eduard Beneš na audiencii poslanca HSĽS Dr. Jozefa Tisu, podpredsedu strany."

Slovák zo dňa 9.10.1939 prináša úradnú zprávu tlačového ústredia SDP v Prahe takto:

" Vo štvrtok 8.septembra za predsedníctva zástupcu Konráda Henleina K.H.Franka, konala sa spoločná schôdzka politického výboru SDP so zástupcami HSĽS, Spojených maďarských strán a Poľského dorozumieievacieho výboru. Schôdzky sa zúčastnili poslanci: K.H.Frank, Dr.Jozef Tiso, Štefan Haššík, Dr.Gejza Szüllo, Ján Eszterházy, Andor Jaross, Dr. Leon Wolf, Dr.Gustáv Peters, Rudolf Sander, Ing.Wolfgang Richter, Ing.František Künzel, poľský knaz Jozef Berger, Dr.Viliam Šebekovsky a Dr.Rudolf Schiketanz.

V základných otázkach týkajúcich sa nutnej prestavby štátu a úpravy národnostných otázok bol zaistený úplný súhlas. Bolo usnesené v spoločných poradách podľa potreby pokračovať."

Pri prvom výsluchu K.H.Franka súhlasila aj čo do prítomných,aj čo do obsahu schôdze,s úradným komuniké SDP práve citovaným.

Pri druhom výsluchu mení Frank svoju výpovied v tom smysle,že sa mu zdá,že na schôdzke neboli prítomní Maďari.Poliakov nikde nespomína.Aj pri prvom aj pri druhom výsluchu však tvrdí,že zo slovenskej strany bolo prítomné viac osôb.Po prvý raz hovorí,že tam bol Tiso,Sidor a ešte jeden,-dvaja poslanci.Druhý raz hovorí,že tam bol Tiso a ešte dva-draja poslanci ľudovej strany a hovorí, že mimo Tisu,tam bol prítomný ešte jeden knäaz.

Poneváč je nepochybne,že zo strany HSĽS boli tam len Dr.Tiso a Haššík a žiadnen iný slovenský knäaz,je zrejmé,že Frank jednak pre časový odstup,jednak preto,že z prítomných poznal dobre a pamätá sa len na Tisu,zamieňa si Maďarov a poľského knäaza,o ktorom sa píše v komuniké za poslancov HSĽS zo sprievodu Tisu.

Pretože sa zpráva Slováka a úradné komuniké SDP v tomto smere shodujú,boly napísané ihneď po udalosti,kdežto Frank vypovedal o veci až po dlhých rokoch,vzal Národný súd za dokázané,že sa na schôdzky zúčastnily osoby,menované v úradnom komuniké SDP.

Čo sa priebehu a výsledku schôdze týka,shoduje sa obsah komuniké s výpovedami Franka,ktorý k tomu ešte dodáva,že je jeho pevným prešvedčením,že by SDP nebola mohla uverejniť žiadne komuniké bez súhlasu Dr.Tisu,alebo

ním splnomocneného zástupcu.Frank uvádza ešte,že schôdza bola krátka, len 10 - 20 minút trvala,nepodpisovalo sa nič, len sa prečítalo komuniké.

Dr.Tiso sa bráni tým,že schôdzu otvoril Frank, hovoril len všeobecne a preto sa on po 15-20 minútach zo schôdze vzdiaľil, nevyčkajúc výsledku.

Pretože aj podľa komuniké jednalo sa len o súhlás v základných otázkach prestavby štátu a úpravy národnostných otázok, čo všetko bolo obsažené v národnostnom štátu, poslanom podľa zistenia v bode 1/ HSĽS už v júni alebo v júli 1938 a čo bolo už dávno predmetom vyjednávania medzi SDP a vládou a bolo pretriasané mnohonásobne v novinách, neuveril Narodný súd obžalovanému Dr.Jozefovi Tisovi a zistil priebeh a výsledok schôdze v súhlase s výpovedou Franka a obsahom komuniké SDP.K tomuto skutkovému záveru prišiel tým viac, že schôdza zrejme nesledovala ani tak zpevnenie frontu národností a nemala snáď na programe vyriešenie nejakých rozporov medzi účastníkmi, ako skorej bola inscenovaná preto, aby zahraničie bolo informované že ústredná vláda ČSR bude vystavená v parlamente spoločnému náporu všetkých opozičných národnostných skupín ČSR,ako to komentoval aj časopis Prager Presse z toho času.

Obžalovaný Dr.Jozef Tiso sa vo svojej obrane odvoláva na usnesenie spoločného klubu poslancov a senátorov HSĽS, uverejnené v Slováku z 20.9.1938, v ktorom sa hovorí: Ideme rovnou cestou.Nemáme a nemali sme ani ústnu

ani písomnú dohodu o spolupráci s neslovenskými stranami.
Dr.Tiso snaží sa tým podvrátiť pravdivosť komuniké z 8.
9.1938.

Akú cenu toto prehlásenie má možno správne
ohodnotiť len vtedy, keď si zrekapitulujeme deje medzi 8.
a 20.septembrom 1938.

Slovák z 9.9.1938 prináša zprávu v článku
"Times," v ktorom Henleinovci vyslovujú požiadavok odtrh-
nutia Sudet od ČSR.- Maďarsko zaviedlo všeobecnú vojenskú
povinnosť.

Slovák zo 7.9.: Pol Európy zmobilizovanéj.

Slovák z 11.9.1948. píše: " Itália prehlasuje,
že bude Nemecko podporovať všetkými silami," - Prináša
článok: Naša trpezlivosť je u konca, z ktorého vynímame:
" Vyčerpali sme ako lojálni občania všetko, aby sme zod-
povedných činiteľov pohli k zakročeniu riešiť slovenský
problém.... Ak sa veľký národný spor Slovákov s Čechmi
nelikviduje dnes, nedôjde už k tomu! Ak sa slovenský pro-
blém nerieši teraz, nedôjde už k tomu nikdy viac. Teda za-
kryté hrozby.

V tom istom číslu str.3 reaguje Slovák na člán-
ky o dementi v Slovenskom hlase takto: ".....nejde tu
o nejaké dezauovanie nikoho, ale len o konštatovanie prav-
dy, že porada 8.9.1938 s Frankom mala len informatívny
ráz a že ešte pred jej zakončením, musel Dr.Tiso poradu
opustiť, nakoľko bol pozvaný k prezidentovi Republiky.

K tomu Slovák podotýka: Sme zmocnení vyhlásiť toto z najh
kompetentnejšieho miesta.

Slovák 13.septembra donáša usnesenie užšieho
predsedníctva strany ako je už citované v prvom bode dô-
vodov rozsudku...., podnikneme všetky kroky.....všetkými
prostriedkami a spojenectvami.....

V tom istom čísele Slováka je zpráva, že Göring
vyhlásil: Vieme aké je neznesiteľné, že taká malá národná
triesočka tam dolu.....stále utláča a obťahuje kultúrny
národ.

Reč Hitlera povedanú 12.9.1938 prináša Slovák
zo 14.9.1938. Obsahuje útoky na Prahu. Osud sudetských Nem-
cov nie je Hitlerovi ľahostajný - vojnová pohotovosť.O
jednaní pražskej vlády hovorí, že je zločinecká.

V tom istom čísele je zpráva, že v sudeto-nemec-
kých krajoch bolo vyhlásené štatárium a na Henleinu bol
vydaný zatykač.

Dr. Ďurčanský ma v tomto čísele úvodník....
aplikujeme len české politické metódy.....a ďalej hovo-
rí o Prahou HSĽS vnútenej spolupráci s menšinami, ako ho-
lo už hore citované.

Prezident Republiky prijal 15.9.1938 deputá-
ciu HSĽS Dr.Tisu, Budayho, J.Siváka a Dr.Martina Sokola a
rokoval s nimi o slovenskom probléme. V rozprave sa bude
pokračovať.

Slovák zo 16.septembra prináša zprávu o náv-

števe Chamberlaina v Berchteggadene.-Incidenty v Sudetách.-
Vraždy.

Slovák zo 17.septembra donáša zprávu o novej ceste Chamberlaina k Hitlerovi.-Oznámenie, že sa svoláva na 19.9.spoločná schôdzka poslancov a senátorov HSĽS.- V Pražskom liste píše Sidor, že Henlein odvolał svoju delegáciu z Prahy a S.D.P.zavrela kancelárie a redakcie nemeckých novín.-Ríšsky rozhlas vysiela 2 Henelinove prejavy. Jeden, že dohoda s čs.vládou je definitívne nemožná, druhý že Češi kradnú a vraždia nevinné nemecké obyvateľstvo.- Odpoveď na článok Lidových novín, v ktorom sa píše, že Hlinkova ľudová strana má už veľmi málo času, aby si rozmyslela, či nechá nebezpečnú hru, alebo musí zmiznúť bez zbytku, ako by nikdy nebola existovala.

Slovák z 18.9.1938 prináša koniec proklamácie Henleina, ktorý znel: V tejto chvíli núdze vystupujem pred Vás a pred celý civilizovaný svet a vyhlasujem: Chceme žiť ako slobodní občania.....Chceme domov do Riše. Boh požehnaj nás a náš spravodlivý boj.

Je potom div, že 19.9.1938 spoločný klub poslancov a senátorov HSĽS pod predsedníctvom Br.Jozefa Tisu cíti potrebu vyhlásiť, že : Nemáme a nemali sme ani písomnú ani ústnu dohodu atď.?Ak nechcel sdielať osud Henleinovej strany a Henleina? A má toto vyhlásenie nejakú cenu? keď zároveň prichádza klub v taký ťažký moment voči vláde a štátu s ultimativnou požiadavkou: Okamžité a definitívne

vyriešenie slovenskej otázky na podklade Pittsburghskej dohody a posledného parlamentného návrhu?

Národný súd na základe uvedených skutkových okolností dospel k skutkovému záveru, že uvedené vyhlásenie Klubu poslancov a senátorov Klubu HSĽS nezodpovedalo pravde, zodpovedalo len politickej taktike, sledovanej vtedajším vodcom HSĽS Dr. Tisom a preto nemohlo vyvrátiť záver súdu, o spolupráci HSĽS s SDP a neslovenskými opozičnými stranami vôbec, podložený už uvedenými dôkazmi, podopretými nielen holými slovami, ale aj ďalšími politickými činmi vedenia strany, uvedenými v nasledujúcich bodoch.

Okolnosť, že Dr. Jozefovi Tisovi a iným predstaviteľom HSĽS bolo v tej dobe známe, že SDP pravuje podľa inštrukcií politického a vojenského vedenia nacistického Nemecka, má Národný súd za preukázanú už tým, že táto okolnosť bola aj širokej verejnosti zrejmou, a to už po Hitlerovej reči o 10 milionoch Nemcoch v súseďných štátoch a po anšluse Rakúska z aktivity a neustále zvyšovaných politických požiadaviek Henleinovcov, spojených s pokusom Riše vojensky napadnúť ČSR v máji 1938 a ďalej ešte z cieľom Henleina do cudziny a celkom jasne z porady Henleina s Hitlerom, konanej ešte 1. septembra 1938 v Berchtesgadene, o ktorej aj Slovák písal nasledovne:

"Praha 2. september. Najsenzačnejším chýrom z včerajška bola zvest, že Henlein pozvaný bol do Berchtesgadenu k Hitlerovi a že tam skutočne aj odcestoval. Henlein včera ráno došiel do Berchtesgadenu, odkiaľ odišiel

do Obersalzbergu, kde má Hitler svoje sídlo. Tu privítal ho Hitlerov zástupca Hess a gen.maršal Göring. Títo odprevadili ho k Hitlerovi. Hitler a Henlein hovorili spolu až do pozdného večera, takže Henlein strávil noc s Hitlerom v dome v Obersalzbergu..... Henlein vrátil sa z Berchtesgadenu rozhodne s pevným plánom.... Ak Henlein prijme tzv. tretí návrh Hodžov za podklad ďalšieho vyjednávania je situácia zachránená. Ak nie, to znamená, že Hitler má útočné plány proti ČSR a vtedy nastávajú najkritickejšie dni tak v našom štátnom ako i slovensko-národnom živote.

O tejto návštive bol na hlavnom pojednávaní predstavený snímok z norimberského filmu.

Ad A/ I. 6/:

Skutkové okolnosti uvedené v bode 6/ rozhodu-júcej časti rozsudku má Národný súd za dokázané, čo sa týka rozhodnutí orgánov HSĽS resp. Klubu poslancov a senátorov, obsahom týchto rozhodnutí, uverejnených v časopise Slovák zo dňov 20., 21., 22., 24. a 25. septembra 1938.

Okolnosť, že bol poslancom Kundtom Dr.Jozefovi Tisovi, prípadne inému vedúcemu činiteľovi HSĽS tlmočený vzkaz Rišsko-nemeckého ministerstva zahraničia, aby bezodklaďne začali uplatňovať svoje požiadavky o autonomii, vzal Národný súd za dokázanú dokumentom knihy "O" číslo 2858/ D.S., hoci to obžalovaný Dr.Jozef Tiso a aj poslanec Kundt popreli, lebo Dr.Jozef Tiso a iní nielen podľa litery, ale aj v duchu tohto odkazu pokračovali v bezohľadnom

uplatňovaní svojich politických požiadaviek voči vláde ČSR, ako to vyplýva z ďalších zistení a neprestali vo svojej činnosti, ktorou pomáhali rozbiť ČSR a nastoliť fašistický režim na Slovensku, ako to bolo v intenciah Riše, ani po dosiahnutí autonomie, až kým odtrhnutím Slovenska neboli plán Riše na zničenie ČSR uskutočnený.

Ad A/ Ia. 7:

Obžalovaný Dr. Jozef Tiso fakt uvedený v bode 7/ enunciátu rozsudku ešte aj na hlavnom pojednávaní doznał, avšak pozdejšie poprel obsah listu prezidentovi Benesovi. Tvrdil, že list písal Dr. Sokol a on ho len podpísal. Dr. Sokol vypovedal, že v septembri 1938 keď vláda dostala ultimátum, aby odovzdala sušetské územie Riši, hovoril jemu a Dr. Tisovi vtedajší premier Dr. Hodža, že situácia je taká, že ak ultimátum neprijmu, znamená to vojnu a katastrofu pre ČSR. Žiadal oboch, aby napísali prezidentovi Republiky list, v ktorom by vyslovili protivojnové stanovisko a vyhlásil, že tento list pošle hneď osobitným kurierom prezidentovi Republiky, lebo práve v ten deň pod predsedníctvom prezidenta Republiky mala vláda rozhodovať o nemeckej ultimativnej požiadavke. Tiso potom taký list, hovoril Dr. Sokol, napísal, svedok ho len podpísal a prezidentovi bol tento dopis aj doručený. Tiso tam písal, že vzhľadom na izolovanosť, v ktorej sa Republika nachádza nemôže viest úspešnú vojnu proti Nemecku.

Národný súd uveril výpovedi Dr. Sokola v tomto

bode, lebo sa shodovala v podstate s prvou výpoveďou obžalovaného Dr.Tisu a obžalovaný pri výsluchu tohto svedka nečinil námietok proti tvrdeniu svedka, hoci predtým pôvodne svoje doznanie soslabil a len vo svojej záverečnej reči poprel, že by bol taký list napísal. Okolnosť, že Kancelária prezidenta Československej republiky poslala negatívnu zprávu o tom, či list bol prezidentovi Dr.Benešovi doručený nijak nevylučuje pre časový odstup a prehrmvšie udalosti, že list skutočne došiel.

Ad A/ I. 8/:

Skutková okolnosti uvedené v bode 8/ rozhodujúcej časti rozsudku má Národný súd za preukázané doznaním obžalovaného Dr.Jozefa Tisu, ako aj Alexandra Macha, podľa pretým aj článkom v Slováku zo dňa 6.10.1938, v ktorom sa výslovne hovorí, že Dr.Tiso všetky pokusy v Prahe o nadviazanie vyjednávania po demisii Matúša Černáka podniknuté prezidentom Dr.Eduardom Benešom odmietol s odôvodnením, že oba kluby HSĽS sa úplne stotožňujú so stanoviskom Matúša Černáka, aby výkonná moc prešla do rúk slovenských ľudí, určených HSĽS.

Ad A/ I. 9/:

6.október 1938 znamená pre HSĽS dosiahnutie etapy na pochode za "prirodzeným právom každého národa" na samostatný súverenný štát, ako to hlinkovci hovorili, v skutočnosti etapu na pochode za mocou, ktorej chceli dosiahnuť, aby mohli petrifikovať svoje kastovné, triedne, klerikálne a svetonázorcové zaujmy, ktoré pokrok XIX.a začiatku

XX.stoletia a demokraciu tak citeľne obmedzujú.

Že sa na autonomiu obžalovaní a predstaviteľa HSĽS dívali ako na etapu a konečným cieľom ku ktorému "pochodovali" bola samostatnosť o tom z mnohých a mnohých zakrytých,dvojsmyselných,nejasných,i otvorených článkov,výrokov a prejavov nech svedčia tu len príklaďmo uvedené prejavy "vodcov" HSĽS.

"Večný vodca" Andrej Hlinka počas osláv Pittsburghskej dohody dňa 5.júna 1938 na otázku zahraničných novinárov,či Slováci túžia po samostatnom štáte prehlasuje: "Odpovedám Vám otázkou:Je na svete národ,ktorý by ma samostatnosťou netužil? avšak teraz je nie o tom reč.....Pre slovenský národ je teraz aktuálne uznanie slovenského národa,ako samobytného suverénného národa v rámci ČSR."

Druhý "vodca" sediaci tu pred nami na lavici obžalovaných už na šiestom sjazde strany v Žiline roku 1933 prehlásil: " Pre národ svoj zaistíť chceme v rachol jeho vývinu,i podmienky jeho života, štátu suverenitu.

Akými prostriedkami to chceli vydobyť a zaistíť,povedal nám to tu v pojednávacej sieni krátko a výrazne "vodca" a katolícky dekan Dr.Jozef Tiso: " Čerťahaj káru, keď ma veziesť!"

Na nemeckom ohni zohrievané žezlo moci kula HSĽS po Mnichove do formy autonomie tým horlivejšie.

Úradujúci podpredseda HSĽS Dr.Jozef Tiso už 2. októbra 1939 v napadnej úprave pod titulom: "Padlo rozhodnutie", rúca zodpovednosť za Mníchov nie na nemeckú agresivitu, nie na západné mocnosti, nie na rozkladnú prácu SDP a HSĽS, ale na centralistický systém ČSR, ktorý vraj nepočúval Slovákov, vyhlasoval ich za politické deti, až nám vraj pripravili katastrofu.

Padlo však aj iné rozhodnutie - píše Dr.Jozef Tiso ďalej - rozhodnutie užšieho Predsedníctva strany, ktoré do poslednej chvíle usilovalo sa docieliť nápravu, aby bol uspokojený slovenský národ, uskutočnením autonómie.....vyčerpávalo všetky možnosti dohody s Čechmi, aby dokázalo, že chceme pokoj, nechceme vojnu a chceme pokojné vyriešenie slovenského problému.....Držíme si za povinnosť výkonnému výboru strany podať zprávu o neúspechu našich dobromyselných snáh a vyžiadať si od tohto fórumu našej strany rozhodnutie o ďalšom postupe. Rozhodnutie toto bude historické.....Národ slovenský jedine v zástupcoch HSĽS vidí svojich reprezentantov, ktorých politický program a postup bol udalostami ospravedlnený a preto sa jedine na nich spolieha a do ich rúk skladá svoj osud.....Na nich pozerá aj svet.....Nemáme "mocných spojencov", ktorí stroskotali, ale máme prírodné právo pod nohami a dobroprajnosť sveta okolo seba..... Chránime si česť a dobré meno, aby sme podopreli svoje právo bude ním ďalej blahosklonnosti sve-

tových činiteľov.....

Toľko v skratke Tiso na okraj rozhodnutia užšieho výboru strany svolať výkonný výbor na 6. októbra do Žiliny.

Koľko farizejstva,koľko politického vydieračstva,keď cíti za sebou mocného spojenca nacistickú Rišu.

Tak píše Tiso,tak rozhoduje užší výbor strany vtedy,keď Hitler počína obsadzovať 6 pásiem v Československu podľa mnichovskej dohody,ktorá má aj dodatkové vyhlásenie,že problém poľskej a maďarskej menšiny v ČSR,ak nebude upravený dohodou dotyčných vlád,bude predmetom ďalšej schôdzky predsedov vlád štyroch mocností a vtedy keď všetko úsilie čs.vlády je zamerané k záchrane majetku ČSR a občanov ba aj ich životov v ohrozenom pásme.

Do Žiliny prišli aj predstavitelia iných politických strán už 5.10.1938,avšak ako to dosvedčili svedkovia Korman a Teplanský a iní HSĽS už na predporadách odmietla vôbec jednať zo soc.dem.stranou.Komunisti vôbec neprišli.

Na základe svedeckých výpovedí svedka Kormana, Teplanského,Ursínyho a iných,Národný súd zistuje,že HSĽS odmietla všetky podané návrhy ostatných strán a prehlásila,že pre HSĽS je jedine prijateľný návrh na autonomiu podaný HSĽS v parlamente v júni t.r.Na základe telefonických pokynov Hodžu a Berana ustúpily potom ostatné strany a prijaly tento diktát HSĽS.Formálnu zmenu si vydobyli len

v tom, že výkonná moc na Slovensku podľa litery nebude sústredená v rukách ministra pre Slovensko, ale rozdelená a previedli, že Dr.Tiso po dlhšom váhaní súhlasil, aby bol v dohode výslovne konštatované, že prijatím zmieneného návrhu na autonomiu bude štátny pomer Čechov a Slovákov definitívne riešený.

Obraná Dr.Jozefa Tisu, že autonomiu považoval za konečné riešenie s odvolaním sa práve na tento dodatok stáva sa úplne bezpodstatnou zistením, že tento dodatok prišiel k dohode len na naliehanie ostatných strán a nie z vôle obžalovaného.

Dohoda táto nebola nikdy uverejnená, ani ohlásená a HSĽS už na druhý deň bez súhlasu ostatných strán vydala dňa 6.10.1938 manifest slovenského národa, ktorý koncipoval Dr. Ďurčanský a vyhlásil z balkóna Katolíckeho domu Dr.Tiso a ktorý neobsahuje nielen zmienku v definitívnom riešení, ale ani zmienku o Československej republike. Manifest znel:

Manifest slovenského národa usnesený na zasadnutí výkonného výboru Hlinkovej slovenskej ľudovej strany ako právoplatnej politickej predstaviteľky slovenského národa dňa 6. októbra 1938:

Mníchovská dohoda štyroch Veľmocí podstatne zmenila štátne a politické pomery v strednej Európe. My Slováci ako samobytný slovenský národ, žijúci od vekov na

území Slovenska, uplatňujeme si svoje samourčovacie právo, a preto dovolávame sa medzinárodného zagarantovania nedeliteľnosti svojej slovenskej národnej jednoty a nami obydenej zemi. Chceme slobodne, podľa vlastnej vôle určiť svoj budúci život v plnom rozsahu, v to počítajúc aj štátnu ústrojnosť, v priateľskom spolužití so všetkými okolitými národmi, a tak prispieť k usporiadaniu pomerov v strednej Európe v duchu kresťanskom.

Vytrváme po boku národov bojujúcich proti marxisticko-židovskej ideológii rozvratu a násilia.

Sme za mierové vyriešenie sporu problémov v duchu mníchovskej dohody.

Protestujeme čo najrozchodnejšie proti tomu, aby hranice Slovenska určované boli bez nás, bez plno-právnych zástupcov slovenského národa. Žiadame medzinárodnú ochranu slovenskej menšiny v cudzine.

Žiadame rýčiu demobilizáciu.

V duchu samourčovacieho práva žiadame okamžité prevzatie výkonnej a viednej moci na Slovensku Slovákmi. Vítazstvo samourčovacieho práva znamená pre slovenský národ víťazné zakončenie nášho dlhorečného boja.

Nech žije sloboda slovenského národa!

Nech žije slovenská vláda na Slovensku!

Text manifestu zistil Národný súd z časopisu Slovák zo 7.10.1938.

K tomu ešte Národný súd zistil, že uchopenie sa výkonnej a vládnej moci na Slovensku HSĽS stalo sa ilegalne svojmocne/a legálna vláda v Prahe bola postavená pred hotový fakt.

Zistenie toto sa opiera o výpovede vypočutých svedkov a o zprávu uvarejnenú v časopise Slovák zo dňa 7. októbra 1938 č. 228, v ktorej na stránke 2 sa hovorí: Bolo 10 hod. 15. min. keď sa prítomní manifestačným spôsobom osvedčili, že prijímajú deklaráciu slovenského národa. Namiesto debaty z hrdiel účastníkov historickej schôdze odznela hymna „Hej Slováci“. V tej chvíli ozvú sa telefóny na všetky strany Slovenska a oznamujú, že vládu nad Slovenskom preberáme do svojich rúk.

Ďalej zprávy v Slováku zo dňa 8. 10. 1938 str. 2, ktoré pod titulkami: "Svet sa dozvedel o našom rozhodnutí" a "Nie z moci Prahy" hlásia, že po vyhlásení manifestu a prejavoch nadšenia začala sa vážna zodpovedná práca preberania moci. Výsledok žilinský bol oznámený svetu i Prahe. Novinári okolitých národov hneď dostali informácie v hoteli Metropol, kde bol štáb našej propagandy. Kuriéri sa rozložili na všetky strany s manifestom a podrobными inštrukciami. Za pár hodín všetky rozhlasové stanice Evropy hlásili víťazstvo slovenského národa
....

Dr. Jozef Tiso mal rozhovory so zástupcom prezidenta Republiky a predsedom pražskej vlády gen. Sy-

rovým.

O 5.hod.už celé Slovensko vedelo,že i Praha musela prijať rozhodnutie slovenského národa.....O 8 hod.v Žiline na historickom námestí prehovoril ešte raz predseda slovenskej vlády Dr.Jozef Tiso....Šlúbil vernosť národu,že dáva sa do služieb vôle ľudu.Chce to,čo cíce národ.Vyčistiť Slovensko od čudzích živlov,priniesť Slovensko v smysle manifestu po boku národov bojujúcich proti marxisticko-židovskej nákaze do novej strednej Európy ako zdravý celok,ako krajinu jednotného a napoddajného a nerozdielneho a večného slovenského národa.

Ad A/ II. 1/:

Čo rozumeli obžalovaní pod pesterlátom "manifestu": "Chceme slobodne podľa vlastnej vôle určiť svoj budúci život v plnom rozsahu,v to počítajúc aj štátnu ústrojnosť,v priateľskom spolužití so všetkými okolitými národmi a tak prispieť k usporiadaniu pomerov v strednej Európe v duchu kréštanskom",to ukázali činmi ihned po 6.októbre 1938: Nielen ideologickej,ako to urobili už na piešťanskem sjazde,ale aj prakticky sa zapojiť,primknúť k bloku a do frontu národov vyznávajúcich vodecký princíp a rasovú ideológiu a stavajúcich sa do frontu proti demokracii a ako to papúškovali podľa nemeckého vzoru proti židobolševickej anarchii.

To znamenalo ovšem primknúť sa úplne,zapo-

jiť sa do frontu fašisticko-nacistického a v dôsledku toho vedome a zámerne pomáhať tomuto na pochode k víťazstvu, na ceste ktorého stála na prvom mieste ako geopolitická a hoci aj vojensky do značnej miery podložená, ale predsa prekážka: ešte nie celkom rozložená Česko-slovenská republika.

V tomto smre priložili rukú k dielu bezodkladne, bez toho, aby sa na dosiahnutej etape aj len na chvíľku zastavili.

Prvé kroky obsahuje bcd ā/ oddielu A/ rozhodujúcej časti rozsudku. Podľa zprávy Slováka zo dňa 11. 10.1938 prvým úradným činom vlády Dr.Jozefa Tisu bolo, že zástupca predsedu vlády minister Dr.Ferdinand Ďurčanský dal pokyn Krajinskému úradu, aby zastavil činnosť Komunistickej strany.

Dekrétom prezidia Krajinského úradu v Bratislave zo dňa 16.novembra 1938 bola zastavená činnosť Československej sociálne-demokratickej strany.

V Slováku zo dňa 14.10.1938 predsedu čs. strany lidovej Dr.Martin Mičura vyhlasuje, že sa strana rozhodla spojiť s HSĽS.

Dňa 23.10.1938 vo svojej reči v Banskej Bystrici/Slovák zo dňa 25.10.1938/ Dr.Jozef Tiso vyhlasuje: " V Žiline sa utvorilo spoločenstvo slovenských politických strán, ale to nestačí a pre budúnosť by to neznieslo dostatočnú nosnú silu, keby sa k tomuto spoločenstvu nepridružilo spoločenstvo celého Slovenska.....odteraz

navždy musí prestať kultúrne a strannícke rozštiepenie národa.Kto by sa o niečo takého usiloval,toho by slovenský národ považoval za zakukleného nepriateľa a podľa toho by s ním naložil....Majorita môže byť hlúpa a nemusí mať pravdu.Naša demokracia bude rešpektovať kvalitu....Len ten má právo hovoriť za Slovákov,kto bojoval za ideu samobytnosti slovenského národa....Budúci nás život nebude sa zakladať na politických stranách... Politické strany svoju úlohu už dohraly,daromné sú pokusy zachrániť ich rozličným preskupovaním....

Dňa 5.11.1938 / Slovák zo 6.11.1938/ oznamuje krajinský náčelník národnej obce fašistickej Ján Ivák,že strana likviduje a vyzýva prívržencov,aby vstúpili do HSĽS a HG.

Ten istý deň pod predsedníctvom poslanca Jána Ursínyho sišli sa členovia výkonného výboru Republikánskej strany v Bratislave a vyniesli rozolúciu, v ktorej sa vyslovili za vytvorenie jednej veľkej strany na Slovensku.Bola zvolená komisia: minister Teplanský, minister Lichner, poslanec Ursíny, Petrovič, Vančo, Husárek, Polák, Moravčík a Lednár,ktorá dostala plnú moc čo najrýchlejšie dojednať všetky podrobnosti splynutia s reprezentantmi HSĽS.

Toto splynutie nastalo 8.11.1938,ako to oznámil Slovák z 10.11.1938,kde splynuli s HSĽS nielen agrárnici ale aj živnostníci,národné sjednotenie a národní socialisti.Dohodu o splynutí týchto strán sláv-

nostne podpísali podľa tejto zprávy Dr. Ďurčanský, Matúš Černák, Šaňo Mach, Ján Lichner, Ján Ursíny, Kornel Stodola. Ján Liška sa pripojil osobitným prehlásením a E.B. Lukáč osobne.

27.11.1938 oznamuje Slovák, že bolo treba urobiť neprijemný a nutný rez a rozpustiť Slovenskú národnú stranu.

Tieto skutočnosti, ale zvlášte vyhrážka v prejave Dr. Jozefa Tisu v Banskej Bystrici plne odôvodňuje záver, že hlinkovci postavili ostatné strany pred alternatívu: buď prijať ich politické požiadavky a vziať sa do jednej totalitnej politickej strany, alebo počítať s úplným vyradením z politického života a účasti na moci.

Dňa 18.10.1938 ministereská rada slovenská rozhodla zriaadiť Úrad propagandy. Uverejnily to úradné noviny č. 14 z 28.10.1938 a Slovák z 20.10.1938.

Čo do úkolu Úradu propagandy a jeho činnosti doznał Alexander Mach, že sa niesla v smeroch označených v bode 1/ oddel. A/II. rozhodujúcej časti rozsudku. Vypo-vedal medzi iným, že vedome pracoval vtedy už k vyhláse-niu Slovenského štátu a vytváraniu autoritatívneho re-žimu a to preto, aby si získal blahovôľu Nemcov vraj v spore slovensko-maďarskom.

Ozbrojenie HG je preukázané vyhlásením mi-nistra Sidora v reči povedanej dňa 5.12.1938 v Zohore.

Prevratie majetku Sokola, Orla, RTJ, Sedliackej

jazdy a iných organizácií toho druhu Hlinkovou gardou
bolo upravené nariadením z 28. októbra 1938 č. 14 Ťr. no-
vín, ktorým bola vyhlásená aj za jedinú brannú organi-
záciu na Slovensku.

V hore zmienenej reči minister Sidor hovorí,
že chce dosiahnuť v Ministerstve zahraničných vecí aj
to, aby našimi bratmi boli všetky tie národy, ktoré ston-
ja proti "židobolševizmu". že chceme mať predovšetkým
priateľské sväzky so svojimi súsedmi, aby sme mali po-
pri Hlinkovej garde i Slovenskú armádu atď....

Uvedeným mal Národný súd za plne dokázané
okolnosti v bode A/ II. 1/ rozhodujúcej časti rozsud-
ku.

Ad A/ II. 2/:

Aby dosiahli vo všetkom povoľného snemu
Slovenskej krajiny, vypísala vláda voľby dňa 26. novembra
1938 vyhláškou č. 844/1938, avšak pôneváč ich vypí-
sala na deň 18. decembra 1938 a podľa § 20 zák. č.
330/1920 v znení zák. č. 126/1927 Sb. z. a n. musia byť
kandidátne listiny predložené stranami vo dvoch exem-
plároch najneskoršie 21. dňa pred dňom voľby, maly byť
tieto vtedy predložené už 27. novembra 1938 do 12. hod.
Nehľadiac nato, že politické strany už neexistovaly,
bolo takto prakticky aj technicky znemožnené podať inú
kandidátku než vládnú. Pritom si musíme uvedomiť, že 27.
11. 1938 bola nedele a Slovák doniesol zprávu až 29. 11.

1938, tedy už po lehote o vypísaní volieb, zároveň sdeľujúc, že bola podaná len jediná kandidátka HSĽS. Vyhláška má pritom všetky formálne náležitosti zákona, obsahuje úpravy, kde sa majú podať kandidátky, kedy a kým majú voľebné strany svojich zástupcov do voľebných komisií označiť, atď. Vzhľadom k tomu pôsobí vyhláška ako výsmech demokratických voľebných zákonov. Obrana Dr. Jozefa Tisu, že voľby boli vypísané a prevedené podľa demokratických československých zákonov, neobstoji a pôsobí ako bezočivosť. Rovnako neobstojí námietka obžalovaného, že nešlo o totalitné voľby, ani o totalitný Snem, keďže aj iné strany mali na kandidátnej listine svojich zástupcov, a to preto, že počet týchto zástupcov bol v takej mizivéj menšine, že neprichádzal vôbec v úvahu a okrem toho aj títo boli vybraní HSĽS a nie dotyčnými stranami.

Vo svojom rádio-prejave k voľbám zdôrazňuje Dr. Tiso podľa svojej metódy podávať horkú medicínu opatrne a po kvapkách, už nie Československú republiku, ani autonomiu v rámci ČSR, ale hovorí, že HSĽS umožnila slovenskému národu osvedčiť sa, či chce uplatniť svoju národnú suverenitu vo svojom národnom štáte, či chce mať svoj štát spravodlivý, usporiadany podľa zákona Božieho, podľa stavov, v duchu kresťanských zásad a siednotených horúcim náциonalizmom slovenským /Slovák zo dňa 30.11. 1938 reč predsedu vlády k voľbám/.

Koľ si spomenieme na paralelu Dr. Jozefa Tisu medzi vývinom nacizmu a slávenským vývinom, na paralelu medzi voľbami v Nemecku a do slovenského automobilného Snaemu, ako i na složenie Snaemu, tu i tam musel súd dôjsť k záveru, že HSĽS aj tu dôsledne zavádzala totalitu podľa vzoru nemeckého.

A/ II, 3/:

V tomto bude opísané okolnosti vzal Národný súd za dokázané čiastočným doznaním obžalovaného dr. Jozefa Tisu, a tým zistením, v predchádzajúcich bodoch rečsuňku, že obžalovaný znal pomer, v akom bol Karmasin k Frankovi, Heleinovi a tým k Ríši.

A/ II, 4/:

Zaznam o rozhovore maršala Göringa s dr. Šurčanským neponecháva pochybnosť o obsahu tohto rozhovoru a Národný súd nemá dôvod, aby pochyboval o pravdivosti dokumentu knihy "O" norimberského súdu, označeného číslom 2801-PS, keď Alexander Mach tvrdí, že nepočul žiadne také vyjednávanie a že keď nemecky ne-rozumie, predsa by bol porozumel, keby sa o takom da-čom bolo jednalo. Tu treba poznámenať, že v preklade tchoto dokumentu vlúdila sa chyba, lebo namiesto "ná-mestok predsedu vlády" bolo tlačovou chybou uvedené "náčrtok predsedu vlády", z čoho obžaloba vyvodzovala, že dr. Šurčanský jednal na základe dchody s predsedom vlády, t.j. dr. Tisom podľa náčrtku. Národný súd zistil skutočné znenie textu a tým tento omyl opravil.

Aj proti popieraniu Alexandra Macha vzal
Národný súd okolnosti v bode 4/ oddel. A/ II. rozhodujú-
cej časti rozsudku týmto dokumentom za plne dokázané.

A/ II. 5/:

Okolnosti v tomto bode uvedené, sú dokázané
časťou ďajším uznaním obžalovaného Dr. Jozefa Tisu a vý-
poviedou svedka Teplanského, ktorý potvrdil, že Pružin-
ský po návrate z Berlína referoval o výsledku vyjedná-
vania v tom smysle, že Göring slúbil všetku hospodársku
prácu, ak sa Slovaci od ČSR odtrhnú.

A/ III.

Vývin spôl čim ďalej tým zjavnejšie ku vyhlá-
seniu samostatného štátu a tým k rozbitiu ČSR. Reč Dr.
Vojtecha Tíku na založení prvej nemecko-slovenskej spo-
ľnosti, telegram z tejto priležitosti Führerovi za-
slaný, prvé vladne vyhlásenie Tisovo, reč Macha v Riš-
ňovciach, návštevy v Riši, neponechávajú o tom žiadnu
pechyonku.

A/ III. 1/:

Výpovedeču svedka Mutňanského je dokázané,
že Dr. Ferdinand Šurčanský vyslal Mutňanského už okolo
15. septembra 1938 do Viedne k Vávrovi, aby mu doniesol
ďôvrné zpravy, čo zamýšľajú Nemci voči ČSR. Mutňanský
potom podal obžalovanému Dr. Šurčanskému zprávu v tom
smysle, že Nemci chcú ČSR vojensky obsadiť. Keď potom
Mutňanský ostal ako hlasateľ vo viedenskom rišskom vy-
siedlaci, udržoval i nadáľ styk s Šurčanským a preto
Národný súd má za dokázané, že Šurčanský bol priamo

alebo prostredníctvom Hammerschmidta alebo iných osôb vplýval na slovenské vysielanie viedenského vysielača a útcky tohto na Československú republiku. Každý vlastenec s obavou sledoval stupňovanie útekov tohto vysielača a pustú jeho propagandu proti Československej republike, leh obžalovaný Dr. Tiso o tom nevedel, že sa útočí na Československú republiku. Bránil sa však proti tomu, že mal styk s týmto vysielačom tým, že však vysielač aj jeho napadal a hoci takto je zrejmé, že vysielač počúval a musel vedieť o propagande tohto vysielača za vyhlásenie samostatného Slovenského štátu, predsa tu pred súdom tvrdil, že nič nevedel o prípravách, ktoré sa diali v tejto dobe temer zjavne na odtrhnutie Slovenska od ČSR.

Ad A/ III. 2/1

Okolnosti v tomto bude uvedené má Národný súd za dokázané, výpovedou býv. pplk. Čatloša, ktorú potvrdil aj Alexander Mach pri výsluchu tohto svedka na hlavnom pojednávaní, hoci sa predtým na to nepamätal. Uvedenými výpovedami má Národný súd zároveň za dokázané, že z referátu gen. Čatloša Dr. Tiso vedel už koncom februára o príprave vojenského zaistenia vyhlásenia samostatného Slovenského štátu.

Ad A/ III. 3/ a 4/ 1

Výpovedami Alexandra Hrnčára, Karola Murgaša a Seyss-Inquarta, ako aj súčinnými v tomto bude poznámkami Murgaša a Sídora proti popieraniu obžalovaného

Dr. Jozefa Tisu, vyzval Národný súd za dokázaný skutkový stav, opísaný v bodoch 3/ a 4/ oddel.A/ III.v rozhodujúcej časti rozsudku.

Na schôdzke, ktorú aranžoval Murgaš prostredníctvom Sidora dňa 7.marca 1939 na byte Sidora, boli prítomní len Dr.Tiso, Sidor, Seyss-Inquart a Hammerschimdt.

Obžalovaný Dr.Jozef Tiso poprel, že by sa na schôdzke bolo hovorilo o odtrhnutí Slovenska a tvrdil, že to bola len zdvorilostná návšteva Nemcov, prišli vraj na čaj. Behom výsluchu pšak pripustil, že mu Seyss-Inquart ponúkol aj vojsko a že mu on vraj povedal, narázajúc na anšlus Rakúska, že sa Seyss-Inquart úlohy nepodujme. Už zo samotného tohto doznania Dr.Tisu je zrejmé, že sa na schôdzke hovorilo o osamostatnení Slovenska. Okrem toho je táto okolnosť dokázaná aj ďalším priznáním Dr.Tisu, že si nechal podať Dr.Hrnčárom dokonca informácie o tom, či by Slovensko mohlo byť samostačne finančné.

Seyss-Inquart ako svedok vypočutý uadal, že sa na schôdzke určite prejednávala otázka, či je tu možnosť, aby sa Slovensko odtrhlo od Prahy a že o tej istej otázke rokoval s Tisom aj na druhý deň v Moste nad Litavou dňa 8.3.1939.

Murgaš ako svedok udal, že po schôdzke povedal Dr.Tiso už po odchode Nemcov, že mu Seyss-Inquart prehľásil, že vyhlásenie slovenského samostatného štátu

môže byť otázkou už len hodín a že sa Tisu pýtal, či je slovenská vláda na to pripravená. Tiso vraj na to povedal Seyss-Inquartovi, že musí napred poradiť, či by sa samostatný slovenský štát udržal finančne.

Svedok Alexander Hrnčár vypovedal, že bol bezprostredne po odchode Nemcov povolený k Sidorovi a dotázaný Dr. Tisom, či sú Slováci finančne samostatní a keď im povedal, že áno, ale že musíme počítať so schodkom 300 až 500 milionov ročne, boli všetci okrem Tisu zarazení touto vysokou číslou schodku. Sidor potom svedkovi prezradil, že tam Seyss-Inquart a ešte jeden Nemeč bol a že tito žiadali, aby Slováci vyhlásili samostatnosť.

Súhlasne s tým, až snáď na niektoré bezvýznamné podrobnosti, opisujú schôdzku aj Sidor a Murgaš vo svojich poznámkach.

Kedže smysle všetkých výpovedí a prečítaných spisov bol čo do obsahu a priebehu schôdzky konformný, Národný súd výpovediam v tomto smere uveril a uveril Seyse-Inquartovi aj v tom, že dňa 8.3.1939 pokračovali v Moste n/Litavou s Dr. Tisom v rokovani o otázke osamostatnenia sa Slovenska.

Ad A/ III, 5/1

Okolnosti uvedené v tomto bode, čo sa týka obžalovaného Dr. Čurčanského, má Národný súd za dokázané výpovedou A.H. Neujoksa a doličnými znakmi oboznámenými

na hlavnom pojednávaní. Prepašovanie a rozdelovanie iných zbraní je dokázané mimo iným aj svedkom Teplan-ským, už zmienenými poznámkami Murgaša a Sidora. Výbu-chy a spôsobené škody má za dokázané oboznámením zpráv z dennej tlače a zo Sidorových poznámok.

Ad A/ III. 6:

Obžalovaný Dr.Jozef Tiso doznaava, že Dr.Šurčanský pred svojím odchodom do Viedne 10.3.1939 prišiel k nemu do jezuitského kláštora a sdelil mu, že odchádza "na druhú stranu", nehovoril však vraj, čo tam bude robiť a Dr.Tiso mu vraj nedal ani inštrukcie, ani povere-nie.

Vo svojom rozhlasovom prejave z Viedne dňa 10.3.1939 Dr.Ferdinand Šurčanský výslovne hovoril: Naj-dú sa rozličné pochybné osoby, ktoré rozchyrovať budú, že konám na svoju päst.Ja Vás upezpečujem, že konam po porade, zralom uvážení a za súhlasu všetkých tých vlád-nych činiteľov Slovenskej krajiny, ktorí boli postavení ne čelo slovenského národa z Vášho súhlasu, prejaveneho priamo 18. decembra 1938, ako aj 23. februára zákonne zvo-lenými predstaviteľmi Snemu.

že taká porada medzi Tisom a Šurčanským bola to dosvedčuje aj článok v časopise Slovenská pravda z 19.3.1939 podpísaný značkou Dr.K.K., čo bolo značkou Dr.Körpera, v ktorom ten píše: Ako to len bolo? V minu-ly piatok 10.marca česky puč....,Letím k Tisovi, pride

tam aj Šurčanský, Holý, Karmasin. Radíme sa..... Šurčanský sa odhoľal..... a už je von.

že aj po odchode Dr. Šurčanského do Viedne udržoval s ním Dr. Tiso styk, má Národný súd za dokázané Kovarovými poznámkami a doznaním Dr. Tisu, že dostal list od Dr. Šurčanského, ktorý mu doručil Danihel.

Obžalovaný Dr. Tiso sám prehlásil, že Dr. Šurčanskému ani po stretnutí vo Viedni 13.3.1939 ani predtým a ani potom nič nevytýkal ani ho nebral na zodpovednosť, že sa Šurčanský vyhlásil za splnomocnenca slovenskej vlády.

Týmito zisteniami má preto súd za dokázané okolnosti, v tomto bode rozsušku úvedené.

Ad A/ III. 7/

Na strane 20 poznámkov Kovára uvádzajú tento 2 porady, ktoré mal Scyss-inquárt s Dr. Šurčanským, jednu ešte 10. marca 1939, ktorá trvala od 1/2 1 do 2 hod. v noci, druhú krátku o 1/2 2 hod. dňa 11.3.1939,

S fotokópií listu Adolfa Hitlera maršalovi Göringovi dátovaného dňom 13.3.1939 sa zistuje, že Hitler v ňom piše medzi inými: "Do 3. hod. trvaly pokusy zainteresovať novú bratislavskú vládu pre silnejšie zdôraznenie nezávislosti Slovenska. Vo Viedni prítomný býv. minister Šurčanský vyvinul veľmi čulé úsilie. Sidor ho však podľa všetkého nechal padnúť. Nebolo možno zistiť či vyzvanie slovenskej vlády, ktoré sa na mňa obrácaly

a malý rôzne podpisy, tiež skutočne boli vyhotovené so súhlasom podpisujúcich. Rozhodol som sa preto až neskoro v noci vyslať krátkou cestou Kepplera, ako zástupcu rišskej vlády do Bratislavu a tam objasniť stav vecí....

Na základe Kovárových zápisov zistil Národný súd, že Dr. Ďurčanský s Kovárom vypracovali proklamáciu samostatného Slovenského štátu, sostavili soznam prvej vlády a Hitlerovi poslal Dr. Ďurčanský telegram s takým obsahom, ako je uvedený v bode 7/ tohto oddielu rozsudku. Rovnako z týchto zápisov zistil Národný súd, že Ribbentrop na to telefónicky zdieľal Ďurčanskému vyslanie Kepplera a jeho úkol.

Ad A/ III. 8/:

Okolnosti uvedené v bode 8/ enunciátu rozsudku oddel. A/ III. zistil Národný súd na základe Sidorových poznámok na strane 20 - 22, 53 - 55 a 58 a z poznámok Murgašových konformných na strane 19 - 20.

Ad A/ III. 9/:

Okolnosti v tomto bode enunciátu rozsudku uvedené má Národný súd za dokázané čiastočným doznaním obžalovaného Dr. Tisu, ktorý priznal, že dal Kirschbaumovi úpravu, ako sa má chovať Akademická garda a ďalej obsahom prejavu Dr. Tisu, povedaným dňa 10. marca 1942 na vyšszej vodcovskej škole HM v ktorej hovorí: Spomínam si, keď som v tichej cele tu nedaleko v jezuitskom kláštore čakal a prijímal Je a n o t l i v e h l a-

s e n i a, čo sa odohrávalo vo vládnej budove, pred poštou, pred kasárnami, pri Žižnodom, vtedy som prijal i hlásenie vtedajšieho vodcu mládeže Dr. Kirschbauma, ktorý prišiel hlašiť, že v meste je nepokoj a súkupovanie ľudu. V t e d y s o m v y d á l r o z k a z : ďe-m o n š t r u j t e dôs t o j n e, sebavedome a níkym sa nedajte terorizovať / Slovák z 12. marca 1942 /.

Tiež v článku pod názvom " Posladná fáza boja za samostatnosť ", uverejnenom v Slováku zo dňa 14. marca 1940 píše býv. akademik z r. 1939 redaktor Pavčo na str. 22 časopisu..... " Akademici ako vždy vnášali ochň a nadšenie. Dr. Kirschbaum vyhľadal medzi tým ministarského predsedu Dr. Jozefa Tisu na jeho byte u jezuitov, kde mu odovzdal hold oddanosti celého slovenského študentstva. Dr. Tiso sa modlil breviar a pod týmto dojmom dal študentom aj odkaz: Postupovať tak, aby sme nezavdáli seba, ale aby svet videl, že sa neľakáme bôdákov a guľometov.

Ad A/ III. 10/:

Svedok Edmund Wesenmayer vypočutý v Tukovom procese / č. 1.86/, výpovied ktorého bola na hlávnom pojednávaní v prítomnom procese oboznámená, dosvedčuje okolnosti v tomto bode uvedené. Pri svojom výsluchu aj Dr. Tiso potvrdil, že sa v Bratislave rozprával ešte s jedným Nemečcom, v ktorom pozdejšie poznal Wesenmayera, čím je výpovied tohto svedka spravdepodobná a preto jej Národný súd uveril.

Ad A/ III. 11/ a 12/:

Dňa 12. marca 1939 Dr. Jozef Tiso bol aj po-
dľa vlastného doznania už v Bánovciach n/B. Treba zdô-
razniť hneď tu, že vtedy už nezastával žiadnu funkciu
v autonomnej vláde.

Po nezdarnom pokuse nemeckých funkcionárov
Kepplera, Bürckela, Seyss-Inquarta a Karmasina dňa 12.
3. 1939, aby prehovorili Sidora vyhlásiť samostatný Slo-
venský štát, čo títo urobili na iniciatívu Dr. Ďurčanské-
ho a iných vo Viedni sa nachádzajúcich Slovákov, ako aj
v súhlase s plánom Hitlera dokončiť rozbitie ČSR a jej
odstránenie suchou cestou, Danihel a Mikula odnesli
Dr. Jozefovi Tisovi do Bánoviec list Dr. Ďurčanského,
v ktorom tento Tisovi vylíčil politickú situáciu, úmy-
sly Nemecka s Prahou a svoje vyjednávanie s nemeckými
vládnymi činiteľmi a zdôraznil, že prišiel čas, keď bud
pôjdu s Nemeckom, alebo sa postavia k úmyslom Nemecka
pasívne, čo bude znamenať nepriateľský akt a vtedy je
vraj všetko stratené.

Dr. Tiso slúbil poslom, že príde do Bratislav-
y v pondelok. Nato prišiel k nemu v noci Dafčík vysla-
ný Hammerschmidtom a volal ho do Berlína. Dr. Tis upodila
výpovede Dafčíka, hoci sa tomu zaradoval a prehlásil, že
cíti, že sa čosi väžného musí stať, predsa aj Dafčíkovi
slúbil len to, že pride do Bratislavu ráno. Ale keď poz-
dej v noci prišiel Dafčík znova s rišskym Nemcom Mattlom
a sdelili mu, že to žiada Adolf Hitler, aby Tiso príšiel

do Berlina, ihneď súhlásil, sadol do auta a ešte v noci odcestoval do Bratislavu.

Dr. Jozef Tiso vidiac, že " železná logika prirodzeného vývinu" pravopočatočnou príčinou ktorého bol separatistický smer vedenia HSĽS, zdôraznený heslom " aj za cenu Republiky ", tento smer počítajúci aj s rozbitím Republiky, smer s cieľom " zabezpečenia vrcholu vývinu a podmienok života národa štátnej suverenity " a na ceste ku ktorému bol 1. október 1938 len etapou, vidiac, že doznieva semeno vodcami HSĽS zasadene na strom pečlivé a úcelne pristrihovaný podľa vzoru totalitárneho jeho súsedja, ochotne ide dokončiť dielo svojich rúk: Slovenský štát, keď tento nemal nádeje na skutočnú samostatnosť a nezávislosť pri takom protektorovi, akého si vedenie HSĽS vybral, a to ani štátoprávnu ani ideologickú.

Ovšem Dr. Jozef Tiso verný svojej opatrnickej taktike aj tento krok, ku ktorému logicky pracoval a o ktorom vedel, že musí byť a bude vykonaný, neurobi tak, aby bolo zjavné, že je výsledkom jeho vedenej snahy, ale dá si ho odhlasovať Predsedníctvom HSĽS a Sidorovou vládou a len potom cestuje, príberúc si vo Viedni Ďurčanského do Berlina k Hitlerovi. Je priamo smiešne tvrdenie Dr. Tisu, že ani vtedy časte nevedel, čo od neho Hitler chce.

Priebeh a obsah tejto návštavy u Hitlera

uvedený v bode 11/ rozhodujúcej časti rozsudku oddiel. A/ III. a jej dôsledky opísané v bode A/ III.12/ má Národný súd za dokázaný dokumentom knihy "O" norimber-ského medzinárodného súdu č.2602-PS, ako aj doznaním obžalovaného Dr.Jozefa Tisu a tesnopiseckou zprávou o za-sađnutí Snemu slovenskej krajiny dňa 14.marca 1939.

Hoci jeho očakávanie bolo na tejto návšteve splnené, nevyhlasuje Dr.Tiso sám odtrhnutie Slovenska od ČSR ako to žiadali Nemci, ale i tu verný svojej opa-trnickej taktike zariadi telefonickými rozhovormi s Há-chom a Sidorom svolanie Snemu na 14.marca 1939 a navrá-tiac sa do Bratislavu, ponechá odhlasovať vyhlásenie sa-mostatného Slovenského štátu autonomnému Slovenskému snemu a prapodivným duševným pochodom aj dnes si myslí, že táto okolnosť sníma z neho akúkoľvek vinu, hoci i on bol členom toho Snemu a o vyhlásenie Slovenského štátu sa význačne pričinil.

To, čo bolo predurčené zaujatím postoja v Piešťanoch, samovoľným aktom v Žiline a "budovaním svojej štátnej ústrojnosti", stáva sa skutočnosťou a Slo-vensko kráča dlhých ľažkých 6 rokov pod jarmom germán-skeho šialeného dobyvateľa sveta, ktoré jarmo mu pomáha-la vložiť na šiju zarputilá a temná reakcia "jediných reprezentantov slovenského národa" členov vedenia HSĽS.

Vychádzajúc zo skutkových okolností ziste-ných v oddielu A/ rozeudku, Národný súd si osvojuje aj

zistenie a mienku vojenských znalcov ako nasleduje:

Prevzatie moci nad Nemeckou ríšou Adolftom Hitlerom 30.januára 1933 a hlavne vypálením Reichstagu 28.februára 1933 boli uvedené v platnosť výhradne doktríny nacionálno-socialistickej strany /NSDAP/ shrnuté v Hitlerovej knihe Mein Kampf, ktorá sa stala bibliou nemeckého národa. Pre charakteristiku nacistickej ideológie stačí malý citát zo 4 kapitoly Mein Kampf, kde sa mimo iné hovorí: "Každý prostriedok vyhovuje. Úvahy o humanite a dobrov ukuse nesmú existovať." A ďalej: "My máme vždy pravdu a právo" "Protivník vždy nepravdu a nikdy právo."

Doktríny nacistickej ideológie hlboko preniesly nielen do života celého nemeckého národa, ale staly sa vedúcim motívom vojenského rozhodovania nemeckej armády. V duchu týchto doktrín stal sa nemecký národ a každý Nemeck na svete, ktorý bol v dosahu vplyvu týchto nástrojom stojacim plne k dispozícii pre vojnové zámery a plány, kedykoľvek sa k tomu naskytla príležitosť.

Nemecké armáda plne prevzala ako základ svojich vojenských operácií na ovládnutie Európy zásadu tzv. BlitzKriegu /bleskovej vojny/.

K uskutočneniu tejto nepostačili dosávané spôsoby vedenia vojny. Nemeckému vojnovému vedeniu nieslo tu len o vlastné vedenie vojny a o získanie zpravodajských poznatkov o nepriateľoch t.j. vyzvedačstvo, ale i

o vytvorenie takej situácie nepriateľa, ktoré by bolo v prvej rade osamotenie od Spojencov a morálnym psychologickým podlomením a tým neschopný branného odporu. Len za takejto situácie mohlo nacistické vedenie počítať so zdolaním nepriateľa pri najmenšom riziku strát a opotrebovanú útočiacou válečnej mašinérie.

Táto predpríprava vojny zahrňuje rozsiahlu činnosť prípravnú, ktorú možno rozdeliť na dve hlavné složky:

a/ tzv. Piata kolona,

b/ výzvedné zpravodajstvo v najširšom rozsahu.

Pre tento proces je dôležitá prvá činnosť t.j. činnosť V.Kolony a jej metódy.

V hlavných rysoch možno shrnúť metódy V.kolony do dvoch činností:

a/ psychologický a morálny vnútorný život a rozrát štátu pri plnom využití všetkých problémov, ktoré môžu ohroziť konsolidovanosť vnúropolitickej ako sú problémy menšinové, antagonizmus rassový a ideologickej, triedne rozpory, hospodárske problémy a pod. Psychologickú depresiu a pocit menej cennosti zosilňuje vhodne šíreným strachom z mohutnejší sily a hrozby nemäckou vojnouou mašinériou, a šikovne kamuflovaným a zámerne šíreným de-faitizmom;

b/ terorom a násilím akéhokoľvek druhu, umelé vyprovokovaným a zámerne podporovaným s cieľom vystupňo-

vať a urýchliť rozvrat vnútropolitickej do takej miery, aby znemožnil obráncovi akýkoľvek branný odpor.

Piatu kolonu a Blitzkrang nemožno od seba oddeľovať. Tvoria nedeliteľný nástroj mocenského ovládania Európy a medzinárodne právo charakterizuje tento spôsob vedenia vojny, ako válu zločineckú.

V materiáli predloženom behom procesu sú četné dôkazy o spolupráci obžalovaných a vedenia býv. HSĽS v súvislosti s rozbitím ČSR. Najdôležitejšie inštitúcie a organizácie Nemeckej ríše, ktoré braly účasť jak na rozbití ČSR tak hlavne v spolupráci s obžalovanými sú:

a/ hľavnou a najdôležitejšou složkou celého budovania Tretej ríše a jej mocenskej agresie bola NSDAP, jej inštitúcie, ktoré do uchvatenia moci v r. 1933 tvorily len ochranu strany, staly sa potom složkami V. kolony a nemeckej obrannej i výzvednej zpravodajskej služby. Boli to:

1/ Aússlandorganisation NSDAP - zriadená roku 1931. V rámci tejto organizácie bolo ešte etablované zvláštne oddelenie zvané Informationsdienst /ID/, ktorého programom bolo vybudovanie svetovej hakenkraiclerskej organizácie.

Táto organizácia sdružovala všetkých Nemcov mimo Ríše a šírila zásady Mein Kampfu, že hranice Ríše siehajú všade tam, kde sa hovorí nemččou rečou. Po vzoru

glaichšaltovania stranníckeho života v Ríši vytvárala jednotné nemecké strany vo všetkých štátoch, hlavne v tých, s ktorými sa dostala do bezprostrednej hraničnej spojitosťi.

V ČSR za pomocí Konráda Henleina, K.H. Franka a Arnošta Kundta vybudovala jednotnú stranu SDP s odnožou na Slovensku, reprezentovanou Franzom Karmasinom, neskorším vodcom nemeckej skupiny na Slovensku. SDP a DP pracovaly podľa príslušných inštitúcií Ausslandorganisation der NSDAP a vybudovaly si po vzore NSDAP tiež tajných ozbrojených ordnerov. V duchu spomenutých metód V.kolony a s vedomím rišského vedenia SDP úzko spolupracovala so separatistickým režimom HSĽS. Táto spolupráca bola podkladom k rozsiahlej činnosti agentov V. kolony a jej exponentov pri rozbíjaní ČSR za pomocí HSĽS. Nebyť tejto spolupráce nemohlo dôšť pri zákernom prepádu či ČSR nemeckou brahnu mocou k nutnej kapitulácii bez akéhokoľvek odporu bojového.

3/ Ausslandorganisation der DAF /Deutsche Arbeits Front/ tato organizácia sdružovala v sebe všetkých manuálnych a duchovných pracovníkov mimo územie Nemecka. Prevychovávajúc v duchu nacionálne-socilistickej preukoly, ktoré na nich kládlo rišské vedenie v rámci V.Kolony.

Okrem vyzvednej zpravodajskej činnosti prevažovala školebie vybraných jednotlivcov pre prípad voj-

ny na našom území.

Exponenti tejto organizácie stali sa inšpirátormi totalitárneho systému a jeho metód v separatistickej HSĽS.

3/ Aussenspolitisches Amt /AA/ bola organizácia založená Alfrédom Rosenbergom, ktorá konala analogickú službu informačnú pre stranu, ako ju konal diplomatický sbor pre vládu. Zdanlivé úchylinky exponentov tejto organizácie od doktrín Mein Kampfu prejavujú sa podľa ďokamžitých vnútorných alebo zahranično-politických nutností a trvajú len tak dlho, pokiaľ ich nutnosť ešte nepominie.

B/ Ríšskonemecké ministerstvo pre osvetu a propagandu / Reichsministerium für Volksaufklärung und Propaganda - vedené Göbelsom/.

V r. 1933 bolo zriadené v tomto úrade oddeľenie nazvané Abteilung VII. Aussland-maskované sekciou s maskou Abwehr / Obrana/. Tento názov kryl len širokú činnosť.

Medzi iným toto oddelenie disponovalo zvláštnym aparátom, ktorý sa zaoberal štúdiom zahraničnej tlače, politickým a hospodárskym postojom voči Nemecku. Zprávy pre túto sekciu obstarávali agenti a exponenti dislokovaní v cudzine trvale alebo prechodne. Na Slovensku to boli žurnalisti Carbus, Kuno Goldbach a Fritz Fiala.

Ďalej ako agenti a exponenti tohto minister-

stva boli osoby, ktoré braly účasť pri spolupráci s nimi, ako i s vedením HSĽS. Sú to Seyss-Inquart ríšsky mestodržiteľ v Rakúsku, Hammerschmidt a Flohr jeho sekretári, Bürckel, šéf propagandy u Seyss-Inquarta. Z uvedených osôb Carbus podľa názoru vojenských znalcov hral tiež úlohu pozorovateľa vývoja spolupráce HSĽS s exponentami nacistického režimu a organizátora rôznych inštitúcií na Slovensku po vzore Nemeckom.

Zvlášť závažnou okolnosťou pri spolupráci a stykoch s exponentami nacistického programu je úzka spolupráca viedenskej kolónie pod vedením Rudolfa Vávru, potomného honorárneho konzúla Slovenského štátu vo Viedni s vedúcimi Sudetendeutsche Heimatsbundu, najmä prof. Klementom. Prof. Klement mal nielen prostredníctvom Rudolfa Vávru a Mutňanského styky s obžalovaným Dr. F. Ďurčaním, ale bol i priamo na neho zapojený.

Sudetendeutsche Heimatsbund bol s ložkou organizácie Bund Deutsche Osten. Jeho programom bolo organizovať sudetských Nemcov uprchlých za hranice ČSR a v spolupráci s domácimi Nemcami a separatistickou HSĽS pripravovať účinnú agitáciu pre vnútorný rozklad ČSR. Terorom a propagandou poukazovať na útlak a bezprávie páchané na Nemcoch v ČSR, oslabiť vnútornú jednotu Čechov a Slovákov a taktô dokumentovať neoprávnenosť Republiky, ako násilne slepeného štátu.

podliehaly inštrukciám Ministerstva zahraničia a mimo svojej bežnej činnosti plnily tiež úkoly kladené na nich v rámci V. kolony. Exponenti tohto úradu tvorili predaušuté pozorovacie orgány na poli diplomaticko-politickom. Ich hľavným úkolem bolo sledovanie udalostí v štáte, v ktorom boli etablovaní.

Na Slovensku táto činnosť bola reprezentovaná nemeckým generálnym konzulom von Drüffelom v Bratislave, ktorý disponoval dobrou agentúrnou sieťou. On sám, ako aj jeho agenti nazíazali styky s obžalovanými a s vedením separatistickej HSĽS, o čom dôkazy boli produkované v priebehu procesu, ktorými je dokázaná spolu práca s Wünschom, Wessenmayerom a konečne tiež so špeciálnym splnomocnencom s titulom štátneho sekretára Kepplerom.

D/ Ministerstvo vnútra / Reichsinnenministerium/-toto ministerstvo disponovalo smutne presláveným " Gestapom " / Geheime stats polizei /.

Táto organizácia mala vo všetkých významných európskych mestách svoje úradovne a agentúry, za maskované pod rôznymi spoločnosťami a firmami. Tieto boli v priamom spojení so IV. Abteilungom Staatspolizei Amtu v Berline.

Smutné preslávenie Gestapa našlo uplatnenie i na Slovensku už od vzniku Slovenského štátu pod patronáciou a v spolupráci s ŠSB. Oficiálnym reprezentan-

tom bol polizei ataché Goltz. V druhej polovici roku 1944 pod vedením Dr. Vitisku prevádzalo toto svoju činnosť v spolupráci s tzv. Sicherheitsdienstom /SD/ pod krycím názvom Einsatzkomando H.

Tejto inštitúcii bola daná možnosť prevádzka najostrejšiu perzekúciu a exekúciu nad občanmi Slovenského štátu, ktorý stál v spojenectve s Nemeckou ríšou. Jeho "Einsatzgruppen" v počte 25 boli rozmiestnené po celom Slovensku. Táto inštitúcia jak za doby trvania Slovenského štátu, tak i po slovenskom národnom povstani bola najvyážnejšou prekážkou organizačnej a prípravnej práce illegálnych organizácií, ktoré pracovaly na porážke Nemecka a svrhnutí pronacistického režimu na Slovensku.

V spolupráci obžalovaných, ich spolupracovníkov a vedenia HSĽS nachádzame ešte radu iných inštitúcií, spoločností a spolkov, ktoré boli zapojené do spoločného úsilia nemeckej menšiny a HSĽS. V prípravách a uskutočnení nemeckého plánu na rozbití ČSR. Medzi nimi slovensko-nemeckú spoločnosť.

Spomínaní eksponenti často plnili súčasne úlohy sverené im viacerými tu opisanými inštitúciami, prirodzene pre každú podľa jej inštrukcií. Je zistené, že väčšina exponentov bola činná vo viacerých inštitúciach.

Nebyť zákernej činnosti obžalovaných nebolo

by ostala ČSR osamotená pri útočnom napätnutí Nemeckom a boly by zachované všetky predpoklady účinnej ochrany a úspešného odporu proti nemeckej agresii.

Nemecké vojenské vedenie už od začiatku počítalo v svojich útočných plánoch s národnostným problémom ČSR. Úsilie využiť menšinovú otázku pri útoku na ČSR prejavuje sa intenziuňne už od roku 1933, od nastúpenia Hitlera, teda od nastolenia necistického režimu Nemecka. Nemecko malo už v r. 1936 prípravený plán na rozdelenie strednej Európy, v ktorom pri otázke likvidovania ČSR hlavný dôraz kládlo na plné využitie problémov národnostných menšíň, najmä nemeckej a maďarskej. Tieto menšiny aj plne zapojilo do zpravodajskej činnosti v svoj prospech.

Výsledky tejto zpravodajskej činnosti nemeckej vojenské vedenie shrnulo mimo iné v tajnom predpise HDvg 124. Z tohto predpisu je zrejmé, že nemecké vojenské vedenie vysoko cenilo československú armádu po stránke moderného výcviku, výzbroja, ba i bojovej morálky. V tomto predpise je tiež zmienka o najchúlostivejšom bodze čs. armády, o otázke národnostnej. Nemecké vojenské vedenie dokonale využilo tento problém k morálnemu rozkladu ČSR.

Spomínaný nemecký vojenský predpis HDvg 124 doslovnne hovorí na strane 7 v čl. I. ods. 2 toto: "Národnostná otázka tvorí chúlostivý bod čs. armády, napriek tomu

bude čs.armáda zásluhou dobrého vyzbrojenia a dobrých opevnení vážnym súperom."

Prirodené, aby čs.armáda nebola vážnym súperom Nemecka po vojenskej stránke vyvinulo politické nemecké vedenie úsilie rozložiť ČSR politicky, práve využitím národnostnej otázky.

V uvedenom predpise je venovaná pečlivá pozornosť jednotlivým národnostiam, žijúcim v ČSR, menovite pri hodnotení ich ochoty bojať za ČSR.

Pôvodný nemecký plán o rozdelení ČSR zakladá sa na úmysloch odčeliť Čechov až Slovákov, a navrhoval začlenenie Čiech a Moravy do sféry Nemeckej ríše a Slovensko pripojiť k Maďarsku.

Proti tomuto plánu postavil sa gen.Brauchitsch, ktorý nesúhlasil s pripojením Slovenska k Maďarsku. To to odôvodnil tým, že slovenské úzomie, ako budúci nástupný priestor proti Poľsku, SSSR a južnej Európe musí byť územím kľudným a priaznivým k prevedeniu zamýšľaných operácií. Toto by nebolo uskutočniteľné v prípade pripojenia Slovenska k Maďarsku. Z toho dôvodu hľadalo nemecké vojenské vedenie riešenie s územím Slovenska, ktoré by zaručovalo v každom ohľade bezpečný priebeh a úspech týchto operácií. V tomto smere prišiel Nemecku veľmi vhod autonomistický program býv.ludovej strany, menovite jej radikálneho krísla, vedeného Tukom a jeho spolupracovníkmi Šurčanským, Machom, Mutňanským atď.

K rozbitiu ČSR a jeho ospravedlneniu pred svetovou verejnosťou nestačilo Nemecku len riešenie menšinovej otázky nemeckej a maďarskej, ale potrebovalo tu argument o vnútornom rozklade, ktorý by mal podopierať oprávnenosť vojenskej intervencie.

Tento argument mali Nemci v rukách iba vtedy, keď mohli dokázať, že Slováci a Česi nachcú za žiadnu cenu žiť v jednom štáte. Nemci sa o toto usilovali, lebo jadro ČSR tvorili Česi a Slováci. Toto jadro bolo treba rozbiť a k tomu použili autonomistického programu ľudovej strany a separatistické snahy Tukovej skupiny, pomocou ktorých dosiahli svojho cieľa v r. 1939. Dôkazom toho, že nemecké vojenské vedenie počítalo so separatistickými snahami radikálneho krídla ľudovej strany, dosvedčuje už spomínaný tajný vojenský predpis, v ktorom na 10 str. ods. 2 hovorí:

" O Slovácoch možno predpokladať, že väčšia časť nebude ochotná bojovať za čs. štát."

Jednanie nemeckých politických činitelov Göringa, Ribbentropa, Seyss-inquarta, Hitlera a ich poslancov pred 14. marcom 1939 s separatistického hnutia na Slovensku tvorili súčiastku nemeckého útočného plánu na rozbitie ČSR. Tieto jednania dialy sa práve v dobe, keď nemecké vedenie zaručovalo po odstúpení sudetských území a čiastky Slovenska nedotknuteľnosť ČSR pred celou svetovou verejnosťou. Nemecko potrebovalo

k uskutočneniu svojich plánov rozbitie ČSR a začlenenie tohoto územia do svojej záujmovej sféry. Tajne vyjednávalo so separatistickým hnutím slovenským o podpore tohto hnutia, aby neskôršie mohlo oficiálne pred svetovoú verejnosťou argumentovať tým, že ČSR zanikla sama od seba, ako konglomerát násilne spojených národností v jednom štáte.

Vyjednávanie viedlo s úmyslom:

1/ využiť separatistické hnutie Slovenska k politickému a morálnemu rozkladu ČSR a tým k úplnému zlomeniu jej branného odporu,

2/ zlomením branného odporu ČSR sledovalo nemecké vojenské vedenie snahu získať neporušenú najmodernejšiu výzbroj a výstroj čs.armády a jej zbrojny priemysel, čím značne podporilo svoj vojnový potenciál, a zísalo takto obrovské zásoby materálu, ktoré znamenaly niekoľkoročné úsilie vo výzbrojnom pláne nemeckej vojnovej mašinérie,

3/ učistiť vlastnú armádu od vojnového opotrebenia, ku ktorému by bolo iste došlo v prípade branneho odporu čs.armády.

Ponukou samostatnosti pre Slovenský štát, ktorý hoľalo uskutočniť, sledovalo Nemecko aj ten úmysel, aby si zaistilo hneď od počiatku možnosť vlivu na vývoj situácie aj na Slovensku. Túto záruku vložili do tzv. ochranej smluvy, ktorú dojednal Vojtech Tuka s po-

verencami Riše, menovite s Kepplerom 18. marca vo Viedni a ktorá bola počítačaná 23. marca 1939 v Berline. Táto smluva bola výsledkom úspešného jednania rišských činiteľov s reprezentantmi HSLS. Znamená však pre Slovenský štát absolutnú závislosť na Riši v otázkach vojenskej suverenity. Pre zosilnenie morálneho účinku zásahu separatistov boli dodané z príkazu Heydricha výběžníny, ktorých bolo použité k atentátnej činnosti zámerne potom pripisovanej príslušníkom českej národnosti. Z uvedeného vyplýva, že všetky kroky Göringa, Seyss-Inquarta, Hitlera a ich poverencov podniknuté pred 14. marcom 1939 v súvislosti s jednaním Tuku a jeho pomocníkov, boli výlučne v záujme vojenských plánov Nemeckej riše podľa zásad totálneho vedenia vojny.

V roku 1938-1939 Nemecko stalo sa hrozobou národov Európy, menovite strednej Európy. Po okupovaní Rakúska, po odtrhnutí územia ČSR vznikla obava i u ostatných národov, z prípadných požiadaviek Nemecka. Dalo sa predpokladať so strany Nemecka, že Poľsko a Maďarsko uzavrú dohodu o vzájomnej pomoci. Aby k dôsledkom takéjto dohody nemohlo dôjsť, bolo treba vraziť medzi nich klin, ktorým bol Slovenský štát.

ČSR v roku 1938 mohla vojensky vzdaťovovať nemeckému útoku. Početný stav armády, jej výzbroj a výstroj ako i materiálne vybavenie prostriedkami dôležitými pre vedenie vojny, predstavovalo v tom čase jednu

z najväčších armád štátov Európy vôbec. Obranná schopnosť armády bola podopretá dokonalým vojenským priemyslom ČSR, ktorý podľa amerických odborníkov predstavoval trojnásobok zbrojného priemyslu fašistickej Itálie. Tento priemysel produkoval najmodernejší vojenský materiál tej doby.

Najmarkantnejším dôkazom schopnosti odporu je čiastočná mobilizácia 21. mája 1938, kedy nemecký generálny štát rozhodnutý k úderu proti ČSR ustúpil od jeho uskutočnenia, nakoľko Nemecko sa necítilo dosť silné na vedenie ďlhodobej vojny so súperom sice malým, ale pevným a podporovaným účinnými spojenectvami a obrannými smluvami. Skutočnosť, že Nemecko sa necítilo dosť silné na vedenie takejto vojny, prinutila nemecký generálny štát k rozhodnutiu získať ČSR, pokiaľ možno bez boja a so zachovaním väčšej časti vojnového materiálu a neporušenou priemyselnou výrobou, čím by dosiahlo nielen materiál pre značný počet divízií, ale i ušetrilo svoje vlastné vojenské sily od vojnového opotrebovania.

Po vyhlásení všeobecnej mobilizácie ČSR 21. septembra 1938 bol pomer vojnových síl 40 polných divízií ČSR ku 51 divíziám nemeckým / dátá podľa amerického obžalobcu Jacksona u Medzinárodného súdu v Norimberku/, príčom vojnová situácia bola rozhodne v neprospech branných síl útočníka, lebo podľa vojenských

doktrín pomer útočníka k obrancovi treba brať v tej dobe v pomere 1 : 2, to znamená dvojnásobná prevaha útočníka nad obrancami. Z tohoto počtu 51. divízii muselo Nemecko počítať s ponechaním časti týchto na francúzskych a poľských hraniciach ako i na pobreží a v zálohe. Vyplýva z toho, že Nemecko mohlo proti ČSR postaviť asi 1/3 svojich súl t.j. 17 divízií do priameho útoku na ČSR. Toto tvrdenie je podopreté dokladom k Zelenému plánu, ktorý bol produkovaný Úradom Hlavného obžalobcu USA pod US 388-PS. V tomto dokumente predpokladá sa nasadenie 19. divízii pri útoku na ČSR v prvých 12 hodinách, teda zbyvajúcich 5 divízií mohlo ešte Nemecko bez oslabenia a zaistenia ostatných hraníc a pobrežia zasadiť do priameho útoku na ČSR.

Mimo toho nemecká branná moc stála proti ČSR s armádou sice veľmi dobrej morálnej a technickej hodnoty, ale vcelku bez válečných vojenských skúseností./Zrušenie armády od wersaiáského mieru až do 16. marca 1935, kedy bola znova zavedená všeobecná branná povinnosť v celej Ríši/. Preto nemecký generálny štáb trval na diplomaticko-politickej a psychologickom spracovaní vnútro-politickej situácie ČSR tak, aby dosiahol úspechu bez vojnového ozbrojenia odporu.

Zo spojeneckých pomocí hodnotil generálny štáb OKV najviac smluvu ČSR s SSSR, nakoľko SSSR na tú dobu mohlo najúčinnejšie podporiť ČSR letecky, počtom

asi 700 lietadiel, čím by bol letecký obranný systém ČSR postavil nemeckú Luftwaffe pred vážny problém, v ktorom pomer síl by bol takmer vyrovnaný. Letecká prevaha útočníka bola by takto vylúčená. Tieto okolnosti naprosto vylúčovaly okamžitý úspech, na ktorom nemcký generálny štáb zakladal svoj bleskový útok proti ČSR.

Kedže úspech nemeckých vojenských síl nad ČSR bol podmienený v prvej rade, prevahou nemeckou, ktorá mohla byť paralyzovaná účinnosťou pomocou SSSR, nemcký generálny štáb upustil i na základe tejto úvahy od zamýšľaného útoku na ČSR. Bolo príliš veľkým rizikom, ktoré mohlo postaviť Nemecko do tej situácie, že smluvné strany viazané pomocou ČSR, túto pomoc by boly zvlášte pri predĺžení sa vojenských operácií- aj skutočne realizovaly. Na bezpodmienečnom úspechu útočných akcií proti ČSR závisel však celý ďalší plánovaný úspech nemeckej agresie.

Československé vojenské vedenie počítalo so svojom obrannom pláne proti nemeckému útoku v prípade nutnosti s vedením ustupového boja s postupnými obranami hraničného odporu na prvú obrannú čiaru, na Česko-moravskej vysocine a v krajinom, prípade ústup na druhú obrannú čiaru, na Karpátoch. V tomto pláne počítalo sa so zaistením priestoru medzi prvou a druhou obrannou čiarou väčšou čiastkou mobilizovanych síl a pre obranu Slovenska proti Poľsku a Maďarsku bola pri-

pravená jedna armáda.

Ak ďalší predpoklad spoločného útoku Nemcka s Maďarskom a Poľskom proti ČSR možno povedať jednoznačne, že by podstatne nebol ohrozil podstatnú schopnosť ČSR, lebo ako maďarská, tak i poľská armáda neboli väzonym protivníkom ani pre samotné sily sústredené v tom čase na Slovensku.

V tomto pláne so Slovenskom sa počítalo ako s ohniskom odporu a v prípade krajného stavu v obrannom pláne ČSR Slovensko tvorilo pilier celej obrany, jednak predpokladným presunom ťažkého priemyslu na územie Slovenska, jednak koncentrovaním ustupujúcich armád za karpatsky oblúk, kde nielen pre umiestnenie ťažkého priemyslu, ale i pre vedenie obranných operácií naskytovaly sa veľmi výhodné podmienky.

Ani prípadná spolupráca Maďarska a Poľska na strane ſemeckej by nebola v značnej mieri prispeala k zmenšeniu týchto výhodných podmienok.

Maďarsko: Je historicky dokázané, že v roku 1939 už po odstúpení Sudetského územia a po čiastočnej demobilizácii čs. armády, pri okupovaní ČSR 14. marca 1939, nebola schopná maďarská armáda operujúca na Podkarpat-skej Rusi splniť obdržaný rozkaz, aby 15. marca 1939 dosiahla čs.-poľské hranice. K tomuto došlo pre bojový odpor čs. jednotiek a len po zastavení boja dosiahla maďarská armáda až 17. marca 1939 poľské hranice. Teda nie

po vojenskom zhrútení bojujúcich jednotiek, ale po zastavení bojov, ktoré sa ešte 15. marca 1939 odohrávaly na maďarsko-podkarpatoruských hraniciach.

Poľsko: Taktiež nebolo vážnym súperom, čomu nasvedčujú poznatky už vtedy známe čs. vojenskému vedeniu. Z týchto ako príklad uvádzame operáciu poľskej armády v priestore Čadca-Skalité, kde počiatocný útok poľskej armády na územie Slovenska bol nielen zastavený, ale došlo k ústupu poľských jednotiek so značnými stratami, ktorý skončil parlamentárny jednaním so stranou Poliakov. Čalej možno tu poukázať i na tie známe faktá, že ako ľud, tak i vojenské osoby pohraničných jednotiek poľských videli v Hitlerovi spoločného nepriateľa Poľska a ČSR a shodovali sa v tom názore, že len vedenie štátu zastáva priateľský postoj k Nemecku. Vážnym dôvodom bol tu tiež živeľný odpor Poliakov proti Nemcom už z dávnych dôb. Tento odpor bol zjavne dokumentovaný nie len pri zákerne útoku na Poľsko, ale i počas jeho 6 ročného boja o slobodu.

K týmto vývodom treba uviesť i tú okolnosť, že malá hĺbka územia ČSR umožňovala ideálne manévrovanie zálohami z ústredného postavenia, t.j. rýchle preskúpenie záložných síl z ústredného postavenia sever, západ, alebo juh, tedy proti možnej agresii v ktoromkoľvek sektore hranicnej obrannej čiary.

Odpor a manévrovanie v prípade útoku na ČSR

bol zaistený vďaka veľmi výhodnému terénu pozdiž veľkej časti hraníc i vo vnútri štátu a dokonalému opevňovačiemu systému, ktorý veľmi účinne podporoval a dopĺňoval terenné výhody, súč dobre došovaný vojenskými silami vysokej morálnej hodnoty. Tu pre závažnosť veci treba uviesť, že to boli práve slovenské jednotky v pevnostnom pásme, ktoré s najväčším odhodlaním chceli brániť hranice a pri nariadenom ústupe často muselo byť použité najostrejších opatrení, aby boli presvedčené, že ústup je nevyhnutný. Mužstvo už vtedy ostro kritizovalo zákerné počinanie nielen nemeckej menšiny, ale aj vedenia ľudáckeho hnutia. Vážnosť odporu, ktorú reprezentoval čs. obranný systém jasne vyniká z dôkladnosti príprav tzv. "Fall grün".

Vojenský obranný plán počítal v prípade vstupu Francie do vojny s preletom francúzskeho stíhacieho letectva na územie ČSR, čo na tú dobu nebolo problémom. V Zelenom pláne sa hlavné velenie nemeckej armády s touto možnosťou veľmi často zaoberá.

Pri spracovaní vnútropolitickej situácie pre plánované rozdelenie ČSR a zaistenie slovenského územia podľa Brauchitschovho návrhu, prišiel Nemecku veľmi vhod separatistický program býv. HSSS, ktorý sa v ich zámeroch uskutočnil, nielen pri obsadení sudetského územia, ale i v ďalšom vývoji situácie, keď sa plne zapojil do nemeckého plánu rozdeliť ČSR na dve čiastky, z ktorej zá-

padnú časť Čechy, Moravu včleňuje do Ríše a východnú t.j. Slovensko, ponechávajú ako vhodný propagáčny objekt muster štátu, ktorým zakrývajú pravé úmysly svojich ďalších plánovaných operácií. Tu je treba zdôrazniť, že každému pozorovateľovi, ktorý sledoval udalosti medzi 1. septembrom 1938 a 14. marcom 1939 v súvislosti s riešením štátoprávneho stavu Slovenska bolo jasné, že Nemecko nie z dôvodov humanitných, ani z dôvodov dodržania zásady "volkisch", ale z dôvodov čiste strategických, musí teritórium Slovenska udržať v prvej rade ako územie kľudné a podliehajúce ako celok priamemu vplyvu Ríše.

Toto tvrdenie, ktoré sa najlepšie odzrkadluje v metódach, ktorými V. kolona pracovala na Slovensku, podpiera aj jednanie okolo viedenskej arbitráže, kedy situácia medzi oboma partnermi osi bola dosť napäťá. Je všeobecne známe, že pri anexii Rakúska došlo k skriženiu záujmov Ríše a fašistického Talianska. Tento zásah vyučil u Musoliniho úsilie upevniť svoje mocenské postavenie tesnejším sväzkom so svojimi chránencami Maďarskom a Poľskom. Vo vytvorení Slovenského štátu videl Musolini vrazený klin medzi týchto partnerov. Preto podporoval návrh rozdelania Slovenska medzi tieto dve močnosti, ba dokonca uznal v tej dobe Poľsko za Veľmoc, aby svoj vplyv na Poľsku posilnil. Ríše túto situáciu vymanévrovala kompromisným riešením, t.j. tak, že na Slovensku plne podporila hnutie za samostatný štát a pre zaslepenie svojho

partnera Musoliniho vydala Podkarpatskú Rus Maďarsku, ako náhradný most poľsko-maďarský. Aj pri požiadavkoch územných voči Slovensku volilo Nemecko taktiež kompromisné riešenie, čím si zachovalo Slovensko ako základňu pre ďalšiu svoju postupnú agresiu. Tak bolo Slovensko použité ako základňa pre likvidáciu Poľska a v ďalšej agresii Slovensko posyktlo vhodnú základňu pri prechode nemeckých branných síl cez Maďarsko a pri obsadení Bulharska, ktoré hralo obdobnú úlohu ako Slovensko pri likvidácii balkánskych štátov.

Bezprostrednou príčinou vojenskej kapitulácie ČSR nebola tedy, ako je viďať z hodnotenia vojenskej situácie, neschopnosť branneho odporu, ale vnútorný politický rozklad, ktorý hraničil na rozdelenie štátu na dva politické celky. Slovensko vlastne HSĽS svojim jednaním, spoluprácou s Nemcami práve v najkritickejšej situácii spôsobilo takú situáciu vnútropolitickej, ktorá dala tušiť, že Slovensko za vedenia HSĽS sa neuspokojí len s autonomiou ale priydej rozchod obidvoch národov a tým osamotenie českých a moravských zemí. Toto sa najlepšie odzrkadluje vo vývoji Zeleného plánu, ktorý tvoril základný operačný princíp nemeckej agresie proti ČSR.

Spolupráca obžalovaných s organizáciami a exponentami nemeckej V. kolóny môže sa datovať už od roka 1938, od návštavy K.H.Franka u Andreja Hlinku v Ružomberku, postupne sa sostenuje a dokončuje svoju prvú etapu

6. októbra 1938 a ďruhu 14. marca 1939.

Najúčinnejšie styky udržovali obžalovaní spolu s inými s tymto reprezentantmi V.kolony v roku 1938 - 1939.

Dr.Ferdinand Ďurčanský už v roku 1937 sa poznal s Rudolfom Vávrom, ktorý vo Viedni mal styky s nemeckými politickými činiteľmi v Rakúsku cestou prof.Klementa a pozdejšie prostredníctvom tohoto s exponentami Ministerstva propagandy Hammerschmidtom a Flöhrom, sekretárm Seyss-Inquarta, Bürcakom a konečne i so samým Seyss-Inquartom. Dr. Ďurčanský v r.1939, keď v marcových dňoch ušiel do Viedne, neboli tam prijatý už ako neznáma osoba rišsko-nemeckými činiteľmi, ale ako človek, ktorý stál v bezprostrednom spojení s organizátormi V.kolony.

Mimo týchto stykov v r.1938 nadviazal spojenie s reprezentantmi Ausenpolitisches Atmu a exponentmi VII. oddelenia Rišského ministerstva pre osvetu a propagandu, z ktorých treba pripomenúť len Carbuša, Kuna Goldbacha a Fritza Fialu. Títo stoja tiež v úzkej spolupráci s Franzom Karmasinom. Ďalej prichádza ku styku s Wünschom, činiteľom Nemeckej národnej skupiny na Slovensku a spolu s týmto sa zapojuje na generálneho konzula v Bratislave von Drüffela, predstaviteľa zastupiteľského úradu, ktorý pracuje v priamej podriadenosti Auswärtiges Atmu.

K jeho viedenským stykom napokon sa pridružuje spojenie s priamym poverencom Ministerstva zahraničia Nemeckej ríše, štátnym tajomníkom Kepplerom a legačným radcom Wessenmayerom.

Dr. Jozef Tiso neprichádza priamo sám do styku so všetkými týmito činiteľmi, avšak berie účasť na spolupráci s ním ako predsedu strany HSĽS a pozdejšie ako predsedu autonomnej vlády slovenskej, práve cestou a za podporu prvých dvoch obžalovaných stupňuje tlak vyvíjaný stranou HSĽS na vládu v Prahe, čím prispieva k potvrdeniu toho Nemcami nastoleného argumentu, že ČSR sa vnútorne rozpadá a tým sa legalizuje oprávnenosť nemeckého zásahu: Až v marcových dňoch - nehôjinc na jeho cesty do Mnichova k Ribbentropovi - prichádza do bezprostredného styku s vyššie uvedenými činiteľmi Nemeckej ríše, cieľom vyhlásenia samostatného Slovenského štátu. Nielen priamy styk s reprezentantmi Miše, ale v nemaľ miere i ostré písanie tlače, verejné prejavy a iné publikácie dávajú do rúk riaditeľov V. kolony v ČSR argumenty, ktorými Riša jednodúcho môže zakryť svoje plány a zároveň ich použiť ako dôkaz, že vývojová nutnosť plne oprávňuje všetky zásahy a rozhodovania Rišektoré previdla v rokoch 1938 a 1939.

Z uvedeného prišiel Národný súd k záveru, že cieľom obžalovaných a ich strany bolo všetkými prostriedkami, ktoré uznali za vhodné, i prostriedkami nezákonými, aj s použitím hrozby násilím, použitím poli-

tického vydieračstva rozbit Československú republiku, aby mohli dosiahnuť efemernej samostatnosti, pričom vedomé pomáhali nacistickým spiklencom zvrátiť smluvu versailleskú, získať pre Nemecko nielen územie, ktoré strátilo vo välate 1914 - 1918, ale ešte aj ďalšie územia na pevnine Evropy a inde a napomáhať Nemecku v jeho agresii maskovanej požiadavkou Lebensraumu. Od piešťanského sjazdu zapojili sa obžalovaní a strana vedomé do bloku národov, sledujúcich takéto ciele. V skutočnosti už od tejto doby sa zapojili na Nemecko, s ktorým boli, ako to obžalovaný Dr. Jozef Tiso zdôraznil aj na hlavnom pojednávaní, v názorovej príbužnosti svojim prehlásením, že sa HSĽS ničomu nemusela učiť od Nemcov, lebo princíp jednoty mala už od začiatku vo svojom programe a svojom hesle "Jeden Boh, jedna strana, jeden vodca, jedna organizácia, jeden národ" v rôznych jeho obmenách.

Kým Alexander Mach v hlavných rysoch činnosť smerujúcu ku rozbitiu ČSR kajúcone doznał a bránil sa len tým, že čo robil, robil hoci i z mylného, ako to prehlásil presvedčenia, že je to jediné východisko na záchrannu slovenského národa, obžalovaný Dr. Tiso sa behom procesu bránil väčšinou tak, ako Tuka: nepamätam, nevedel som, popieram, nereferovali mi, nebolo to mojom vecou, to bolo vecou príslušného rezortu, nečítal som, nebolo mi známe, nezaoberal som sa zahraničnou politickou, hoci je v zápatí usvedčený z nepravdy vlastnými prejavmi, rečami, alebo re-

ferátmi v Predsedníctve strany, alebo je usvedčený Ale-
xandrom Machom, alebo svedkami, ktorí sa zrejme namáhajú
vypovedať v jeho a svoj prospech. U slušného človeka pri-
amo odpor vzbudzujúcim farizejstvom a pustou demagožiou
sa bráni vo svojej záverečnej reči, snažiac a napríklad
vzbudiť dojem, ako by proces bol inscenovaný ako generál-
ny útok na katolické kniežstvo alebo dokonca na amerických
Slovákov. Počítajúc s neznalosťou latiny, vysvetluje práv-
nickú axiomu vo forme qui tacet consentire videtur, ako
by táto nejestvovala už stáleťia aj vo forme qui tacet
consentit resp. qui tacet placet. Na výtku, prečo sa nevz-
dal odpovedá, že chceť zachraňovať, že by bolo bývalo ešte
horšie, ale pri tom zamŕľuje a nevie odpovedať prečo sa
nevzdał aspoň už v emigrácii. Tvrží, že nechcel zbabele
utiečť od povinností na neho vloženej, kým by neboli spros-
tený alebo príslušným fórom nato vyzvaný. Tu je naraz veľ-
mi úzkostlivý v dodržaní svojej povinnosti, aj keď sotrv-
anie vo funkcií už nemá vôbec účelu, ale na ďruhej stra-
ne necítil sa byť viazaný ani ako katolický knieža prís-
hou vernosti ČSR. Nebolo ju vraj prosté možno už i tak
udržať. Že by mohlo byť niečo notoriicky známe, to vôbec
neuznáva, jemu to prosté nebolo známe, hoci šlo o udalosť,
ktorú sa musel čoszvedieť už pri výkone svojej funkcie. Na
otázky na ktoré odpovedať by ho usvedčila, prehlasuje, že sa
hepamäťa, ale vo svojej obhajobnej reči preukazuje až podi-
vuhodnú pamäť podrobnosti ktoré slúžia v jeho prospech.

alebo na odôvodnenie jeho vykrúcačiek. Je charakteristický preňho k veci, že v obhajovacej reči doznáva, že zo zápisnice dával určité veci, aby to takto prišlo do verejnosti, nejde mu teda o objektívnu pravdu, ale o vzbudenie určitého dojmu vo verejnosti, či už pravdivého alebo falosného. Za celý svoj život vraj nič tajného nerobil, ale sám doznáva, ba bráni sa tým, že sa musel voči svojim priateľom Nemcom pretvarovať a inak hovoriť, než v skutočnosti tajne robil. Hoci na jednej strane tvrdí, že nevedel nič o práciach konaných na cestách a železniciach pre strategické ciele nemecké, lebo to vraj bolo vecou rezortného ministra, inde sa zas odvoláva na to, že najväčšia časť jeho práce bola prácou budovateľskou a na bolševikov nadával a Hitlera i Nemcov oslavoval len vraj v nepatrnej miere. Nová zásada - nútená spolupráca s Nemeckom - vraj vyplýva z jeho politickej situácie a odkázanosti na ochranu proti Maďarom - teda podľa prirovnania obžalovaného Tisu zelená žabka, ktorá, aby jej neublížil chlapček skočí do tlamy leva a hľadí sa mu zapáčiť a kričí hľa ako som si šikovne zachránila život. Kultúrnu samosprávu a štátny sekretariát vraj mūseli dať Nemcom, aby nemali príčiny zasahovať, Komunistickú stranu vraj rozpustili a riešili židovskú otázku z toho samého dôvodu. Zabúda pritom, že sa už na piešťanskom sjazde v r. 1936 zapojili do bloku národov bojujúcich vraj proti židobolševizmu, tedy v takej dobe, keď to

zrejme nemuseli urobiť z obavy pred zásahom nemeckým. Ešte aj také nehoráznosti si dovolí tvrdiť, že strana vraj túžbu po samovláde neprechovávala a odmietala každý ponúkaný pokus v tom smere. V ten moment zrejme zabúda na heslo tak tvrdo prevádzané: Jeden Boj, jedna strana, jeden národ. Zabúda, že ju sám vyhlasoval za jedinú predstaviteľku slovenského národa, atď.

Viedlo by ďaleko keby sa podrobne mala preberať a z mravne stránky hodnotiť celá obrana obžalovaného. Čo myslíme sa dá poprieť, poprie, čo vykrútiť, vykrúti, čo sá nečá poprieť, alebo vykrútiť, čo oblečie do rúcha nacionálneho, kresťanského alebo knížského, aby v ňom schoval holú pravdu. Akým však je kresťanom dokázal najmarkantnejšie vo svojej holičskej reči, o ktorej ešte bude reč v ďalšej časti rozsudku.

B/

I.

1/ Okolnosti uvedené v tomto bode sú dokázané vyhláškou č. 226/1940 Sl.z.

Aký viac ako efemerný bol v tejto smluve Rišou prevzatý záväzok ochrany politickej nezávislosti a integrity územia Slovenska a vice verza aké ďalekosiahle práva zabezpečovala Riši táto smluva vyplýva už z toho, že Nemecko nič nerobilo, aby Maďarmi narušená integrita územia na východe Slovenska, kde si Maďari samovoľne okupovali 78 obcí, bola reštituovaná a o vrátení týchto obcí

ani reči nebolo.

Naproto tomu právo zriaďovať vojenské objekty v pásme ohraničenom východným okrajom Malých a Bielych Karpát a pohoria Javoriny, obsadiť ich silou akú bude držať Riša za potrebnú, poskytnutie pôdy k tomu účelu, povolenie bezcolného zásobovania nemeckých oddielov a bezcolných dodávok pre stavby opevnení, právo vykonávať výsostné práva v tomto pásme nemeckou brannou mocou, záväzok organizovať slovenské vojenské sily v úzkej shode s nemeckou brannou mocou a koordinovať vedenie zahraničnej politiky s vedením nemeckým, sami o sebe hovoria dostatočne o vojenskom a politickom područí, do ktorého bol smluvou o ochrane vydaný Slovenský štát, ako aj o úmysle Riše, použiť Slovensko ako výpadovú základňu pre budúcu agresiu proti Poľsku a SSSR.

Ad B/ I. 2/:

Ohľadom okolností v tomto bude uvedených osvojil si Národný súd zistenia učinené v tomto smere rozsudkom nad Vojtechom Tukom č. TnLud 7/46 str. 41-42, ktoré potvrdzujú, že Nemecko získalo na Slovensku v roku 1939 vojnový materiál v hodnote asi za 8 miliardy korún, z ktorého zvlášť cennou koristou bol materiál ántendančný a ženijný a to v takom množstve, že by postačil pre vtedajšiu slovenskú armádu pri bojovom nasadení na 8 rokov a že by 24 divízií bolo vydržalo s týmto materálom jeden rok.

Ad B/ I. 3/:

Okolnosť tu uvedenú má Národný súd za dokázanú mienkou vojenských znalcov, ktorá sa uvádzajú na inom mieste. K tomu sa zistuje, že podľa zprávy STK z 29.10. 1940 pri oslavách prvého výročia príchodu nemeckej vojenskej misie, povedal z príležitosti vyznamenania slovenských politických činiteľov a nemeckých členov vojenskej misie reč obžalovaný Dr. Jozef Tiso.

Ad B/ I. 4/:

Okolnosti tu uvedené sú preukázané samotným znením smluvy. Okrem toho osvojuje si Národný súd zistenie rozsudku nad Vojtechom Tukom podľa ktorého v Schutzone bola zriadená aj telefónna vojenská centrála výstražnej služby pre celú Európu, čo malo veľký vojenský význam pri organizovaní protileteckej obrany proti Spojencom.

Ad B/ I. 5/:

Dokumentami a zisteniami Národného súdu v procese proti Dr. Ing. Petrovi Zatkovovi je preukázany jak obsah, tak i hospodárske dôsledky tejto smluvy, uvedenej v bode B/ I. 5/ enunciátu rozsudku.

Ad B/ I. 6/:

Rovnako výsledkami procesu proti Dr. Ing. Petrovi Zatkovovi sú preukázané aj obsah a dôsledky dohody o nasadení slovenských robotníkov do nemeckého vojnoveho hospodárstva, na základe ktorej bola zavedená zákonom.

a nariadeniami s mocou zákona v enunciáte rozsudku uvedenými pracovná povinnosť.

Ad B/ I. 7/:

Na základe dokumentov a rozsudku proti Vojtechovi Tukovi zistil Národný súd skutočnosti dokazujúce tento bod enunciátu rozsudku, ktoré uvádza na inom mieste.

Ad B/ I. 8/:

a/ obžalovaný Dr.Jozef Tiso priustil, že mu Alexander Mach svojho času hlásil o vyslaní gardistov do Senhæimu. Účel tohto vyslania nepopieral. Národný sú vzal teda tu uvedené okolnosti za dokázané.

b/ Obžalovaný Dr.Jozef Tiso priznal orevádzanie prevýchovy národa, ale nie vraj v smysle národného socializmu nemeckého a keď to robil, robil to vraj len preto, aby vzal Tukovi vietor z plachiet, tak, že propagoval sice národný socializmus, ale v skutočnosti zavádzal vraj nie nemecký ale svojský. I keď by to bolo pravda, na fakte by to nič nezmenilo a neexkulpovalo by ho, lebo to znamenalo krátko povedané ľudovým porekadlom, že vyháňal čerta diablon. Avšak sám Tiso vzápäť tejto svojej obrany cituje zo svojej reči 2. septembra 1940 na dožinkových slávnostíach v Bratislave povedanej výroky: Tiso Tuka jedna ruka a " Áno národný socializmus nech je tá voda, ktorá nám všetkijaké myšlienky starého

sveta odplaví, ale duch náš musí zostať, duch náš slovenský."

Vo svojej reči 15.I.1941 na širšom Predsedníctve HSĽS, teda v dôvernom kruhu obžalovaný Dr. Tiso hovorí:

"Preto je povinnosťou vedúcich národa prípraviť národu nové cesty, prijateľnými a učinit ľahšie shodnými tak, aby ich národ jednotne mohol nastúpiť, lebo len tak sa môže národ zachrániť. V tomto smysle tvorila si strana syntézu: Strana bude ľudové Slovensko podľa vzoru národného socializmu, lebo bola a je presvedčená, že národnú pospolitosť najľahšou pomocou tejto syntézy prevedieme celú a jednotnú na platformu novej doby, nového pracovného tempa, nového sociálneho a hospodárskeho zriadenia." A hneď dodáva: "Nie je to hra so slovami, ale je to výsledok hlbokého upovedomenia tak duševného zamerania národa, ako i požiadaviek času i súčasného postavenia národa."

V prejave na porade tajomníkov strany, tedy tiež v dôvernom krúžku dňa 21.I.1941 medzi iným hovorí:

"Budujeme nové Slovensko podľa smerníc národného socializmu, je naším heslom do budúcnosti. Robíme tak niečo z vďaka ďalej prí tulnosti k Veľkonoemeckej ríši a jej sláchotnému vodcovi Adolfovi Hitlerovi, ale i z dobre chápáného záujmu nášho národného a státneho života. Nielen

smluvami, ale i spoločenstvom zbraní sme začlenení do životného priestoru, ktorý pre novú Európu už teraz prípravuje národný socializmus. Preto pre našu národnú a štátnu budúcnosť nie liberalizmus, nie kapitalizmus, nie demokratizmus, ale ani nie komunizmus, ale národný socializmus bude smernicou na usmerňovanie našich sociálnych a hospodárskych pomerov. Národný socializmus Adolfa Hitlera tak ako ho nielen on koncipoval, ale šľachetne v odbore politickom, medzištátnom, národnom, sociálnom a hospodárskom i prevádzka...."

Aká nehorázna lož je potom, keď obžalovaný Dr. Jozef Tiso vo svojej obrane tvrdil: Národný socializmus Pápež Pius XIII. zatracoval a čo zatracoval Pápež, zatracoval som aj ja.

Mimo mnohých iných prejavov, ktoré pre početnosť tu ani uviesť nemožno, už tieto dva prejavy svojim obsahom a jeho logickým odôvodnením, vylučujú pravdivosť obrany obžalovaného Dr. Tisu, že nepropagoval a nezavádzal nemecký národný socializmus, ale slovenský, alebo, že iné hovoril a iné robil.

Ad c/:

Okrem doznania obžalovaného Dr. Jozefa Tisu preukazujú okolnosti uvedené v tomto bode aj jeho prejavy z 18.10.1942 o zimnej pomoci, prejav 9.7.1943 o slovenskej pracovnej službe v Sekuliach a prejav 16.4.

1943 pri založení miestnej skupiny Svazu štátnych a verejných zamestnancov. Obmedzovanie parlamentu zmocňujúcimi ústavnými zákonmi je dostatočne preukázané už ich citovaním a nepotrebuje bližšieho odôvodnenia. Tiež účasť obžalovaného na nich je dostatočne preukázaná už tým, že ich podpísal.

Ad d/:

Podobné odôvodnenie radikálnejšieho riešenia židovskej otázky obsahujú dôvody rozsudku oddielu D/.

Ad B/ I. 9/:

Okolnosti uvedené pod písm.a/,b/,c/ tohto bodu sú preukázané tam citovanými zákonnými ustanoveniami. Okolnosť uvedenú pod písm.d/ obžalovaný Dr.Tiso doznal.

Oboranu obžalovaného, že nebudovali nejaké fašistické organizácie, nakoľko to boli organizácie vraj našské, netreba ani vyvracať, lebo to, že boli našské, t.j. Tisovho režimu, nijak nevyvracia, ba naopak potvrdzuje, že boli fašistickými a obdobnými, ako organizácie podobné v Nemecku a v Itálii, čo bolo už na inom mieste dôvodov dostatočne preukázané.

Ad B/ I. 10/:

Z citátov prejavov už doteraz uvedených v odôvodnení predidúcej časti rozsudku, je nepochybne, že obžalovaní veľobili Hitlera ako veľkodušného vodcu nemeckého národa a vychvalovali pomery a poriadky v nacis-

tickom Nemecku,ako aj ostatné okolnosti v bode B/ I.
9a/ uvedené sú už dôterajším obsahom,dostatočne preuká-
zané.Pod písm.b/ tohto bodu uvedené okolnosti má Ná-
rodný súd za dostatočne preukázané na hlavnom pojedná-
vaní citovanými prejavmi obžalovaných,ktorých je také
množstvo,že není ani potrebné ich zvlášť na tom mieste
znovu citovať.

Pod písm.c/ uvedené okolnosti sú už odôvod-
nené podrobne v oddelení A/ ďôvodov rozsudku.

B/

II.

1/ písm.a/: Skutkový dej uvedený je preuká-
zaný posudkom vojenských znalcov,a to jak v tomto pro-
cese,tak i v procese proti Vojtechovi Tukovi podaným,
ďalej svedeckou výpoveďou Ferdinanda Čatloša,Antona
Pulanicha,Dr.Szatmáryho,pplk.Antona Balaya,plk.Justína
Ďuranu,ndpor.Goralíka,Jozefa Turanca a listinným ma-
teráлом.

Psychologickú prípravu vojny,lepšie poveda-
né nepriateľstvo voči Poľsku,bolo treba vzbudiť na Slo-
vensku už preto,že niektorí významní činitelia HSĽS
ešte za ČSR nadávali najužšie styky s Beckovým Poľ-
skom,ba špoliehali na politickú a diplomatickú podporu
Beckovských politických kruhov,pri uplatňovaní autono-
mie a potom aj pri odtrhnutí Slovenska od ČSR.V urči-
tom kruhu príslušníkov HSĽS bol takto predtým umelé-

vytvorený priateľský postoj k oficiálnemu Beckovskému Poľsku. Treba si len spomenúť na udalosti odohravšie sa okolo príjazdu amerických Slovákov v r. 1938 s originálom Pittsburghskej dohody cez Poľsko. Okrem toho v inej časti národa vytvorila sa sympatia k poľskému národu, ako národu slovanskému, najmä na jar 1939, keď už Nemecko astro útočilo na Poľsko a žiadalo od Poľska odstúpenie určitých krajov. Keďže obžalovanému Dr. Jozefovi Tisovi a Ďurčanskému, ako zodpovedným činiteľom muselo byť v tom čase známe, že Nemecko bude dôsledne trvať na svojich požiadavkách proti Poľsku a že je rozhodnuté siahnuť aj ku krajným prostriedkom, a na druhej strane, keďže im bolo známe zo zpráv a osobných záckrovov vyslanca Szatmáryho, svedectvo ktoré bolo prečítané, že Poľsko je odhadlané aj vojensky sa sprotiviť nemeckým požiadavkám, bolo treba v záujme dobrého pomeru Slovenského štátu, - k nacistickému Nemecku, aby v slovenskom národe bol paralyzovaný vliv týchto sympatií k Poľsku. Práve táto činnosť spadala do psychologickej prípravy vojny.

Obžalovaný Dr. Tiso popiera psychologickú prípravu a bráni sa tým, že nemal ani poňatia, že by mohlo dôjsť k vojne a že celú svoju činnosť v tom čase ako napr. prejavy k armáde a pri iných príležitostach a tiež články boli nesené len tou zásadou, aby sa u slovenského národa zdvihlo povedomie. Len k tomuto účelu

malo vraj slúžiť aj usporiadanie vojenských a iných slávností a tiež branná výchova. Obžalovaný Dr. Jozef Tiso sa tu odvoláva na zápisnice o usneseniacach vlády, ktoréj bol vtedy predsedom a odvoláva sa na denný poriadok rokovania vlády, kde vraj nies stopy o nejakých prípravách vojny proti Poľsku. O článku tvrdí, že to bol obyčajný interview, že nikdy nespomínal žiadon útok. Keď kládol dôraz na brannú výchovu a brannosť, tým len chcel vybudovať na Slovensku vlastnú vojenskú tradíciu. Táto obhajoba obžalovaného je však vyvrátená aj výpoveďou svedka Čatloša, ktorý dosvedčil, že všetky vojenské slávnosti, konané v lete 1939 pred prepädením Poľska Nemeckom mali účel pripraviť vojenskú psychozú. Ďalej je obrana obžalovaného Dr. Jozefa Tisu vyvrátehá aj svedectvom už zmieneného slovenského vyslanca vo Varšave Dr. Szatmáryho, ktorý koncom júla 1939 poslal do Bratislavu vláde zprávy, že Poľsko bude v otázke Gdanska neústupné a že sa bude vojensky brániť. Dokonca dňa 19. augusta poslal do Bratislavu návrh, aby Slovensko už vopred vyhlásilo v otázke pomeru k Poľsku neutralitu. O tomto návrhu vláda rokovala, avšak ho zamietli.

Obžalovaný Dr. Jozef Tiso sa bráni, že komunikáčné spoje na Slovensku neboli upravované za tým účelom, aby to slúžilo k útoku na Poľsko, ale že celá stavba sa diaľa v rámci normálnej investičnej činnosti. Popieral, že by bol vedel, že boli na Slovensku poskyt-

nuté letišťia nemeckej armáde ako základne pre útok na Poľsko a že by bol na Slovensku uskladnený nejaký bojový materiál. Priupustil len toľko, že ak Čatloš o tom vedel, istotne mu to hlásil, ale na to sa nepamäta. Jeho obrana je vyvrátená výpoveďou Ferdinanda Čatloša a pplk. Justina Šuranu, ktorý v lete 1939 bol veliteľom vojenského letišťa v Spišskej Novej Vsi a dosvedčil, že uskladnenie benzínu a leteckých bomb sa stalo so súhlasom a rozkazom MNO, rovnako ako prieskum polných letišť. Ferdinand Čatloš dosvedčil, že o všetkých vojenských veciach podával obžalovanému Dr. Jozefovi Tisovi pravidelné referáty a že je isté, že o týchto veciach podal zprávu a žiadal si ku vsetkému súhlas. Zo zprávy gen. inspektora stavby ciest súd zistuje, že podľa tejto zprávy z dôvodov brannej politiky stav ciest na Slovensku v lete 1939 bol neudržateľný. Na strane 2 tejto zprávy hovorí sa o stavbe ciest Bratislava-Senec-Trnava, Bratislava-Moštra-Trnava, Trnava-Trenčín, Žilina-Vrútky-Kraľovany-Dolný Kubín-Trstená a stavba týchto ciest, že bola prevedená za tým účelom, aby sa dosiahlo bezpečnej hodinovej rýchlosťi 80 km. Inak okolnosti v tomto bode uvedené sú dokázané posudkom vojenských znalcov, ktorý sa dotýka a vyvracia po subjektívnej stránke obranu obžalovaného a bude citovaný v ďalších bodoch.

Ad C/: Svedok Turanec o pripravach vojny

proti Poľsku doslovne povedal toto: V lete 1939 zo všetkých príprav, ktoré po Slovensku a hlavne smerom na Oravu, prevádzali Nemci so slovenskými robotníkmi na cestách a mostoch, sme usudzovali, že sa to deje pre nástup proti Poľsku. Ja som dostal rozkaz od Čatloša asi 10 dní pred poľským čažením prekontrolovať ostrahu a kryt poľských hraníc. Asi 8. dní pred poľským čažením som vedel, že v Žiline a Kežmarku, ako aj na Orave sú nemecké jednotky a keď som sa vracal z kontroly, nemohol som sa dostať autom do Bratislavu, lebo taký silný boli nástup nemeckých pancierových a motorizovaných jednotiek, smerom na Oravu.... Po mojom návrate do Bratislavu Čatloš mi skorô oficiálne povedal, že vojna s Poľskom bude. Svedok Čatloš dosvedčil, že v letných mesiacoch r. 1939 na návrh Nemcov musel premiestniť útvary od južných hraníc k severným hraniciam. O tom referoval podrobne Tisovi a viackrát mi naznačil, že tieto zjavy poukazujú na vojnu s Poľskom.

Obžalovaný Dr. Jozef Tiso sa bránil, že vojakom gen. Malároví, keď mu tento hlásil, že Poliaci sústredujú vojská na hraniciach povedal, aby aj oni ukázali Poliakom pripravenosť. Ďalej sa bránil, že všetko toto sa robilo len kvôli tomu, aby sa Slovensko nestalo bojištom, ale to vraj nijak nemalo smerovať proti Poľsku. Svedok Čatloš vypovedal, že o všetkých udalostiach, zvlášťe čo sa týka koncentrácie vojsk, Dr. Jozefovi Tisovi re-

feroval. Čalej Čatloš dosvedčuje, že o budúcich udalostiach vždy dostal avízo od Dr.Tisu a Nemci upovedomili dr. Ďurčanského ako ministra zahraničných vecí, tento to oznámi predsedovi vlády a Tiso potom jemu, Čatlošovi. Rovnako dosvedčuje, že rozkaz na prevedenie mobilizácie mu dal obžalovaný Dr.Tiso.

Ad D/: Tak isto sa obžalovaný Dr.Tiso bráni aj v bode D/, ale jeho obrana je vyvrátená opäťovne svedectvom Ferdinanda Čatloša, ktorý prehlásil, že o všeckých prechodoch nemeckých vojsk bola od Nemcov informovaná vopred vláda, tedy aj obžalovaný Tiso. Obrana obžalovaného Dr. Tisu je ďalej vyvrátená aj tajným spisom Hlavného veliteľstva nemeckej brannej moci, zo dňa 23. augusta 1939, ktorého fotokópia bola na hľavnom pojednávaní oboznámená a z ktorého je zrejmé, že gen. Barckhausen v Bratislave dostal rozkaz, aby slovenskej vláde oznámi, že v prípade nutnosti zaistiť severné slovenské hranice, disponuje hlavný veliteľ nemeckých pozemných vojsk slovenskou armádou a že hlavný veliteľ nemeckých vzdušných zbraní zaistuje letisko Spišská Nová Ves, z čoho je zrejmé, že už najmenej týždeň pred vypuknutím vojny, bola slovenská vláda informovaná o útočných úmysloch Nemecka proti Poľsku a o tom, že cez Slovensko bude vedená časť nemeckého útoku.

Národný súd si osvojil aj mienku vojenských znalcov, ktorí potvrdili, že v r.1939 mala Slovenská republika normalne diplomatické styky s Republikou poľ-

skou; o tom svedčí i tá okolnosť, že Slovenská republika mala vo Varšave svojho vyslanca, ktorým bol Dr. Szatmáry. V tejto dobe nešlo medzi Slovenskom a Poľskom k žiadnemu zhoršeniu, poč. vyostreniu politického alebo vojenského pomeru a nebolo tu teda žiadneho dôvodu k zahájeniu otvoreného nepriateľstva a tým menej ozbrojeného útoku, bez vypovedania vojny. Pri tomto útoku časť územia Slovenska bola prenieschaná nemeckej armáde ako operačná základňa pre vpád na územie Poľska, koordinovaný s vpádom slovenských divízií od Vysokých Tatier.

Obranné úsilie poľskej armády bolo obrátené k západným hraniciam a poľské vojenské velenie pri tom počítalo s tým, že Slovensko v prípadnom konflikte nemecko-poľskom, zachovalo aspoň neutralitu.

Výpad nemeckých jednotiek a účasť slovenských divízií pri tomto daly Námcom možnosť obchvatu poľskej obrannej linie na západných hraniciach nielen z boku, ale ako sa ukázalo úplne z tylu, čím bol znemožnený akýkoľvek plán vedenia ústupu na postupné ústupové ciele.

V úradnej publikácii býv. MNO Slovenského štátu pod názvom " Armáda v obrane a práci " na str. 31 sa píše: " V dňoch 10. a 11. septembra 1939 poľské jednotky pod tlakom nemeckých a slovenských vojsk ustúpily až na čiaru Krosno-Rimanov-Sanok " a ďalej, že v nasledujúcich dňoch činnosť slovenskej armády sa obmedzila len na zaistenie dobytého priestoru.

Slovenské vojsko obsadilo nielen sporné územia, ale pri prenasledovaní ustupujúcich jednotiek dosiahlo až čiary Krosno-Rimanov-Šanok, čo nasvedčuje útočnému charakteru vedenej vojny.

Ad 2/: Je notoricky znáomou okolnosťou, že slovenská armáda sa zúčastnila vojny proti Poľsku súčasne s útokom nemeckej armády na Poľsko, vedenom z územia Slovenska. Táto okolnosť bola okrem toho pred súdom dokázaná znaleckým posudkom a výpovediami svedkov Čatloša, Turanca, Pulanicha a Goralika. Jednotky slovenskej armády, ako už bolo horeuviedané prenikly aj za čiaru, ktorá bola hranicou medzi Poľskom a ČSR pred 6. októbrom 1938.

Obžalovaný Dr. Jozef Tiso napriek tomu húževnate popieral ešte aj to, že by Slovensko viedlo vojnu proti Poľsku a tvrdil, že nevedel o tom, že slovenské jednotky prekročily hranice, až keď sa vrazil o tom dozvedel neskôršie z novín. Svedkovia Čatloš a Turanec však úplne usvedčili obžalovaného Dr. Jozefa Tisu v tom, že dokonca súhlasil s požiadavkou gen. Engelbrechta, aby sa aj slovenská armáda zúčastnila vojny proti Poľsku.

Aj tou skutočnosťou, že slovenskí vojaci zasadení do bojových jednotiek proti Poľsku boli povzbudzovaní rozhlasovými prejavmi a článkami slovenskej tlače, je dokázané, že účasť týchto jednotiek na vojne proti Poľsku sa stala so súhlasom oficiálnym činiteľov

Slovenského štátu, teda v prvom rade obžalovaných. Skutočnosť, že účastníci bojov proti Poľsku boli odmeňovaní zvláštnymi vyznamenaniami na ktorých sa usniesla vláda a že niektoré vojenské jednotky dostaly pomenovanie, ktoré je v tesnej súvislosti s bojovými akciami slovenskej armády proti Poľsku, rovnako vyvracia obranu obžalovaného Dr. Jozefa Tisu.

B/

III.

Ad 1/ a/: Podľa Národným súdom prevzatého posudku vojenských znalcov Slovensko malo pre nemecké vojnové vedenie ohromný strategický význam svojou geografickou polohou. Hraničilo s Poľskom a bolo v dosahu ruských hraníc. Súc pritom zo strany lemované karpatským horstvom, ktoré samo o sebe je ťažkou vojenskou prekážkou. Ďalej si treba uvedomiť, že Slovensko otvára cestu do Dunajskej nižiny a na Balkán. Súc prevažne hornaté, tvorí svojimi horskými masívami vhodný obranný terén proti útoku, vedenému zo severu alebo juhu.

Pri útoku na Juhosláviu, pot. pri tažení na Balkán bolo slovenské územie dané k dispozícii pre pre-sun nemeckých jednotiek na juh do Maďarska, čím v značnej miere umožnilo široké rôzvinutie operácií proti nepripravenej Juhoslávii.

Pri útoku na SSSR sústredilo Nemecko na Slovensku veľké rezervy ľudského a zbrojného materiálu,

menovite leteckého. Využijúc pri tom v plnej miere k dispozícii stojace komunikácie, ktoré predom v súvislosti so zamýšľaným útokom plánovite pripravovali a zdokonalovali.

K totálnemu vedeniu vojny patrí aj zavedenie tzv. politickej totality, teda totálneho režimu a pokiaľ možno vyradenie parlamentného rozhodovania.

Smluvou o zriadení Deutsche Heeresmision a Deutsche Luftwaffemision bola daná Nemcom možnosť etablovať sa na území Slovenska, ako strategického priestoru pre akýkoľvek vývoj nemeckej agrésie na sever, východ a juh. Navonok bol pravý účel zastretý tzv. poradnými úlohami. Faktická činnosť DHM a DLM spočívala v bežlivom sledovaní slovenskej armády a jej činiteľov. O tom svedčí aj tá okolnosť, že orgány DHM a DLM boli veľmi často rafinované maskované orgány bezpečnostnej polície a zpravodajskej služby. Tieto misie pod titulom preškolovania a prevýchovy slovenskej armády v duchu národného socializmu dosadzovaly priamo do vojenských jednotiek slovenských tzv. instruktorov, ktorých pravým úkolem bolo sledovať činnosť gažiatov a mužstva, skúmať jeho náladu a vyhľadávať tie osoby v slovenskej armáde, ktoré sú protifašistického smyslania.

Balej v týchto složkách nemeckého kontrolného aparátu /-smluva o Abwehr/ bola daná netušená mož-

nosť vytvoriť celú zpravodajskú sieť na území Slovenska. Táto potom rozšírila svoju aktivitu dosadením Abwehrbauauftragte do dôležitých priemyselných podnikov, pre vedenie vojny.

Prehľad inštitúcií, ktoré vyplývaly z nemcko-slovenskej smluvy o DHM a DLM je asi tento:

V Bratislave tzv. výcviková rota /Musterkompanie / a tzv. vzorná bateria /Musterbaterie/ v Trenčíne. Biskupiciach tzv. výcviková letka /Musterstaffel/. Smluvné odôvodnenie týchto nemeckých inštitúcií bolo formulované tým, že tieto misie majú riadiť výcvik slovenskej armády a prispôsobiť ho k výcviku nemeckému. Za tým účelom boli pridelení slovenskej armáde pre každý druh zbrane nemeckí dôstojníci.

Úprava komunikačných spojov, ktoré boli pre-vádzané v rokoch 1939 - 1941 bola uskutočňovaná len z hľadiska potrieb útočných armád, smerom na Poľsko a SSSR. Prírodený záujem slovenskej armády bol obratný na juh a komunikačné spoje južného Slovenska boli viedenskou arbitrážou prerušené. Z toho logicky vyplýva, že pre potreby slovenskej armády, na liehavou otázkou bolo vybudovanie komunikačnej siete, vzhľaďom k južnému nepriateľovi. Na príkaz nemeckého vedenia bolo však prikročené k rýchlej úprave ciest, smerujúcich k severu, budovanie výhybní, posilenie mostov, odprášenie bradských a pod. vedúcich smerom severným, alebo vedúcich k severovýchodným.

hraniciam Slovenska. Smery: Bratislava-Žilina-Čadca, Žilina-Vrútky-Oravský Podzámok, štátна hranica, Prešov-Dúmkelský priesmyk a Michalovce - Humenné - Medzilaborce, ako aj rokádne spojenie medzi týmito troma prívodnými smermi, hľavne v úseku Žilina-Prešov a Kúty-Trnava-Nitra-Zlaté Moravce, Zvolen-Lučenec a Zvolen-Banská Bystrica-Margecany.

Z krátkosti termínu stanoveného pre ukončenie týchto prác, je zrejmé, že tu neišlo o záujmy Slovenska, a to bôž nie o záujmy hospodárskeho povznesenia, ale o účely, čisto vojenské, zamerané proti severnému, poľsko-východnému susednému štátu /Poľko neskôršie SSSR/.

Toto odôvodnenie potvrdzuje súčasne urýchlene budovanie telekomunikačnej sieti na tých istých smeroch, ako boli horevymenané komunikačné spoje. Tieto práce, ich horúčkovité uskutočňovanie nemeckým vedením na vymenaných smeroch sledovalo čiste záujmy nemeckej armády, ktorá týmito prácami tvorila predpoklady úspešného útočného plánu, proti Poľsku a neskôršie proti SSSR.

V oboch prípadoch vojny s Poľskom i SSSR bolo dosť náznakov, že na území Slovenska dejú sa prípravy pre útočnú vojnu, z týchto jednoznačných faktov:

- a/ značný počet stavebnych a podnikateľských firm nemeckých, pracujúcich na smeroch horeuviedaných,
- b/ tempo, s akým boli rôzne rekonštrukčné práce prevádzané,

c/ smery na ktorých tieto práce sa uskutočňovaly,

d/ často súčasné práce na cestnej, železničnej, telekomunikačnej sieti, kľačenie diaľkových telegrafných a telefonných kábelov, obsadenie telefonnej centrály v Prešove nemeckým personálom,

e/ obsadenie a kontrola telefonnej a telegrafnej siete a z toho vyplývajúce obmedzenie civilnej korespondencie, na týchto zariadeniach,

f/ transporty nemeckého vojenského materiálu, vojenských jednotiek, a výzbroje na všeobecnom smere z juhu na sever a z toho vyplývajúce

g/ každému laikovi nápadné obmedzenie osobnej i nákladnej dopravy na železničných spojoch, na území Slovenska pred začiatkom útočných akcií proti Poľsku a neskôr proti SSSR,

h/ každému vojakovi nápadná zvýšená činnosť spojená s úpravou letišť a konečne prísun a uskladnenie veľkého množstva leteckých bomb na letiskách, hoci slovenská armáda de facto bombardovacích lietadiel nemala,

i/ urýchlenie a neúplné zakončenie vojny na Balkáne,

j/ opetňovacie práce, prevádzkané nemeckou armádou na severnom Slovensku, - zákopy, drôtené prekážky.

Tieto skutočnosti neboli tajné, ale boli vše-

becne známe.

Dr.Jozef Tiso sa bránil,že nevedel o prípravách vojny medzi Nemeckom a Sovietskym sväzom.

Ad B/ III.1 b/:

Obrana obžalovaného Dr.Jozefa Tisu,že o prechode nemeckých vojsk pri útoku na Juhosláviu a Grécko nevedel,je vyvrátená výpoveďou svedka Čatláša,ktorí tvrdí,že o nemeckých vojenských transportoch bola vždy voľne informovaná vláda,a to dokazuje,že musela dať súhlas k takýmto transportom.Inak okolnosť káto bola notoriicky známa.

Ad B/ III. 1c/:

Okolnosti uvedené v tomto bode obžaloby vzal Národný súd za dokázané z prečítaného dokumentu "Doklady o protileteckej ochrane tzv.ochranného pásma".

Ad B/ III.1d/:

Tá skutočnosť,že Dr.Jozef Tiso podporil nemecké prípravy vojny proti Sovietskemu sväzu,je dokázaná najmä tajným spisom vojenskej správy č.8609 taj.-III. - 24/942,kde je výpočet stavby,zelezničných výhybni a staníc a kde je výslovne uvedené,že tieto objekty boli vykonané a uvedené do prevádzky,na základe požiadavky nemeckej brannej moci.Táto skutočnosť je taktiež dokázaná podľa mapy siete slovenských železníc,podľa ktorej je viacieť,že stavby boli prevedené v takom smere,ktorý odpovedá dopravným presunom zo západu na východ

a že tieto železničné stavby slúžily výhradne pre čiae-
le nemeckého vedenia vojny proti SSSR.

Že obžalovaný už začiatkom mája 1941 vedel,
že Nemecko sa pripravuje k útoku na SSSR, je dokázaná
tým, že dňa 30.apríla 1941 medziministerská komisia do-
hodla sa so zástupcami Nemeckej ríše v Bratislave, o
podmienkach pre prechod a pobyt nemeckej armády na Slo-
vensku a že táto dohoda bola označená aj obžalovanému
Dr.Jozefovi Tisovi. Podľa tejto dohody slovenské minis-
terstvo vnútra vydalo dňa 4.mája prísne tajný plán s he-
slom "Prešov", ktorým sa dáva podriadeným okresným náčel-
níkom úprava a detailné smernice k prevádzaniu dohody
o pobute nemeckého vojska na území Slovenska. Svedčí o
tom aj čakovný list šéfa generálneho štábu pozemných
vojsk Haldera, ktorý hned na druhý deň po vypuknutí voj-
ny vyslovil Dr.Vojtechovi Tukovi a celej vláde vdaku za
význačnú pomoc Slovenska pri poskytnutí príprav nástupu
podstatných častí nemeckých pozemných vojsk, pri vojne
proti Sovietskemu sväzu.

Ad B/ III. 1e/t

Okolnosti v tomto bode uvedené sú preukáza-
né výpoveďou svedka Čatloša a prečítaním nariadení o
opatreniach sledujúcich výzbroj slovenskej armády útoč-
nými zbraniami ako aj výpoveďou Alexandra Macha.

Ad B/ III. 2a a b/i

Podľa výpovede svedkov Ludina a Čatloša ku

vyhláseniu vojny proti SSSR nedošlo normálnym spôsobom, na základe usnesenia Snemu, ale vojna bola prosté zahájenná a obžalovaný Dr.Jozef Tiso iba vlastnoručne koncipovaným telegramom adresovaným Hitlerovi oznámił, ako slovenskej verejnosti, tak aj oficiálne do zahraničia a najmä Nemecka, že Slovensko sa nachádza v boji proti Sovietskemu sväzu. Obrana obžalovaného, že takto konal len súč postavený Tukom pred hotovú vec a pod nátlakom a že keby nebolo Slovensko vstúpilo do vojny, najmä keby sa o tom bolo debatovalo v Slovenskom sneme nacistické Nemecko by bolo Slovensko hned okupovalo, bola vyvrátená výpoveďou Ludina, ktorý potvrdil, že z nemeckej strany sa nátlak na obžalovaného Dr.Tisu nerobil a keby nebolo prišlo k vedeniu vojny Slovenskom, nebolo by Nemecko zakročilo. Táto výpoved je spravdepodobnená aj okolnosťou, že napriek vyslovenej žiadosti Tuku, aby Snem dodatočne schválil vypovedanie vojny, Snem, resp. Dr.Martin Sokol tak odmietol učiniť a prečia toto nemalo za následok žiadne retorzie so strany Nemecka. Ochota Dr.Tisu vypovedať vojnu Sovietskemu sväzu resp. túto oznámiť telegramom Hitlerovi bola odsúdená z mravného hľadiska najzávažnejšie výpoveďou predsedu Slovenského snemu Dr.Martina Sokola, ktorý na výslovnu otázku, prečo dodatočne Snem neschválil vypovedanie vojny, odpovedal, že taký čin by ani Snem, ani on nemohol vziať na svoju zodpovednosť pred historiou a národom. Tá obrana obžalovaného, že boj neboli vedený s jeho súhlasom je vyvrátená nie-

koľkými jeho rozkazmi k 14. marca, v ktorých nabádal vojakov k boju proti Sovietskemu sväzu a rovnako mnohými jeho prejavmi.

Počet vojakov, ktorí sa zúčastnili na bojoch proti SSSR uvedený pod písmenom b/ tohto bodu je dokázaný dokumentom MNO 72.247-taj.III/4/1943. Tento počet však musel byť snížený a potom u oboch slovenských divízií na území Sovietskeho sväzu bol stav vojakov zredukovaný priemerne na 13.000 ľudí. Po vypuknutí vojny umožnil obžalovaný a jeho vláda nacistickému Nemecku ďalší boj, aj tým spôsobom, že podľa vládneho nariadenia č.197/1944 Sl.z.bola uzavretá dohoda podľa ktorej na Slovensko príslušní Nemci museli splniť svoju brannú povinnosť počas trvania vojny v nemeckej brannej moci u Waffen SS.

Ad B/ III.2c/1

Pristúpenie k Trojpaktu bolo preukázané prečítaním tohto a tajného dodatkového protokolu k Trojpaktu, v ktorom je záväzok, uvedený pod touto písmenou v rozhodujúcej časti rozsudku jasne preukázaný.

Ad B/ III.2d/1

Rovnako bolo preukázané pristúpenie paktu proti Kominterne oboznámením tohto dokumentu na hlavnom pojednávaní.

Ad B/ III.2e/1

Dňa 12.12.1941 vyhlásil obžalovaný Dr.Jozef Tiso vojnu Anglickému spojenému kráľovstvu a Spojeným

štátom severoamerickým. Vojna bola vyhlásená aktom, ktorý spoločne podpísal obžalovaný Dr. Jozef Tiso, Vojtech Tuka a Ferdinand Čatloš. Tento fakt bol preukázaný písomným dokumentom Ministerstva zahraničných vecí, vo ktorom sú podrobne popísané okolnosti a spôsob vyhlásenia vojny a tiež text prehlásenia, ktoré obžalovaný Dr. Jozef Tiso potom podpísal, ako aj sprievodný list MNO, ktorým bolo podpísané vyhlásenie vojny obžalovaným vrátené na Ministerstvo zahraničných vecí k uloženiu. Že tu nešlo len o nejaký papierový akt, je dokázané aj tým, že po stiahnutí zaistovacej divízie z SSSR, bola táto preložená na taliansky front a začlenená do operačnej sústavy nemeckej armády, operujúcej v Taliansku proti spojeným armádam Veľkej Británie a USA.

Ad B/ III. 2f/:

Okolnosť pod touto písmenou uvedená je dokázaná svedeckou výpovedou Čatloša a dokumentom z býv. slovenského MNO č. 265.607/1/2-1943 zo dňa 30. júla 1943. K odsaniu týchto mužov do Nemecka nedošlo len pre ich vzburu.

Ad B/ III. 2g/:

Tu uvedená okolnosť bola dokázaná oboznámením textu dohody a výpovediami svedkov, najmä svedka Čatloša.

Ad B/ III. 2h/:

Okolnosti tu uvedené boli dokázané prečítaním príslušných zápisníc o rokovaní nemeckých, maďarských a slovenských dôstojníkov zo spisu proti Vojtechovi Tukovi.

Ad B/ III. 2ch/:

Že obžalovaný po celý čas vedenia vojny proti SSSR vo svojich rečiach, článkoch, rozhlasových prejavoch, armádnych rozkazoch viedol propagandu proti SSSR, ktorý označoval za chrožovateľa civilizácie a kresťanstva, bolo dokázané prečítaním textu prejavov a článkov i rečí obžalovaného tak, ako boli uverejnené oficiálne v STK a slovenskej tlači. Námietka obžalovaného, že nebojoval proti Sovietskemu sväzu a nepovzbudzoval národ k boju proti SSSR, ale že tak robil len proti bolševizmu a bolševikom je priamo stupitná výhovorka a nemožno predpokladať, že by si obžalovaný neboli vedomý, že v tomto boji, ktorý priznáva bojovali vojaci SSSR.

Ad B/ III. 3/:

Že Dr. Jozef Tiso navštívil jednotky zaistovaceej divízie na území SSSR sám priznal a bolo dokázané aj predvedeným filmom od Tatier po Azovské more. Že touto svojou návštavou sledoval účel, aby povzbudil slovenských vojakov k vytrvalosti a bojovnosti proti Rusom vyplýva zo svedeckých výpovedí Čatloša a Turanca a z okolnosti, že obžalovaný išiel ta v sprievode šéfa Úradu propagandy T.J. Gašpara, ktorý mal k vojakom, dožadujúcim sa odsunu domov prejavy najmä v meste Lipovec.

C/

Bod 1/: Súd vzal za dokázaný skutkový dôj uvedený v tomto bode enunciátu rozsudku na základe čias-

točného doznania, výpovedí svědkov a listinného materiálu.

Obžalovaný Dr.Jozef Tiso sa bránil, že nemal úmysel mariť prípravy Slovenského odbojového hnutia, ani organizovanie a prípravy partizánskeho odboja, ani prípravy samotného národného povstania. Vôbec vraj nevedel o týchto prípravách, totiž, že by to boli bývaly prípravy povstania.

Táto obrana obžalovaného Dr.Jozefa Tisu bola vyvrátená, najmä prečitanými vyhláseniami ÚŠB, ktoré dos-tával na vedomie, jednak hláseniami od organizácií HSĽS a tzv.Dôvernickeho sboru Rodobrany a HG. Ďalej tým, učini-li sami obžalovaní súdne i administratívne opatrenia, ktorými chceli zlomiť vôľu a chuť k odboju slovenského národa proti ich režimu. Také opatrenia boli zvlášte zria-denie odbočky ÚŠB v Prešove v lete 1944 so špeciálnymi úlohami proti partizánom a sústavné organizovanie HG, ktorá podľa slov obžalovaného Dr.Tisu povedaných v reči v Bojniciach dňa 31.júla 1942 mala úkol vyjadrený vetou obžalovaného " ako gardista som nato cvičený, aby som vy-hubil všetko, čo je proti štátu! Sem patrí tiež zákon č. 166/1941 Sl.z., ktorý bol špeciálne vynesený proti odbojo-vým snahám a bol nechvalne známy pod menom " zákon proti-komunistický." Rovnako sem patrí dohoda s Maďarskom o spolupráci v opatreniach proti parašutistom. Dokumentom býv.slovenského MNO č.271.668 dôv./5-1943 z apríla 1943. Okolnosť, že o tom vedel Dr.Jozef Tiso, je preukázaná sve-

dectvom Ferdinanda Čatloša, ktorý dosvedčil, že obžalovanému riadne týždenne a pomedzi to veľmi často o každej dôležitej veci referoval. Národný súd preto vzal za dokázané, že Dr. Jozef Tiso o dohode, týkajúcej sa parašutistov vedel.

Perzekúcie, väznenie a prenasledovanie odbojových pracovníkov je podrobne preukázané v oddielu d/ dôvodov rozsušku, nakoľko tieto opatrenia zároveň spadaly do oddelenia trestných činov proti ľudskosti. Sem spadá konečne aj spolupráca s Nemcami zvlášte K.H. Frankom, ktorému Alexander Mach poslal po prof. Dr. Raeschhoferovi fotokópie dokumentov o čs. zahraničnom odboji, týkajúce sa spolupráce vedenia čs. zahraničného odboja s domácim odbojným hnutím a prípravou povstania.

Čo sa týka propagandy, je táto preukázaná prejavmi, novinárskymi článkami, oboznámenými na hlavnom pojednávaní.

Až 2/: Okolnosti v tomto bode uvedené sú preukázané oboznámeným listinným materiálom, výpovediam svedkov, najmä svedka Ferdinanda Čatloša a posudkom vojenských znalcov. Vojenskí znalci podali o situácii na východnom Slovensku vo svojej mienke tento posudok:

"Frontová situácia v auguste 1944 nadobúdala pre Nemecko krajne nepriaznivý vývin tým, že sa front nezadržiteľne posunoval na západ a dosiahol v Poľsku Visly a v Rumunskej vojnové vedenie vyslovilo poslušnosť Nemecku

a postavilo sa na stranu Spojencov. Týmto boli vážne ohrozené operačné plány v Dunajskej kotline, čo malo za následok odvolanie značnej časti nemeckých vojsk zo Slovenska do Rumunska. Keďže Nemecko v tejto dobe postrádalo dosta- tok záloh, bolo nútené sveriť obranu Karpát a slovenského územia, slovenskej armáde. V tomto období vojenské vedenie a podzemní pracovníci odboja pripravovali už ozbrojený odpor za pomocí slovenskej armády proti Nemcom. Situácia po odchode nemeckých vojsk do Rumunska poskytovala vhodnú možnosť previesť pripravovaný ozbrojený odpor koordi- novane s armádou SSSR vo vhodnom okamžiku, pri značnom snížení rizika strát, oslabením nemeckých základní na Slovensku. Vychádzalo sa z prepočtu, že bude možné použiť vše- tok vojenský materiál, ktorým vtedy disponovala slovenská armáda doma a pri zapojení čo najväčšej časti vojenských posádok na celom území Slovenska.

Prípravy tohto odporu boli vhodne maskované obrannými opatreniami po celom území Slovenska, najmä pripravovanou obranou na Karpatoch, kde dvom slovenským divíziám bol sverený najvážnejší úkol, t.j. pri zahájení bran- ného odporu proti nemeckej armáde previesť operatívnu pod- poru prechodu Červenej armády cez Karpatské priesmyky, v priestore Dukla - Medzilaborce a takto umožniť vstup ČS na územie Slovenska, spojenie povstaleckých jednotiek s touto, čo by bolo znamenalo okamžité presunutie frontu.

na južné, poč. západné hranice Slovenska a rozhodne veľmi podstatne by snížilo straty a materiálne škody, ktoré Slovensko utrpelo potom postupným posunovaním frontu po celom jeho území.

Do tohto obdobia bezprostredných príprav Slovenského národného povstania zapadá jeden z najvážnejších momentov, ktoré sa sbehly v roku 1944 v tábore nacistickej vojnovej mašinérie. Dňa 20. júla 1944 bol prevedený atentát na Adolfa Hitlera. Na tomto atentáte brali účasť vysokí dôstojníci nemeckého branneho velenia a pre väznosť tejto udalosti je najcharakteristickejšie, že hlavou tohto pokusu o prevrat v zúfalej situácii Nemecka bol admirál Canaris, šef zpravodajského oddelenia OKW, ktorý po nezdarenom atentáte bol odsúdený na smrť.

Táto udalosť neostala utajená svetovej verejnosti a zrejme ani obžalovaným. Bola dôkazom toho, že v Nemecku samotnom a hlavne v hlavnom vedení si uvedomovali beznádejnosť stavu nemeckej brannej moci, z ktorého neboľo žiadneho východiska, ani kompromisného riešenia, tým naj nádej na obrat v úspech.

Neúspechy na frontoch, ako aj pokus o atentát na Adolfa Hitlera vyvolaly zvýšenú ostrážitosť všetkých nemeckých činiteľov. I na Slovensku prípravy slovenského národného povstania neušly pozornosti nemeckých orgánov. Nemecké vojnové vedenie kládlo požiadavku zachovania po-

riadku a bezpečnosti na teritóriu Slovenska, ktoré tvorilo dôležitú prísunovú oblasť k frontu na Karpátoch a bolo tiež poslednou dôležitou priemyslovou oblasťou mimo Ríšu, prakticky vôbec nedotknutou leteckým bombardovaním.

O dôležitosti tohto teritória hovorí i dokument predložený v priebehu pojednávania, z ktorého vyplýva, že do Ružomberskej delovky bola prenesená celá výroba delových lafet z priestoru Nemcami ovládaného. Na tomto území nachádzaly sa ďalšie podniky ťažkého priemyslu, ktoré nemalou miernou ríspaly k vojnovému potenciálu nemeckej armády, súč vydané úplne pod kontrolu tzv. Wehrwirtschaft oficierov.

Nemecké požiadavky vážne ohrožovaly plánovaný pripravovaný ozbrojený odpor pre zamýšľané Slovenské národné povstanie a jeho vedenie sa neustále zaoberalo dôsledkami ktoré z tejto sútuácie vývojom udalostí môžu nastať. Pri prípravách odporu proti Nemcom boli postavené 2 alternatívy. V tomto smere odlišne od mienky vojenských znalcov Národný súd zistil alternatívy podľa výpovedí svedka Novomeského takto:

1/Rozkaz na spustenie vojenskej akcie bude vydany vtedy, keď bude zabezpečená spolupráca s Červenou armádou.

2/ Pre prípad, že by došlo k tokému zásahu so strany nemeckej, ktorý by znamenal prísun ēlebo koncentráciu nemeckých ozbrojených síl na územie Slovenska, bude

prevedené povstanie ihneď, akonáhle taká situácia nastane, a to bez ohľadu na to, či budú dané podmienky pre prvú eventualitu."

Dňa 29. júla 1944, eko bolo už hore zmienené, končila jarná ofenzíva prvého ukrajinského frontu. Po urputných ústupových bojoch nemecké jednotky stály na fronte unavené a s veľkými stratami.

Podľa úradného záznamu oboznámeného na hlavnom pojednávaní, ktorý vyhotobil gen. Anton Pulanich dňa 31. júla 1944, navštívil dopoludnia dňa 29. júla 1944 nemecký vyslanec H.E. Ludin zástupcu ministra zahraničných vecí Dr. Polyaka a tlmočil slovenskej vláde požiadavky nemeckého hlavného veliteľstva brannej moci, medzi iným:

a/ aby obe východoslovenské divízie pod velením gen. Malára boli začlenené a podriadené veleniu Heeresgruppe Nord Ukrajina,

b/ aby tieto divízie boli zosilnené jedným nemeckým peším plukom,

c/ aby operačné pásmo Malárovej armády bolo vyhlásené za operačné pásmo aj pre nemeckú armádu, čím by nemecká armáda pre svoje rozhodnutie nepotrebovala predbežného súhlasu slovenskej vlády.

Dr. Polyak označil svetkovi gen. Pulanichovi toho istého dňa, že Dr. Tiso dal súhlas k týmto nemeckým požiadavkám, a to zrejme bez predbežného prerokovania vecí vo vláde. Čatlos túto nemeckú požiadavku splnil ešte toho

istého dňa a príslušné opatrenia previedol. Vláda jednala o tejto nemeckej požiadavke až 1.augusta 1944 na svojom 158.zasadnutí, na ktorom vyslovila súhlas.

Zistené okolnosti usvedčujú Dr.Jozefa Tisu v nepravde, keď doteraz vždy tvrdil, že žiadne opatrenia bez porady s odborníkmi a opýtania sa vlády nečinil, lebo z horeuvedeného je zrejmé, že Ludinovi dal súhlas ešte skôr, než o tom bolo vyrozumené MNO.

Týmto súhlasm sa ľostalo Námcom rýmcového povolenia a potom už len oznamovali vláde tie kraje Slovenska, ktoré treba vyhlásiť za operačné pásmo, bez vyžiadania si predbežného súhlasu. O tom svedčí prípis nemeckého generála Hubitzkého č.akt.Z Nr.387/44 g K dos.zo dňa 16.augusta 1944, adresovaný Ferdinandovi Čatlošovi, v ktorom sa na uvedený súhlas odvoláva a žiada, aby bol vzaté na vedomie, že od 16.augusta 1944 prekladá sa západná hranica operačného pásmu východne od západných hraníc Gelnica-Spišská Nová Ves a Poprad a že sa toto územie vyhlasuje, za operačné pásmo nemeckej pozemnej armády i v nemeckom smysle.

Podriadením armády gen.Malára nemeckému vele-niu a premiešaním tejto nemeckým plukom boli obom divíziám sviazané ruky a vyhlásením priestoru, ktorý zaujímajú, aj že nemecké operačné pásmo bola im prakticky znemožnená akákoľvek samostatná činnosť. Všetky uvedené opatrenia učinené obžalovaným Dr.Tisom na žiadosť Námcov maly zrejme

tento cieľ. A je nepochybne, že len následkom týchto opatrení bolo možno v dňoch 21.augusta a 1.septembra odzbrojiť obidve divízie a dovlieť dôstojníctvo a mužstvo tejto armády do nemeckých koncentračných táborov. Že si toho obžalovaný musel byť vedomý, je evidentné.

Do rámca predošlého bodu enunciátu rozsudku patrí ešte opatrenie, že začiatkom augusta 1944 bolo vyhlásené stanné právo na území, kde bola rozmiestnená Malárova armáda a dňa 5.augusta 1944 rozposlalo veliteľstvo brannej výchovy dôverné a veľmi súrne smernice Generálnym sekretariátom HSĽS a Župnému úradu Prešov,Ružomberok a všetkým okresným úradom v týchto župách a všetkým veliteľstvám brannej výchovy o potieraní partizánov a marení príprav povstania v zavretých obálkach pod heslom "Opatrenia proti záškodníkom na východnom Slovensku", v ktorom do všetkých podrobností boli vypracované smernice o potieraní partizánov a znemožnení podporovania partizánov a príslušníkov odboja obyvateľstvom.

Treba zdôrazniť, že tu opisanou činnosťou resp. súhlasom obžalovaného Dr.Jozefa Tisu k uvedeným nemeckým opatreniam bolo nielen najúčinnejším spôsobom marené povstanie, ale odzbrojenie Malárovej armády ako to zdôraznili aj vojenskí znalci,znemožnilo, aby Bolo Slovensko uchránené od hrôzy vojny, evakuácie a plundraovania, ktoré nastalo postupným posunom frontu cez celé územie.

AD 3/1 Okolnosti v tomto bode uvedené vzali

Národný súd za dokázané, najmä svedectvom H.E.Ludina, Jozefa Turanca, listinným materiálom a najmä výpisom zo zápisnice o schôdzke slovenskej vlády dňa 28.augusta 1944.

Svedok Ludin ujal, že v oficiálnych kruhoch nemeckých sa ani zdaleka nemyslelo na okupáciu Slovenska a len v druhej polovici augusta sa stala táto otázka aktuálnou. Predtým tento svedok podľa svojej výpovedi robil len nátlak, aby Tisova vláda ráznejšie zakročila proti partizánom a vzrastajúcemu odbojovému hnutiu.

V noci z 23. na 24.augusta previedla bratislavská vojenská posádka nočné cvičenie s námetom obrany a zaistenia mesta. Následkom poplašných zpráv, prestrašení Nemci sa ozbrojili a Ludin v noci vyhľadal Macha. Keď mu Mach nemohol dať uspokojivú odpoveď, čo má znamenať táto vojenská akcia šli spolu k obžalovanému Dr.Jozefovi Tisovi a ten prehlásil, že o veci vie.

Z výpovedí vypočutých svedkov, obžalovaného Dr.Tisu a Alexandra Macha zistil Národný súd, že už tejto noci práve pri návštave Ludina bolo Dr.Tisovi podané hlásenie dvoma zpravodajskými dôstojníkmi o tom, že Nemci v oblasti Kút pripravujú prechody cez Moravu pre nemecké vojská na Slovensko.

Rovnako dňa 23.augusta 1944 dostal Dr.Jozef Tiso hlásenie, že vraj partizáni chcú napadnúť antimonku v Lehote pri Brezne.

Výpovedou svedka Turanca je zistené, že 24.

8.1944 ho volal z Prešova nemecký plukovník Schindelmayer, člen nemeckej vojenskej misie u východoslovenskej armády, a oznámil mu, že posiela z Košíc do Hronskej doliny 2 práporu Schutzpolizei ako pomoc pre zaistenie Hronského údolia, pričom spomenul nebezpečie, hroziace vraj antimonek v Lehote. Gen. Turanec znajúc z praxe v Rusku, že by znamenovalo pre obyvateľstvo vyslanie týchto nemeckých jednotiek, odmietol túto pomoc, dokonca s pohrozením, že sa vzdá velenia a ešte tej noci oznámil ministrovovi Čatlošovi, že pomoc odmietol a žiada od Dr. Jozefa Tisu schválenie. Kolost, ktoro požiadal plukovníka Schindelmayera, aby vyslal Schutzpolizei, nepodarilo sa zistíť. Kedže však toto územie nebolo ešte operačným územím nemeckej armády, nie je mysliteľné, že by vyslanie nemeckých jednotiek bolo nariadené bez predbežného súhlasu slovenských vládnych činiteľov. Silné podozrenie ostáva na Dr. Jozefovi Tisovi, ktorému bol prípad v Lehote hlásený z prvej ruky, a to preto, že o prípade vyslania týchto jednotiek nevedel ani Turanec ani Čatloš.

Že Dr. Tiso už dňa 24. augusta požiadal o nemeckú pomoc, vzal Národný súd za dokázané záznamom nemeckého Sicherheitsdienstu v Bratislave zo dňa 30. novembra 1944 č. III.-A-C Ho/Fk.B.Nr. 112, a to bez opýtania vlády. Treba tu zdôrazniť, že ešte nešlo o pomoc proti povstaniu v smysle obrany obžalovaného Dr. Jozefa Tisu, ale len proti partizánom. O požiadani nemeckej jednotky na Slovensko

na pomoc proti partizánom vokovala slovenská vláda až za 5. júni a to v pondelok dňa 28. augusta 1944 ako je to dokázané výpisom zo zápisnice o zasadnutí vlády pod predsedníctvom Alexandra Macha zo dňa 28. augusta 1944.

Podľa výpovede svedka Turanca bol tento dňa 25. augusta 1944 vymenovaný za hlavného veliteľa slovenskej armády a toto menovanie bolo v priamej súvislosti s požiadaním nemeckej pomoci, lebo nemecké jednotky poslané na pomoc mali stáť formálne pod velením hlavného veliteľa slovenskej armády a menovanie horezmienené bolo vládou potvrdené až 28. augusta 1944.

Podľa zápisnice o zasadnutí slovenskej vlády 28. augusta 1944 vláda učinila opatrenia proti partizánom a nariadila, že tieto budú vykonávať bezpečnostné orgány a slovenské branné sily v spolupráci s nemeckými jednotkami podľa osobitnej medzištátnej slovensko-nemeckej smluvy. Nemecké jednotky, ktoré podľa tejto smluvy prídu na Slovensko, budú podriadené pod velenie hlavného veliteľa slovenskej armády a zdržia sa na Slovensku dovedy, kým to uzná za vhodné hlavný veliteľ slovenskej armády. Osobitné nemecké jednotky budú umiestnené v miestach dôležitých pre vojnovú výrobu a dopravu / Dubnica, Považská Bystrica a inde/. Kedy bola uzavretá spomínaná medzištátna slovensko-nemecká smluva nebolo zistené. Z okolnosti potvrdenej svedkom Höfflem, že už 28. augusta vošly nemecké jednotky do Žiliny, treba mať za to, že táto smluva resp.

dohoda bola zaklúčená už pred 28.augustom 1944.

Z výpovedi svedka H.E.Ludina a gen.Turanca zistil Národný súd,že Dr.Jozef Tiso dňa 28.augusta 1944 na zákrok Ludina,ktorý Dr.Jozefovi Tisovi sdelil,že je to želanie rišskej vlády,dal súhlas k vojenskému obsadeniu celého Slovenska.

Svedok Ludin vo svojej výpovedi udáva: V pondelok alebo utorok som mal telefónický rozhovor s rišskym ministrom zahraničia,ktorý ma poveril vyžiadánim súhlasu Slovákov k obsadeniu Slovenska nemeckým vojskom.V dopoludňajších hodinách som bol u Tisu,ktorého som o toto dôrazne žiadal.Tiso udelil svoj súhlas po ďlhšom uvažovaní.

Že tento zákrok previedol svedok Ludin u Tisu v pondelok dňa 28.augusta 1944 a nie v utorok,akoby podľa jeho výpovede tiež nebolo vylučené,zistil Národný súd z výpovede gen.Turanca,ktorý udal,že keď v pondelok prichádzal k Dr.Tisovi,vyšiel od neho vyslanec Ludin.

Podľa výpovede svedka gen.Čatloša povedal Dr. Jozef Tiso dňa 29.augusta,keď mu Čatloš navrhoval,aby sa ešte vlastnými prostriedkami robili poriadky proti partizánom,že je už neskoro,že nemecké jednotky už sú na ceste.

Ad 3/ b/: Obžalovaný Dr.Jozef Tiso poprel,že by bol vzal Ferdinanda Čatloša 29.augusta 1944 do čestnej väzby,ale bol usvedčený súhlasnou výpovedou Ferdinanda Čatloša a H.E.Ludina,ako aj výpoveďou Justína Ďuranu.Svedok Ludin prehlásil,že dňa 29.augusta 1944 žiadal Tisu,

aby vzal Čatloša do ochranej väzby preto, lebo je podozrivý zo styku s partizánmi a preto je treba, aby bol vylúčený z činnosti, ak je naozaj hlavou sprísehania, a v prípade, ak je to nie pravda, aby bol chránený pred každým falošným upodozrievaním. Svedok Justin Šurana dosvedčil, že už 30.augusta dostal od Dr.Jozefa Tisu príkaz, aby rozkazy k letu prijimal výlučne len od Dr.Jozefa Tisu, hoci predtým dostával rozkazy od Čatloša.

Vzhľadom k uvedenej okolnosti uveril Národný súd výpovedi Ferdinanda Čatloša aj v tom, že obžalovaný Dr.Tiso ho dňa 29.augusta prinútil hrozbou, že ho vydá Nemcom, ktorí žiadajú jeho hlavu, aby prehovoril večer do rozhlasu, že na Slovensko prídu nemecké jednotky a oznámil, že toto vojsko prichádza so súhlasom obžalovaného Dr.Jozefa Tisu a obyvateľstvo má Nemcov podporovať.

Prejav bol skoncipovaný séfom úradu propagandy Tidom J.Gašparom, čo tento aj dosvedčil. Nemecké okupačné vojská v tomto prejave boli označené ako osloboditelia a ochranci pokoja a poriadku.

V súhlase s posudkom vojenských zašalcov zis-til Národný súd, že dňa 29.augusta o 22.hod.v noci VPV v Banskej Bystrici, kde sa nachádzal aj štáb povstaleckého vedenia dostalo prípis MNO gen.inšp.č.j.771.114/dôv.gen. inšp./1944, ktorým sa oznamuje, že dňa 29.8.1944 prídu nemecké jednotky na územie Slovenska pomáhať likvidovať partizánov.

Napriek všeobecne známej situácii na fronte vystúpením Rumunska a pripojením sa tohto k Červenej armáde, ako i atentátu na Hitlera slovenskí vládni činitelia previedli horeuvedené opatrenia, smerujúce zrejme proti zamýšľanému Slovenskému národnému povstaniu. Tieto okolnosti viedly k rozhodnutiu okamžite vystúpiť do otvoreného boja, proti prichádzajúcim nemeckým jednotkám, získať nielen priestor, ale hlavne umožniť, čo najrýchlejšie sústredenie vojnového materiálu, mužstva, dôstojníkov, ktorí boli ochotní vystúpiť v boji proti Nemcom.

Situácia, s ktorou mohlo povstalecké vedenie počítať v bezprostredných začiatkoch povstania bola taká, že nemecké vojenské velenie nemalo po ruke v okamžitej pohotovosti také vojenské sily, ktoré by mohly vážne ohrozíť priebeh počiatočných akcií povstania.

Národný súd nemohol prisťedčiť mienke vojenských znalcov, ktorá vyzhela v ten smysel, že nutnosť vojenského obsadenia Slovenska nastala až po otvorenom ozbrojenom vystúpení povstalcov, tedy po vypuknutí povstania. Už z toho dôvodu, poneváč rozhodnutie o vojenskom obšadení Slovenska podľa horejšieho zistenia nastalo už pred zahájením otvoreného ozbrojeného vystúpenia.

Ad 3c/; Poněváč dňa 29. augusta večer odbojové vedenie vydalo rozkazy pre všetky vojenské posádky, aby sa so zbraňou v ruke postavily proti Nemcom, ako to zistil.

Národný súd v procesa proti Šmigovskému, a dňa 30.augusta nachádzala sa už väčšia časť Slovenska v moci prvej československej armády, pokúsil sa Dr.Jozef Tiso zmariť úspech povstaleckých akcií ešte aj tým,že prehovoril dňa 30.augusta večer do bratislavského rozhlasu,kde vyzýval Slovákov k pomoci nemeckej armáde a zatracoval povstalecké akcie.Toho istého dňa bol prítomný v Bratislave už aj veliteľ východoslovenskej armády gen.Malár,ktorého dal Dr.Tiso zavolať a pretože Tisovi bolo známe,že gen.Malár sa teší aj vo vojenských kruhoch určitej popularite,pričákal aj tomuto prehovoriť do rozhlasu.Malárovou rečou bol úspech slovenského národného povstania silne poškozený,lebo niektoré posádky následkom nerozhodnosti touto rečou vyvolanej sa nevzchopily k odporu a boly potom neskoršie Nemcami odzbrojené.Dr.Jozef Tiso priznal,že prikaz prehovoriť do rádia gen.Malárovi dal,vyhováral sa však,že nevedel,aký bude obsah jeho reči a sám vraj potom bol touto rečou znepokojený.Ak s tým obžalovaný mienil zmenšiť svoju vinu na tom,že Malárovou rečou bol úspech povstania poškodený,iде len o planú výhovorku,lebo vďa zo situácie,v akej sa gen.Malár nachádzal,nebolo možno dobre predpokladať,že by rečnil za povstanie.Už vzhľadom k osobným následkom,ktoré by to pre menovaného bolo v zápetí malo.

Ad 3d/:

Okolnosti, uvedené v tomto bode, obžalovaný dr.Jozef Tiso úplne doznal, čo sa týka rozkazu vydaného odzbrojiť bratislavskú posádku a obrana, že nemal účasť na ďalšom odzbrojovaní, je vyvrátená už tým, že v ten istý deň na zasadnutí vlády pod jeho predsedníctvom nariadila vláda, aby štátne orgány všade spolupracovaly s nemeckými jednotkami, prichádzajúcimi na Slovensko a usniesla sa len požiadanie príslušné vojenské nemecké miesta, aby nemecké jednotky nepodnikaly kroky, z ktorých by sa mohlo usuďovať, že chcú vykonávať aj administratívnu.

Je preto skutkový stav uvedený v bode d/ plne preukázaný.

Ad 4a/:

Až do 5. septembra 1944 všetkým zasađnutiam vlády predsedal Dr.Jozef Tiso sám. Doznal zmenu vlády a doznal aj to, že sa táto zmena nestala na zákrok Nemečov a že to urobil len preto, aby sa mohol zbaviť Vojtecha Tuku. Ťri zdravotnom stave Tuku v tejto dobe, táto okolnosť svedčí práve v jeho neprospech, lebo mu zrejme zádæžalo na tom, aby mal agílného predsedu vlády v týchto kritických dňoch, takže aj týmto krokom, ale aj učinkovaním novovymenovanej vlády a výberom osôb, ktoré zaujaly nové funkcie, má Národný súd za dokázané, že aj týmto aktom obžalovaný sledoval iba ten cieľ, aby povstanie bolo účinnejšie marené.

Ad 4b/ a c/:

Tá skutočnosť, že obžalovaný Dr.Jozef Tiso dňa 7. septembra vymenoval Otomára Kubalu za náčelníka HG a za šéfa štátnej bezpečnosti, je dokázaná jeho vlastným priznaním, svedectvom Ludina, pričítanou výpoveďou Otomára Kubalu a výpoveďou Alexandra Macha. Obrana obžalovaného, že to urobil na naliehanie Bergera, nijak nezmenšuje jeho vinu v tom, že trebárs na naliehanie Nemcov, lepšie povedané na pranie Nemcov, vymenoval Otomara Kubalu, hoci poznal jeho povahu a už z okolnosti, že sa za neho zasadzovali Nemci musel vedieť, že sa tak deje len v záujme enerгickejšieho zasahovania do boja proti povstalcам a partizánom.

Z tých istých dôvodov bola vyňatá aj štátna bezpečnosť, polícia a žandárstvo z právomoci Ministerstva vnútra a pričlenená do pôsobnosti Ministerstva národnnej obrany, ktoré bolo obsadené Haššíkom, oddaným človekom obžalovaného Dr.J.Tisu. Učinkovanie Haššíka jasne hovorí o jeho zameraní proti povstalcам a partizánom.

Ad 4d/:

Obžalovaný Dr.Jozef Tiso sa v tomto bode bránil tým, že len preto dal príkaz k organizovaniu nového vojska Domobrany, POHG, teda Pohotovostné oddiely Hlinkovej gardy a Pohotovostné oddiely žandárstva /POŽ/, aby nenechávali len samých Nemcov robiť poriadok. On vraj nedával príkaz, aby táto Domobrana robila poriadok, to bola vraj vec rezortu a rozkazy vydával Haššík. Nedal ani rozkaz, ani ne-

nariadil týmto jednotkám bojovať.

Obrana táto je vyvrátená už tým, že vláda pod jeho predsedníctvom 1. septembra 1944 nariaďila všetkým štátnym orgánom, aby spolupracovaly a pomáhaly nemeckým jednotkám, prichádzajúcim na Slovensko. Otomár Kubala potvrdil, že všetky akcie POHG robil so súhlasom obžalovaného a že nič nerobil proti jeho rozkazu. Ako najvyšší veliteľ Domobrany a HG dostával obžalovaný Dr. Jozef Tiso denne všetky hlásenia od Hlavného veliteľstva HG a od MNO všetky rozkazy. V týchto hláseniacach a rozkazoch boli výslovne uvedené všetky podrobnejšie akcie, ktorých sa hlavne POHG účastnili v spolupráci s SD a SiPo proti partizánom a osobám, ktoré poskytovaly pomoc príslušníkom odboja.

Obžalovaný Dr. Jozef Tiso sa sice bránil, že všetky hlásenia a rozkazy nedostával a že mnohé hlásenia a rozkazy musel urgovať, ale tým len sám seba usvedčuje, lebo keď ich urgoval, musel ich dostávať, i keď niekedy opozdene, takže ich urgovať musel. Obžalovaný Dr. Jozef Tiso dostával zprávy aj od ÚŠB, v ktorých bola výslovne uvedená spolupráca s nemeckým SD pri akciách proti účastníkom odboja. Zprávu ÚŠB č. 30719/3-1944 zo dňa 24. 11. 1944 ako to bolo konštatované na hlavnom priejednávaní, opatril obžalovaný dokonca vlastnoručnými poznámkami, a priznal, že ju aj čítał.

Pre príslušníkov Domobrany bol vydávaný časopis pod názvom "Domobrana" a Dr. Jozef Tiso dňo prvého čísla napísal článok pod titulom "Poslanie Domobrany v národe", v ktorom vyzýva domobrancov do boja proti povstalcom a partizánom a píše: "Zákerný nepriateľ slobody slovenského národa český imperializmus pod ochranou žido-bolševizmu, vrhol sa na tiché Slovensko a na pokojne pracujúci národ slovenský Bolševizmus bol si svojho úspechu istý, že uvoľnením všetkých možných klukov na Slovensku, aby voľne rabilí, bezhlave strieľali, bezcieľne hulákali, vyhlásili na Slovensku ducha práce, poriadku a radosti zo života, a namiesto kultúrneho národa nastolili nedisciplinovanú čvargu, ktorú keď kto pobije a vykynoží, urobí záslužnú službu ľlovečenstvu. Tieto slová nezanechávajú pochybnosť o tom, aký úkol mala podľa vôle obžalovaného mat' Domobrana a POHG.

Zprávy, resp. hlásenia POHG, ktoré obžalovaný dostával, sa skladaly z dvoch častí: Prvá časť obsahovala stav jednotiek POHG, druhá osobitné udalosti, t. j. kde boli vždy uvedené prípady spolupráce s nemeckými bezpečnostnými orgánmi proti partizánom a osobám, ktoré im pomáhaly a okrem toho boli tam uvedené aj hlásenia jednotlivých POHG, ako to bolo na hlavnom pojednávaní zistené. Skutočnosť, že tieto jednotky spolupracovaly plánovite s Nemcami proti partizánskym jednotkám a povstalcom, dosvedčuje aj prípis MNO hlavného štábmu

č.j.1602/dôv.hl.št.II.odd./46, podľa ktorého Nemci organizovali boj proti partizánom zo zvláštnych jednotiek a na Slovensku bola vytvorená na diverzantské a zpravodajské úkoly tzv. Kysucká garda.

Na základe týchto skutočností mal Národný súd za dokázanú nielen činnosť uvedenú v bode d/ ale aj skutočnosť, že o výčinoch, tu uvedených jednotiek obžalovaný Dr. Tiso dobre vedel.

Ad 5/:

Obžalovaný Dr. Jozef Tiso a Dr. Ferdinand Ďurčanský, spolu s inými plávavite rozvracali morálku povstaleckých vojakov, jednak propagandou, jednak slubmi.

Obžalovaný Dr. Jozef Tiso hneď dňa 30.augusta 1944 vo svojom rozhlasovom prejave slúbil amnestiu pre všetkých vojakov a partizánov, ktorí sa vzdajú boja. Tento slub potom bol vytlačený aj na letákoch, ktoré boli lietadlami rozšírené aj na povstaleckom území.

Proti popieraniu Dr. Jozefa Tisu vzal Národný súd oboznámením na hlavnom pojednávaní predložených letákov za dokázané, že tieto boli rozširované s jeho vedomím a súhlasom. Tieto letáky pod názvom "Vodca volá" najhrubším spôsobom štvaly proti povstalcom a partizánom a proti povstaleckému vedeniu a lživo prehlasovaly nemecké okupačné armády za osloboditelia a záchrancov vicilizácie. Vláda pod predsedníctvom obžalovaného Dr. Jozefa Tisu dňa 1.,2. a 3.septembra 1944

rokovala o opatreniach proti partizánam a o nevyberanej volbe prostriedkov svedčí aj zápisnica o zasadení vlády zo dňa 28. augusta 1944, kde bolo usnesené, zariadiť vhodné opatrenia aj proti rodinným príslušníkom partizánov a "dezertérov". Bola vtedy aj slubovaná amnestia zrejme len kepienkam pre krytie vlastného účelu, totiž pre demoralizáciu povstalcov. Pre obžalovaného Dr. Jozefa Tisu nejestvoval pojem povstalec, pre neho to boli len zradcovia, zločinci a banditi. Takýchto výrazov osobne použil, najmä dňa 30. októbra 1944 vo svojej reči v Banskej Bystrici. Jeho obrana, že vtedy hovoril len v rozhorčení nad tým, čo videl, totiž zničené dediny a mosty a mienil tým vraj len neorganizované tlupy, o ktorých nevedel, že by to boli povstalci a partizáni, je vyvrátená už tým, že tak isto hovoril Dr. Jozef Tiso aj vo svojom vianočnom posolstve v r. 1944. Text obetech rečí bol na hlavnom pojednaní prečítaný.

Obžalovaný Dr. Ferdinand Šurčanský zapojil sa po vypuknutí slovenského národného povstania do aktívneho politického boja proti povstalcom a partizánom, hlavne propagáčnou činnosťou. Touto činnosťou sa pokúšal presvedčiť národ, že všetci musia jednotne podporovať Nemcov v ich boji proti povstalcom a príslušníkom odboja. Tak vo svojom rozhlasovom prejave dňa 1. septembra 1944 hovorí: "Obráťte zbraň proti zradcom slovenských vecí, proti ľuďom stojacim v službách

Slovenskej republike nepriateľských". V prejave dňa 11. septembra 1944 v Bratislave hovorí: "Treba sa držať, nebyť mäkkým, ale každému zasadit úder ". V rozhlasovom prejave z 26.10.1944 hovorí: že sovietske vojská zahájili na Slovensku akciu a že niekolko nespokojencov zavedením slovenských ľudí chcelo využiť akciu v smysle svojich zámerov, to je nanajvýš podkladom preto, aby títo boli ako zločinci postavení pred súd". 14. januára 1946 na sjazde Mladej generácie hovorí: "Proti vlastnému štátu Slovák môže konať len, keď je blázon alebo zločinec. Inej eventuality niesť, ale s takými ľuďmi podľa toho tiež treba pokračovať". Podobne hovorí aj v prednáške 18. januára 1945, 2. februára 1945 a 16. februára 1945.

Obžalovaný Dr. Jozef Tiso sice popiera, že by bol usmerňoval propagandu, ale jeho obrana bola vyvrátená svedectvom Dr. Jozefa Kosáriká, ktorý potvrdil pravdivosť svojho záznamu o tom, že Dr. Jozef Tiso sa rozčúlil nad jedným referátom v Slováku a trieskal týmto číslom o stôl a tam prítomnému zástupcovi šéfa úradu propagandy Dr. Polakovičovi vytýkal takéto písanie.

Vzal preto Národný súd okolnosti v tomto bode uvedené za dokázané.

Ad 6/:

Okolnosti v tomto bode opisané, vzal súd za dokázané prečítaním textu tajnej smluvy a svedectvom Dr. Hrnčára. Obrana obžalovaného, že túto dohodu uza-

vrela vláda bez jeho vedomia, je vyvrátená tou okolnosťou, že šlo o mimoriadnu dohodu a mimoriadny čas a k uzavreniu dohôd medzištátnych podľa slovenskej ústavy bolo potrebné poverenie prezidenta. Ostatne jeho obrana nie je uveriteľná už aj preto, že obžalovaný v tomto čase zasahoval do všetkých rezortov, ako je to vidno už aj z doteraz zistených skutočností.

Ad.7/:

Okolnosti v tomto bude uvedené vzal súd za dokázané svedectvami gen. Höffleho, majora Jána Malára, Františka Urbana, Gejzu Karola Bočka, listinným materiálom, najmä textom rečí obžalovaného Dr. Tisu, ako ju vydala Londýnska odpôčuvacia služba československého rozhlasu a STK, ďalej filmom a fotografickými snímkami z jeho cesty do Banskej Bystrice. Okolnosť, že išiel do Bystrice, za tým účelom, aby sa zúčastnil oslav vítazstva Nemcov nad povstaním, aby tam vyznamenal nemeckých dôstojníkov a vojakov a verejne podakoval Hitlerovi a jeho vojskám je dostatočne preukázaná už jeho slávnostným sprievodom, v ktorom boli minister národnej obrany Haššík, min. predsedza Dr. Štefan Tiso, šéf Úradu propagandy Tido J. Gašpar a iní a už vopred vzal si z Bratislavы vojenské vyznamenania. Text ďakovného telegramu je písaný rukou Dr. Jozefa Tisu, a má číslo prezidentskej kancelárie 1732/1944. A obsah tohto telegramu má v zásade jednakú líniu, ako celý prejav obžalovaného Dr. Jozefa Tisu v Banskej Bystrici. Dokumentom zo štecho-

vického archíva č.č. MVE-3115/44-g je preukázané, že Nemci, najmä gen. Berger do detailov vypracovali priebeh tejto slávnosti, podľa pokynov K.H. Franka.

Národný súd preto neuveril obrane obžalovaného a vzal za dokázaný skutkový stav, ako je v emunciate rozsudku, v tomto bude uvedený.

Ad 8/:

Okolnosti v tomto bude uvedené má Národný súd za dokázané oficiálnym textom oboch vyhlášok č.č. 476 - 477 a z ich textu, zvlášte zo slov " Prezident Republiky nariaďuje " má súd za dokázané, že tie-to vyhlášky boli vydané so súhlasom obžalovaného Dr. Jozefa Tisu. Nebývala sankcia pre neuposluchnutie tejto vyhlášky, točiať, že delikvent bude považovaný za zbeha, prípadne za vojnového zajatca a bude odvezený za hranice štátu, dostatočne svedčí o pomeroch a odvislosti slovenskej vlády na Nemecku.

Ad 9/:

Tým, že obžalovaný Dr. Jozef Tiso, ako to bolo v predidúcim zistené dal súhlas k vojenskej okupácii Slovenska a takto prispeal k potlačeniu slovenského národného povstania, ale hľavne tým, že umožnil Nemcom odzbrojiť a odvliecť do Nemecka Malárovu armádu, sa stalo, že celé Slovensko sa stalo postupne bojovým územím, na ktorom sa prevádzaly zúrivé ústupové boje nemeckých vojsk. Nemci na Slovensku praktizovali také isté okupačné metódy ako v iných okupovaných krajinách. Tieto

metódy boli notoricky známe a Alexander Mach potvrdil, že vedel o takýchto metódach nemeckých. Obrana obžalovaného Dr. Jozefa Tisu, že o tom nevedel, nie je uveriteľná, lebo vtedy už musel o nich vedieť nielen zo zahraničného rozhlasu, relácie ktorého dostával, ale aj od mnohých dôstojníkov, ktorí sa vracali s frontu domov a podávali mu hlásenia. Ba dokonca, ako to dosvedčil Dr. Štefan Tiso, aj vo filmovom žurnále bolo predstavované ako sa ničia železnice a iné objekty pri ústupe na východnom fronte. I v nemeckých i slovenských žurnáloch, bolo veľmi mnoho snímkov o tejto činnosti Nemcov. Treba preto považovať tvrdenie obžalovaného Dr. Tisu za planú výhovorku. Rovnako neobstájí obrana obžalovaného Dr. Jozefa Tisu, že evakuácia obyvateľstva sa diala proti jeho vôle a bez jeho vedomia. Svedčí o tom zápisnica o zasadnutí slovenskej vlády zo dňa 10. marca 1945, kde sa vláda usniesla o evakuácii obyvateľstva takto : "Vláda sa usniesla na evakuácii mužov od 16 do 60 roku v pásmе, v hĺbke 30 km za frontovou čiarou. Pri odsune majú nemeckým vojenským miestam pomáhať slovenské administratívne orgány pri sústredovaní, umiestovaní a roztriedovaní. 15.000 týchto evakuantov má byt odsumuté do Riše, ako polnophopspodárski robotníci.

Tá okolnosť, že evakuácia zariadenia, najmä strojov a skladíšť sa prevádzala dokonca za pomoci HG a HM a Domobrany a úradov, je dokázaná jednako listin-

ným materiálom oboznámeným na hlavnom pojednávaní, jednak výpovediam svedkov Mateja Hutku a Antona Sabola Palku, ktorí potvrdili, že sami vyjednávali s nemeckými vojenskými miestami o modalitách odsunu zariadenia tovární.

Skutočnosť, že Slovensko bolo zničené následkom deštrukčných zásahov ustupujúcej nemeckej armády, vzal súd za dokázané na hlavnom pojednávaní premietnutým filmom, z ktorého bolo zrejmé, že Slovensko utrpelo ohromné škody, najmä na stavbách tratí, budov a tovární. Predloženým dokumentom na hlavnom pojednávaní bolo dokázané, že znehodnotenie strojov odobratím nepostradateľných súčiastok v Ružomberku boli poverené nemecké oddiely za účasti slovenských administratívnych orgánov.

Ad. 10/:

Okolnosti uvedené v tomto bode vzal súd za dokázané najmä dokumentom pod č.1.376 predneseným na hlavnom pojednávaní, výnosom MNO č.414.175/taj.Psb. 1944 zo dňa 10. novembra 1944, ktorým bolo nariadené zúčastniť sa opevňovacích prác aj vo sviatky a nedele, ďalej tajnými výnosmi MNO č.414.185/taj.Psb.1944 zo dňa 23.novembra 1944, tajným výnosom MNO č.414.188/taj. Psb.zo dňa 23.10.1944 a tajným výnosom MNO č.414.188/taj.Psb.zo dňa 23.11.1944.Posledne citovaný výnos obsahuje prísne smernice pre nasadenie vysokoškolákov do opevňovacích prác. Opevňovacie práce sa konali na

prekážkach proti tankovým zbraniam väčšinou na poli. Je všeobecne známe, že tieto práce boli rušené spojeneckým letectvom, čo znamená, že boli prevádzané za okolnosti života nebezpečných. Horlivosť, s akou boli vydávané horecitované výnosy a prísny dohľad na ich vykonávanie orgánmi slovenskej vlády, svedčí nepochybne o tom, že obžalovaný i vláda podporovali odpor nemeckých vojsk proti sovietskej armáde vážne, čím utrpenie slovenského národa iba predizovali.

Ad 11/i:

Okolnosť uvedenu v tomto bode má súd za dokázanú výpovedou svedka Júliusa Urbana a spisom Predsedníctva vlády zo dňa 18. septembra 1944, č. 1705/I. Prez. 1944- prísne dôverné! v ktorom je nariadené, že všetci štátni zamestnanci Slovenskej republiky vlastnoručne podpišu a napišu osvedčenie, ktoré začína slovami : "Zatracujem akúkoľvek činnosť proti Slovenskému štátu a jeho predstaviteľom." Okrem toho vláda vyzvala aj slovenských spisovateľov a umelcov na liehavou formou, aby aj oni odsúdili národné povstanie v nadiktovanej forme. Obrana obžalovaného Dr.Jozefa Tisu, že tu šlo o nariadenie, ktoré robí každý politický režim a že to nebolo nútené, je vyvrátená už formou, akou sa toto vyzvanie stalo a zákrytým morálnym nátlakom, ktorý bol zrejmý z toho, že každý zamestnanec musel toto prehlásenie vlastnoručne napísat a ho písat, pričom si musel byť vedomý dôsledkov, ktoré by

nepodpísanie malo čo do jeho služobného pomeru.

Ad 12/:

Na posledné výročie vzniku Slovenského štátu dňa 14. marca 1945 vydal najvyšší veliteľ Dr. Jozef Tiso rozkaz príslušníkom Domobrany, v ktorom používal slová a frázy: "Vojenská čest je viac, než krv alebo život," "v roku 1944 viacerí jednotlivci nečestne opustili svoje pluky," čím chcel vystaviť vojakov, ktorí sa zúčastnili povstania, odsúdeniu občanov a v očiach vojakov chcel takto ich zhanobiť. V rozkaze hovorí ďalej "Velkonemecká ríša je nielen vedúcou silou európskej pospolitosti, ale je na čele tých močností, ktoré uznávajú našu národnú samobytnosť a štátnu samostatnosť" a z toho vychodzuje dôsledok "aby sme v boji proti bezbožnému a otrokárskemu bolševizmu vytrvali". Jeho obrana, že myslieť tým iba bolševizmus a nemal na mysli boj proti sovietskej armáde vyzerá ako výsmech. Iste každý pochopí, že bolševizmus ako pojem "ani zastrelit, ani inak zabít" nemožno a obžalovaný vyzýval do boja proti nastupujúcim vojakom sovietskej armády.

Mal preto Národný súd prečítaným rozkazom a dezaním Dr. Jozefa Tisu okolnosti uvedené v tomto bude za dokázané.

Ad 13/:

Okolnosti v tomto bude vzal súd za dokázané najmä prejavom obžalovaného Dr. Jozefa Tisu v Krems-

mínsteri, ktorý predniesol v polovici apríla 1945, ako to dosvedčil Dr. Štefan Tiso do rozhlasu "Alpensender" a ktorý bol zachytený na pás. V tomto prejave výslovne hovorí nielen za seba, ale zrejme aj za spoluobžalovaného a iných členov vlády, ktorí sa uchýlili s ním do cudziny: "Pred nepriateľským náporom na náš Slovenský samotatný štát, sme sa utiahli do cudziny, aby sme ďalej zastupovali a bránili prirodzené právo slovenského národa na svojský, sámstatný, národný a štátny život.. Spolu so slovenskou vládou povedomí sme si svojho poslania a preto keď po prvý raz hovoríme slovenskému národu doma i v zahraničí, pripomíname mu skutočnosť, že štát slovenský jestvuje, lebo žije a pôsobí jeho prezident, vláda a ostatné štátne orgány jeho správy, majúce v rukách zákonomi Slovenskej republiky stanovenú moc Slováci doma i v zahraničí vedia, že ich zákonití predstaviteľia sú dnes v zahraničí a tí, čo sa mu doma za vládcov predstavujú, sú len uchvatitelia moci, bolševickou armádou nastolení." Okolnosť, že obžalovaný Dr. Tiso a Dr. Ďurčanský pracovali v úmysle obnoviť Slovenský štát, je zrejmá z nasledovného pasusu jeho kremšmünsterského prejavu: "Preto neváhame vyhlásiť, že keby sme dnes znova začať mali svoju politickú prácu, zase by sme ju len tak konali, ako za uplynulých 6 rokov". Ďalším dôkazom toho, že obžalovaný Dr. Jozef Tiso aj po úteku zo Slovenska vykonával funkciu ako prezident Slovenského štátu, sú výpovede svedkov Ludví-

na, Bergera a Kubalu. Aj iné rezorty tzv. vlády obžalovaného Dr. Jozefa Tisu fungovaly ďalej v Kremsmünsteru, o čom je dôkazom dokument, prečítaný na hlavnom pojednávaní, vydaný slovenským MNO č. 112/dôv.I- 1945 zo dňa 28.apríla 1945 v Kremsmünsteri, ktorým Haššík menoval istého Michala Proksu, poručníkom dežurectva s účinnosťou od 1. mája 1945. Dr. Šurčanský ešte aj teraz vyvíja v spojení so zahraničnými nepriateľmi ČSR činnosť, ktorou chce obnoviť Slovenský štát a vládu HSĽS v ňom. Túto okolnosť vzal súd za dokázanú najmä prečitaným listinuým materiálom, zaslaným súdu Ministerstvom zahraničných vecí, a to úradným záznamom o rozhovore Dr. F.Šurčanského v Ríme dňa 28. októbra 1946 a textom Memoranda slovenského akčného výboru na určitých zahraničných politických činitelov zasланého. Konečne úmysel obžalovaného Dr. Jozefa Tisu v uvedenom smere je preukázaný aj jeho prehlásením pred súdom, že sa až do 26. októbra 1946 t.j. do vypršania jeho volebného obdobia považoval za prezidenta Slovenského štátu a jeho prehlásením, že neuznáva, že jeho politický systém skrachoval.

D /

Prichádzame k najhroznejšej a najsmutnejšej kapitole rozsudku a to k tej časti, ktorá shrnuje najpodstatnejšie zločiny obžalovaných proti ľudskosti.

V Charte medzinárodného vojenského tribunálu

v čl.6 a najmä čl.6 c/ sú definované tieto zločiny proti humanite a najmä sú to vraždy, vyhubenie, zotročenie, deportácie a iné neludské činy spáchané proti civilnému obyvateľstvu pred vojnou a za vojny a prenasledovanie z politických, rasových a náboženských dôvodov najmä tých, ktorí boli už len podezrieví, že sú nepríATELMI režimu, tým viac všetkých tých, ktorým to bolo aj dokázané a to najostrejšími a najbezohľadnejšími prostriedkami.

Súd nemohol sa len sucho právnicky zaoberať skúmaním viny obžalovaných iba v spáchaní toho-któreho konkrétnego zločinu, ale musel uvážiť a skúmať aj mravnosť a nemravnosť ich politických myšlienok a celého režimu, ktorý budovali, upevňovali a reprezentovali, ich etických a mravných zásad a najmä metód, akými bol ich totalitný fašistický režim udržiavaný a usmerňovaný.

A zo skutočnosti, ktoré boli ako výsledky ich činnosti zistené a budú nižšie uvedené, je jasne dokázane, že režim obžalovaných aj ich politické metody boli protikresťanské, neludské, a vidno z nich, aké zlo napáchali obžalovaní zasiatím všetkého toho moru sebeckosti a nenávisti a svojou vražednou ideologiou, ktorá zanechala tak hlboké stopy v národe.

Márne sa teraz obžalovaní vyhovárajú, že o tom, čo ich prisluhovači robili, nevedeli, že na to nemali vplyv, že to neschvalovali, že to tak vôbec ne-

mysleli, lebo po prečítaní všetkých článkov, verejných a rozhlasových prejavov obžalovaných je viac ako zrejmé, kto bol tým ozajstným duchovným otcom, pôvodcom a návodecom všetkých opatrení a výčinov proti ľudskosti, ktoré boli tu napáchané. Všetko to zámerne infikovanie národa, ktorým bol obžalovanými sústavne otravovaný, od zvrátenej výchovy k prepiatému nie nacionálizmu, ale šovinizmu, neludskému antisemitizmu a predovšetkým a najdôslednejšie prevádzanou nimi nenávistnou triednou štvanicou - zvráteným zneužívaním aj náboženstva - proti komunistickému svetonázoru, to bolo hlavnou náplňou programu "krestanskej" HSĽS, hlásaného medzi iným aj obžalovanými, to bola výchova a návod ku všetkým odsúdeným zločinom, tým boli vyvolaní všetci tí duchovia zloby a hanibného sadistického fašistického divoštvta, tým bolo uvedené v pohyb zlo, ktoré napokon ponechalo na Slovensku tak máloktočí domov nedotknutý.

Nižšie bude len príkladno uvedené z nezpočetného radu ich článkov a prejavov iba niekoľko typických ukážok ich ideologickej výchovy národa, aj ako sa potom nimi hlásané názory ďalej odzrkadlovaly v tlači a iba po uvážení toho vidíme, ako musely pôsobiť a nutne pôsobily na mrvný charakter a vieru charakterovo menej pevných ľudí a ako ich musely prinášať ku zbebelenosti a zrade na najzákladnejších mrvných zásadách ľudstva. A iba po uvážení všetkého toho sa ukazuje plná veľkosť viní obžalovaných.

Pokiaľ sa týka trestného činu opísaného v bode 1/ vzal Národný súd na základe výpovedi svedkov Ľudvika Špacíra a Michala Kormana za zistené, že ešte v roku 1938, keď začalo oddisponovanie Čechov zo Slovenska, ozbrojení gardisti aj na uliciach ich preprávali a najmä na železničných staniciach a vlakoch ich prezerali a Oberali o peniase a cennosti; keď v tej veci svedok Michal Korman spolu s Dr. Markovičom a poslancom Bečkom intervenovali u obžalovaného Dr. Tisu, aby zabránil týmto násilnostiam, obžalovaný Dr. Tiso im odpovedal, že o tom sice vie, že je to však symptom doby, ale dlho to trvať nebude, lebo chlapci sa skoro vybúria.

Obžalovaný Dr. Tiso sa bránil tým, že sa na tento svoj výrok nepamätá a naproti tomu tvrdil, že vo svojom prejave 15. marca 1939 varoval každého, aby sa sám lubovoľne do riešenia českej otázky miešal, a keď sa vraj nejaké také veci staly a dostala sa k nemu stažnosť, že iste zakročil.

Sám obžalovaný Dr. Tiso sa teda doznał, že také násilnosti sa dialy a že on o nich vedel, výpovedou svedka Kormana je dokázané, že ich aj nepriamo schvaloval výrokom o "symptome doby" a "chlapci sa vybúria", a keď nebolo obž. Dr. Tisom dokázané, že týmto násilnostiam aj zabráňoval a ani netvrdil, že hoci išlo o masove prevádzané násilnosti, že nejaké opatrenia najmä úradné na všeobecné prekazenie týchto násilností

urobil, vzal preto súd vinu obžalovaných a to Dr. Tisu ako predsedu vlády a potom prezidenta a Dr. Ďurčanského ako člena vlády v tomto bude za dokázanú.

Trestný čin uvedený v bode D 2/ je dokázaný samotným nariadením a mocou zákona čís. 200/40 Sl.z. zo dňa 17. augusta 1940 o preskúmaní platových a penzijných dekrétov štátnych a iných verejných zamestnancov, na základe ktorého potom bolo zrušených viac dekrétov o ustanovení, povýšení aj penzionovaní. Toto nariadenie bolo upotrebené na takých ľudí ako napr. Ország, Dula, Janko Jesenský atď., teda ľudí, ktorí jednak neboli zo skupiny nových mocipánov, neprispôsobili sa novému režimu, ani sa nedalo očakávať, že sa prispôsobia.

Obžalovaný Dr. Tiso sa bránil tým, že to nebol la jeho iniciatíva, že to bola činnosť vlády, doznał však, že na to dal výslovny súhlas, lebo to považoval za takú vec, ako bola otázka politických zbohatlíkov a súhlasil s tým, aj vzhľadom na verejnú úradnícku mienku, podľa ktorej, keď politickí zbohatlíci sú stíhaní, teda nech sú aj úradníci, ktorí len politickej legitimácii ďakujú za svoje rýchle povýšenie.

Z tej okolnosti, že postihnuté osoby boli väčšinou orientácie československej, zrejmé je, že toto opatrenie bolo vydané a vykonané ako opatrenie perzekučné, čo ostane aj jasne vyplýva zo samostatnej obhajoby obžalovaného Dr. Tisu, jednalo sa preto o akt politickej pomsty, a vina obžalovaného je tak plne dokázaná.

V bode D 3/ - 6/ enunciatu rozsudku je zi-
stená trestná činnosť obžalovaných ohľadom ich naj-
nemorálnejšieho najnekrestanskejšieho a najneľudskej-
šieho počinania a to zapríčinenie smrti desaťtisícov
ludí iba pre ich rasovú, alebo náboženskú príslušnosť.
Je to riešenie židovskej otázky.

Obžalovaní už pred 6. októrom 1938 najmä
od už v odd. A. citovaného piešťanského manifestu, ktorým
odmietol židobolševizmus a zatratal spoluúprácu s pred-
staviteľmi židobolševickej anarchie, sústavne robili
antisemitskú propagandu /:Dr. Ďurčanský v "Slováku". z
12.3.1937/ "Náš postoj k židovskej otázke":/ ktorú po
6. októbri 1938 ešte zintenzivneli.

"Vybavenie židovskej otázky" a "arijského
paragrafu" dožaduje sa "Slovák" zo dňa 29.10.1938 a
článok toho istého ústredného orgánu HSĽS zo dňa 4.11.
1938 volá "Ostro proti Židom".

Obžalovaní používajúc vzbudenú rasistickú
nenávist ako stály prostriedok na štvanie proti komuniz-
mu a SSSR v súhlase s tézou nacistického "teoretika"
Rosenberga, že "bolševizmus je formou židovskej sveto-
vej revolúcie" sústavne a zámerne stupňovali rozdú-
chavanie pogromistickej nálady antisemitizmu, lebo boj
o Slovenský štát a jeho udržanie od roku 1938 - 1945
bol celkom spiaty s bojom proti židovstvu a podľa
slovensko-nacistickej terminológie proti židobolševiz-
mu.

Z infikovania národa týmto jedom len príkladmo stačí uviesť prejav obžalovaného Dr. Ďurčanského dňa 10.3.1940 v Trnave a na ďalšiu " Židovskú otázku rozriešime radikálne " a prejav toho istého obžalovaného dňa 4.6.1940 v Čadci na verejnem shromáždení, kde medzi iným rečnil o odžidovštení Slovenska.

Obžalovaný Dr. Tiso použil taktiež každej príležitosti, aby túto neľudskú a nekrestanskú rasovú nenávist vštepoval do slovenského ľudu. Tak napr. vo svojom prejave v Prusoch dňa 25.8.1941 hovorí o "Židoch nám neprajnom živle, najväčších škodcoch na tele národa"; v interviewe, uverejnenom v časopise "Neue Ordnung" dňa 5.12.1941 ma otázku, aké dôvody ho viedly ako katolícke ho knaza k rigoróznomu riešeniu židovskej otázky, odpovedá: "Učením katolíckej morálky hlásaná láska k národu sa prejavila na Slovensku aj účinným bojom proti všetkým škodcom národného socializmu. K týmto škodcom slovenského národa patril odedávna Žid, ktorý politicky potláčal a hospodársky vykoristoval slovenský ľud a usiloval o jeho sociálne zničenie," - v prejave pri vydelení nových poručíkov. Vojenskej akademie dňa 4.5.1943 hovorí " o židovskom sadizme, ktorý si osedlal ruský národ, aby zneužitím veľkej sily tohto kmeňa išiel na výboj proti kresťanstvu a Európe ..."

Vojna proti Židom začala a bola prevádzaná takýmito štvanicami a končila deportáciou ich do koncentračných táborov, kde boli zabíjaní v masách v ply-

nových komorách.

Prípravy na praktické riešenie židovskej otázky začaly už za autonomie. Na základe Sidorových "Poznámok k historickým dňom" vzal Národný súd za zistené, že už dňa 5. marca 1939 svolal Sidor židovský komitét ministrov na poradu do Carltonu a okrem ministrov pozval aj senátora Dr. Mederlyho, šéfa propagandy Šaňa Macha a Matúša Černáka; na porade prečítal Dr. Mederly návrh zákona židovského, to isté urobil aj Dr. Ľurčanský a minister Teplanský a usniešli sa, že na najbližej ministerskej rade postavia sa za návrh Dr. Mederlyho a budú vrgovať rýchle vyriešenie židovskej otázky na Slovensku podľa tohto ako aj podľa iných návrhov.

Ohľadom priebehu postupného stavania Židov mimo zákon za Slovenského štátu Národný súd osvojuje si zistenia, urobené v trestnej veci proti Dr. Antonovi Vaškovi čís. TnLud 17/46 a z rozsudku v tejto veci vynesenom preberá následovné zistenia :

- Z protižidovského zákonodarstva najdôležitejšia z nariadení sú napr.

Nariadenie čís. 36/1939 o zákaze výroby bohoslužebných a náboženských predmetov kresťanských ne-kresťanmi a o obchode s týmito,

nar. č. 63/1939 Sl.z., ktorým bol vymedzený pojem Žida predbežne na konfesijnom základe a ktorým bol usmernený počet Židov v niektorých povolaniach,

vlád.nar.o vylúčení Židov z verejných služieb,

usnesenie Advokátskej komory o určení počtu advokátov Židov,

nariadenie o dôverníkoch dočasných správcoch v hospodárskych a priemyselných podnikoch, o arizovaní lekárni, o súpise polnohospodárskych nehnuteľností židovských a obmedzení počtu Židov v lekárskej praxi,

zák.čís.46/42 Sl.z. o pozemkovej reforme s ustanovením o výkupe židovských polnohospodárskych nehnuteľností,

zák.o všeobecnej arizácii židovského majetku, celý rad nariadení z roku 1940, ktorými bola obmedzená voľnosť nakladania Židov s vlastným majetkom, uložená povinnosť prihlásiť bankové vklady, odovzdať cennosti atď. Súčasne bola nariadená dočasná správa na židovské domy. Takým spôsobom podľa svedka Dr.Kováča a iných zlikvidoval ÚHÚ v rokoch 1940 -41 asi 10.000 a arizoval asi 2.000 židovských podnikov,

ďalej nariadenie číslo 198/1941 Sl.z.tzv. Židovský kodex, ktorý ustaluje pojem Žida na rasistickom podklade,

nariadenie o povinnom nosení židovského označenia, o zakaze cestovania, stahovania,

nariadenie ÚHÚ zo septembra 1941 o dislokácii Židov a napokon

zákon číslo 68/1942 o vystahovaní Židov;
ďalej nariadenia XIV.oddelenia Minister-
stva vnútra:

zo dňa 4.apríla 1942 o sústreďovaní Židov-
smernice o deportovaní,

zo dňa 14.apríla 1942 o stíhaní a zadržia-
vaní Židov dezertérov,

zo dňa 16.apríla 1942 o opatreniach cieľom
hladkého priebehu transportov,

z 30.apríla 1942 doplnenie smerníc o depor-
tácií,

zo 4.mája 1942 o vyňatí z pracovnej povin-
nosti a z transportu do cudziny, taxa,vystovenie legi-
timácie,

z 3.júna 1942 vystahovanie Židov podľa zák.
čís.68/1942 Sl.ž.

z 5.júna 1942 soznam určených lekárov ako
sprievodcov deportačných transportov,

z 27.júna 1942 o deportácii Židov bez žltej
legitimácie, rabínov a cirkevných hodnostárov,ako i
poradcov arizátorov,ktorí budú dani k dispozícii,

z 18.augusta 1942 zaistovanie Židov,

z 26.augusta 1942 súpis Židov- prísný postup,

z 20.novembra 1942 zrušenie cestovných po-
volení a zastavenie stahovacích povolení,

prípis predsedom strany a veliteľom HG o
hlásení falošných krstných listov,legitimácií a výme-

rov ako aj o Židoch, komunistoch a českoslovákoch.

Do slovenských protižidovských ustanovení nielenžē boli prevzaté norimberské zásady, ale boli prelicitovaní sami Nemci. Celý rad nariadení a zákonov, ako boli horeuvedené - najmä po vlád. nar. čís. 64/1939 Sl.z., v ktorom je pojem Žida vymedzený ešte na konfesijnom základe, nachádza konečnú formuláciu v tzv. židovskom kodexe nar. č. 198/1941 Sl.z., ktorý vymedzuje pojem Žida už na rasovom základe, zavádza pojem miestanca a je voči Židom v tejto konečnej úprave prísnejší a neludskejší ako norimberské zákony. Priečily sa aj ustanoveniam §§ 81, 82, 85 Ústavy Slovenského štátu číslo 80/1939 Sl.z. a priečily sa aj prirodzeným základným právam ľudským a zásadám ľudskosti.

Obžalovaný Dr. Tiso sa vo veci riešenia židovskej otázky bránil najmä neodolateľným donútením so strany Nemcov.

Z trestnej veci proti Dr. Vojtechovi Tukovi čís. TmLud 7/46 a zo skutkových zistení tamže učinených preberá Národný súd z rozsudkového zistenia ohľadom tejto okolnosti následovné :

Pokial' sa týka neodolateľného donútenia so strany Nemcov, tu treba ostro rozlišovať medzi nátlakom na riešenie židovskej otázky a medzi prevádzaním tohto riešenia, najmä medzi opatreniami, ktorými boli Židia pozbavení občianskych práv, majetku, slobody a medzi vystahovaním týchto zo štátu. A tu zasa treba rozli-

šovať medzi vyslaním Židov do Nemecka ako pracovných síl a medzi deportáciou celých rodín.

Už preto, že učenie nadradenosťi nemeckej nordickej rasy bolo jednou z hlavných tzv. idejí, ktorými Nemci zakrývali svoje imperialistické svetovládne ciele, je nepochybne, že morálny i faktický nátlak na riešenie židovskej otázky ako otázky rasovej v smysle rasistickej ideológie nemeckej nielen že na okolité štátu a národy so strany Nemecka vykonaný bol, ale nepochybne aj vzrastal so vzrástom vojenského a hospodárskeho potenciálu Riše.

Z citovaného už rozsudku proti Dr. Vaškovi preberá Národný súd ďalej nasledovné zistenia:

V poslednej fáze nemeckého tzv. riešenia židovskej otázky, vo fáze, v ktorej prichádza k "vystahovaniu" slovenských židov do Poľska má Národný súd za dokázané, že toto hromadné vystahovanie sa stalo na iniciatívu slovenských vládnych činitelov.

Pri predsedníctve vlády už v roku 1940 je zriadená Hospodárska úradovňa /:vyhl. č. 83/40 :/ a pri tom poradný sbor/praktické riešenie židovskej otázky. Tento úrad sa stáva potom Ústredným hospodárskym úradom /:ÚHÚ:/, ktorý vydáva samostatné vyhlášky vo veciach arizačných aj v otázkach obmedzenia osobnej slobody Židov, postupného ich označenia, koncentrovania atď.

Pre Židov zbavených horecitovanými nariadeniami

niami, majetku, zamestnania, slobody a občianskych práv vôbec zriadené sa koncom roka 1941 koncentračné pracovné tábory vo Vyhniach, Seredi, Novákoch a inde, kde konajú koncentrovaní nútene práce bez mzdy, lebo za stravu a za barákové ubytovanie.

Tito Židia stavajú sa však čoskoro ľarchou pre štát a to hospodárskou i morálnou, lebo ich treba stravovať a nakoľko nálada na začiatku bola v národe protižidovská, pomaly pod dojmom vykonavaného na nich bezprávia, menila sa táto v prospech Židov a stávala sa neprijemnou pre vládu. Treba sa ich zbavit.

Ďalej Národný súd preberá zistenie z citovaného rozsudku proti Dr. Tukovi:

A tu prichádza slovenským vládnym činiteľom vhod požiadavok Riše, tlmočený prostredníctvom rišského zástupcu ministerstva práce, ktorý žiada ďalšie pracovné sily. Vláda ponúka námesto svojich robotníkov Židov ako pracovné sily. Bez akéhokoľvek zákonného podkladu, len na základe výmeny dochádza koncom marca 1942 k vystahovaniu asi 7.000 mladých slobodných práceschopných židoviek a židov vo veku od 16 do 35 rokov ako pracovných sil. Vystahovanie prevádzza novozriadené oddelenie XIV. na Ministerstve vnútra napred pod vedením Konku a pozdejšie Dr. Vaškň. Toto riešenie však nevyhovuje, lebo odchádzajú zdraví, práceschopní Židia a ostávajú starí, deti a ženy na tancu štátu.

Séf prezidiu Predsedníctva vlády Dr. Koso

nepochybne s vedomím ak nie iniciatívy aj občalovaného Dr. Tisu a Alexandra Macha nalihajú na Wislicenýho, Berátera v židovskej otázke, že je nekrestanské trhat rodiny a žiadajú, aby Nemecko prijalo nielen pravcovné sily, ale aj ich rodiny. Nemci po krátkom zdráhání /: Eichmann :/ prejavujú potom ochotu prevziať aj rodinných príslušníkov za dvoch podmienok: 1./ deportovaní stratia slovenské štátne občianstvo, 2/Slovenský štát zaplatí za každú vystahovanú hlavu 500 RM ako osídlovací príspevok. A keď je daný súhlas k týmto podmienkam dochádza k hromadnému vystahovaniu Židov.

Bez akéhokoľvek zákonného podkladu, len na základe tejto dohody, v rozpore s ústavou Slovenského štátu, je do 18. mája 1942 t.j. do publikovania ústavného zákona čís. 68/42 Sl.z. vystahovaných 38.169 Židov a na základe citovaného zákona do 20. októbra 1942 v celku bolo deportované 57.837 Židov do koncentračných táborov v Poľsku medzi nimi starcov, chorých, choromyselných a detí, ako aj viac kresťanov, v ktorých táboroch tieto osoby boli po strašných útrapách a trýznení buď v plynových komorách, lebo bitím, strielanim, hladom, nemocami, alebo iným zlým nakladaním usmrtené a z celkového počtu deportovaných vrátila sa na Slovensko len celkom nepatrna čiast.

Titulom osídlovacieho príspevku bolo Slovenským štátom poukázané Nemecku záložove 100.000.000

korún. -

Obžalovaný Dr. Tiso vo svojej obrane obhajoval svoje počinanie pri riešení židovskej otázky okrem už spomínaného tlaku Nemcov aj hospodárskymi a nacionálnymi záujmami slovenského národa, poukazom, že Židia vlastnili 40 % celého slovenského národného majetku, že nemčili a maďarčili.

Pokiaľ sa týka tlaku Nemcov, bola už obhajoba obžalovaného vyvrátená.

V druhých častiach svojej obrany obžalovaný však nepriznal momenty, pre ktoré jeho obrana neobstojí a to, že konal podle a neludsky práve tým, že nemorálne využíval:

jednak nízkych pudov mäs a to závist proti bohatstvu,

dalej národnú bolest živo pocitovanú slovenským národom pre okýptenie Slovenska viedenským verdiktom poukazovaním, že stratili sme Košice, Levice, Lučenec pre maďarčenie Židov,

dalej "porozumenie" Nemeckej riše pre "vôle slovenského národa" na riešenie židovskej otázky,

a napokon najmä vzbudenú rasistickú nenávist pre svoje hlavné životné zameranie a to boj proti komunistickému svetonázoru a štvanie proti SSSR, geobelsovským luhánim o beštialitách odchovancov židobolševickej ideológie, o plinge židobolševizmu, ktorý rozvracá kresťanskú ludskú spoločnosť a hrôzí záhubou európskej civilizácií.

/: vide už žilinský manifest :/ atď.

A príznačné pre mravnú zvrátenosť obžalovaného Dr. Tisu je, že v čase keď už sa zastavovalo deportovanie, tu obžalovaný Dr. Tiso slubuje pokračovanie deportácií a v svojom poveštnom prejave v Holíči na cirkevno-národnej slávnosti vo sviatok Nanebevzatia Panny Márie dňa 15.augusta 1942, kde zneužíva aj svojej hodnosti kňažskej protikresťansky prekrúteným výkladom prikázania: Miluj svojho bližného ako seba samého na smysel: Miluj seba samého - , a hovorí: "Ešte by som sa zmienil o jednej otázke, ktorá sa spojíma a to o otázke židovskej ... Vraj, či je to kresťanské, čo sa robí. Je to ľudské ? Nie je to rabovka? Ale pýtam sa ja: je to kresťanské, keď sa národ slovenský chce zbaviť svojho večného nepriateľa, Žida? Je to kresťanské ? Láska k sebe je príkazom božím, a tá láska k sebe mi rozkazuje, aby som od seba odstránil všetko to ,čo mi škodí, čo mi ohrožuje život. A že Slovákoví židovský živel ohrožoval život, myslím, o tom nikoho netreba presvedčovať... Bolo by to vyzerať ešte horšie, keby sme sa neboli vzchopili včas, keby sme sa neboli od nich očistili.A urobili sme tak podľa príkazu božieho : Slovák, shod, zbať sa svojho škodcu ! V tomto smysle robíme a budeme robiť i ďalšie poriadky"

To boli slová kresťana, to boli slová katolíckeho kňaza, duchovného Vodcu národa !

Obžalovaný Dr. Tiso sa nemôže nijako vykrútiť z trestnej zodpovednosti za všetky teraz spomenuté trestné činy, - hoci sa podľa svojej stálej taktiky aj tu vyhovára, že to všetko druhí robili, iný dával iniciatívu, to všetko Tuča, alebo vláda, on nič, on nesúhlasil, ale musel mlčať, - keď vlastné jeho prejavy, z ktorých len príkladmo niektoré boli citované, keď vlastné jeho slová ho plne usvedčujú z toho, že on bol iniciátorom a keď nie iniciátorom, tak podnecovateľom toho najradikálnejšieho riešenia židovskej otázky, on dával nimi priam podnety vláde na všetky tie neludské protižidovské opatrenia.

A ako priezračne lživo sa bráni, vidno aspoň z niekoľko príkladov jeho obrany inačej vždy stejnakočiho už spomenutého štylu /: nevedel som, ne pamätam sa, nemal som vplyvu, nebola to moja vec, a tak podobne :/ Tak napr. tvrdí, že Kódex /: zák. čís. 198/1941 Sl.z.:/ prekaziť nevedel, lebo to bola vládna činnosť, do ktorej nemohol vôbec zasahovať, lebo bol tu nemecký tlak, dokonca že tento zákon nečítal ani keď bol vydaný a jedným dychom ďalej prítom tvrdí, že on to bol, čo si dal vložiť do Kodexu ustanovenie o poskytovaní výnimiek prezidentom, čo bol podľa neho prejav jeho nesúhlasu s predmetným zákonom/: ktorú "zásluhu" mu však vyvrátil svedok Dr. Martin Sokol, ktorý dosvedčil, že nie obžalovaný

si to vymohol, ale že sa tak stalo na návrh niekoľkých poslancov, ktorých v tejto veci svedok svolal na poradu do Snemu :/- teda tvrdí okolnosť, ktorá jasne svedčí o tom, že s ním o Kódexe rokovali a že s ním súhlasil.

Jeho súhlas s deportáciami, ohľadom ktorých sa bráni, že zahranično politické ohľady mu znemožňovaly akýkolvek zásah do tejto veci, nemôže byť jasnejšie dokázany, ako zasa jeho vlastnými slovami z citovaného už povestného holičského prejavu, kde zahrávkujúc verejnú mienku ozývajúcú sa proti deportáciám v čase, kedy už desattisíce Židov bolo odtransportovaných, vyhlasuje otvorene :" .. so Židmi , škodcami našimi, budeme robiť i ďalšie poriadky ..." .

A ako s týmto svojím neľudským stanoviskom stál osihotený, vidno z okolnosti, že tieto jeho slová vyvolaly na celom Slovensku značný rozruch, ako to dosvedčil svedok Dr. Martin Sokol, biskup Dr. Buzalka podľa svojho svedectva krútil nad jeho prejavom hlavou a podľa toho istého svedka zle tento prejav padol aj papežskému nunciovi Dr. Burziovi.

Je len samozrejmé, že mŕme boly všetky nótty Vatikánu, ktorý z hľadiska katolickej cirkvi vytýkal protižidovské opatrenia, mŕme boli aj osobné zákroky papežského nuncia Dr. Burzia, ktoré skutočnosti Dr. Tiso doznal, keď obžalovaný Dr. Tiso, znaju-

encykliku pápeža Pia XI. nazvanú " S pálčivou starostou " z roku 1937, ktorou bol odsúdený celý nemecký nacistický systém, otvorené hlása svoje stanovisko k nacizmu v prejave dňa 7. septembra 1941 v Považskej Bystrici pri posviacke nového rim.kat.kostola týmito slovami: " ... Bude to opäť prekvapením pre mnohých, keď tvrdí, že zásady sociálne, tlmočené pápežskymi encyklikami a zásady národného socializmu sú totožné.. a len ten, kto nečítal jedny, alebo druhé, alebo ich nesrovnał, môže hovoríť o boji medzi nimi ... ", a už pred tým v prejave v Dolnom Kubíne dňa 12. mája 1940 vyhlasuje : " Aj národný socializmus má mnoho náboženských prvkov. "

No je len samozrejmé, že tvrdú kožu svedomie obžalovaného Dr. Tisu potom nemohol preraziť dojímavý, úpenlivý hlas memoranda židovských rabínov zo dňa 6. marca 1943 posланého Dr. Tisovi, ktoré zneje :

" Slovutnému pánu Prezidentovi Slovenskej republiky v Bratislave.

V najväčšej múdzi svojho srdca obraciame sa my, podpísaní rabíni židovských náboženských obcí na Slovensku na Vás, pán Prezident, ako na knaza a služobníka božieha, na Vás, pán Prezident, ako na najvyššieho súdca a zákonodarcu v tomto štáte.

Počúvame strašnú zprávu - hoči este úradne nepotvrdenú - že príslušné úrady zamýšľajú vypovedať Židov za Slovenska - a to dokonca mužov, ženy

zvlášť - do východných krajín.

Toto opatrenie možno v zákone nazvať hocakým menom a odôvodniť hocakými pohnútkami - ostáva skutkom, že podľa daných okolností známená fyzické zničenie Židov na Slovensku.

Vo svojom zúfalstve dovolávame sa Vás, pán Prezident Republiky, ako najvyššieho sudskej v štáte, plne presvedčení, že uznávate ešte vyššieho sudskej nad sebou. Ako služobníci boží prosíme Vás pokorne, v najväčnej nádzi, dožičte sluchu hlasu božiemu a pomôžte nám v našom najväčšom neštastí.

Ved všetkých nás stvoril jeden Boh a pred jedným Bohom budeme sa raz zodpovedať. Zlútujte sa nad nami a našimi rodinami, ženami a mužmi, starcami a deťmi, čo v nádzi a v slzách spoločne prosia Boha na nebesiach o pomoc a dúfajúc v Jeho milosť, skladajú svoj osud do Vašich rúk.

Po dlhé roky už postihuje nás - podľa našej mienky nevinnych - čoraz krutejšia sila zákona. Pokorní pred Bohom - naučili sme sa túto pokoru za dvojtisíc-ročných útrap - znášome tieto zásahy proti nášmu združiu a životu, proti našej cti a proti nášmu ľamaniu, mlčky, bez výkriku. Ale takéto opatrenie, tak kruté a nespravodlivé, taký smrtelný strach naraz, znásobený osemdesať-tisíc ráz - to nás nepostihlo ani za našej tisícročnej historie plnej briedy a pláču.

Pán prezident ! Tisícky spomedzi nás nechcú nič, ako zarábať si suchý chlieb v pote svojej tvári. Radi by pracovať a vykonávať tu v štáte čo ako tažké práce, ktoré im prikážu, ale nechajte, pán Prezident, týchto nešťastníkov nažive, pri rodinách, tam kde žili doteraz.

" Tresci nás, o Bóžie, spravodlivostou, nie v hneve, lebo my pominieme !" Takto voláme s Prorokom k Bohu.

Pán Prezident, ako knäza a služobníka božieho Vás snažne prosíme, vypočujte tento hlas, hlas osemesiati tisíc nešťastníkov, čo sa chvajú o život svoj a o život u svojich najdrahších. V Bratislave dňa 6. marca 1942. V hlbokej úcte : Za rabinov : Armin Frieder v.r. hl.rabín - miestopredseda Sväzu Mor Reich v.r., bánovský hlavný rabín."

Toto memorandum obžalovanému Dr. Tisicu bolo doručené dňa 10. marca 1942 a toho istého dňa vybavené.
" Na vedomie, ad acta."

A je príznačné pre charakter obžalovaného Dr. Tisu, že stále húževnate zapieral, že toto memorandum dostal, zrejme sa domnievajúc, že tento dokument sa možno stratil a iba po preukázaní jeho aj obálky, v ktorej mu bol doručený doznať, že ho dostal.

A tak isto vybavený bol aj " Pamätný spis " Sväzu židovských náboženských obcí " Jerušum " a Ústrednej kancelárie aut. ort. žid. náboženských obcí na Slo-

vensku zo dňa 5. marca 1942 obdobného obsahu ako horecitované memorandum, hoci obžalovaný Dr. Tiso dostal v súvislosti s ním prosbu trnavského biskupa Dr. Jantauscha, ktorý v liste z 10. marca 1942 piše obžalovanému Dr. Tisovi, že dostal v odpise predmetný Pamätný spis a keďže dôvody jeho sú také, že v mene ľudskosti a katolíctva musí ich uznáť za spravodlivé, že prosí, aby všemožným spôsobom sa zaujal za tých, ktorí k nemu volajú v poslednej núdzi. A zasa aj na tomto spise očitol sa úradný záznam Prezidentskej kancelárie: "Pánu Prezidentovi bolo predložené. Vydané bez poukazu. Vzaté v známost. a/a."

Ved' čo boli za autority pre obžalovaného Dr. Tisu biskupovia, pápež, slovenská katolícka verejnosť, prikázania kresťanského náboženstva oproti rasistickému sebeckému pohanstvu nemeckého nacizmu?

A tak v súhlase s takýmito názormi obžalovaného Dr. Tisu putovaly do krvavých sadistikých pažúrov nemeckých fašistických zvrhlíkov desattisíce Židov zo Slovenska na neodvratnú smrť.

A obžalovaný Dr. Tiso ani dnes pri svojom cynizme nepocituje najmenšiu lútosť nad týmito spáchanými zločinmi, nepohne sa v ňom svedomie nad hektami mŕtvol koncentračných táborov, ktoré videl na autentických filmoch, premietaných za pojednávania, nepohne sa v ňom svedomie, lebo ho nemá.

A nemožno výstižnejšími slovami odsúdiť túto jeho bezcitosť a vyslovíť jeho vinu ako to zrobil spoluobžalovaný Alexander Mach vo svojej obhajobnej reči spolu so slovami jeho varovania a výzvy k slovenskému národu, v ktorej povedal :

" Boly i skutky pomýlené, nedobré, ja som sa k nim priznal. I tie chyby, i tie najhoršie veci, čo som v živote urobil, vyprýstily z tej prílišnej lásky mojej k národu. Katolík, ktorý sa usiluje žiť katolicky, ako sa mohol postaviť za vystahovanie Židov, alebo aspoň súhlasiť s tým ? Lebo i keď som nemohol ani len v myšlienke predpokladať dačo takého čo sa potom stalo, ja som vedel jednako, že je to krutá vec vystahovať čiastku obyvateľstva, aj keď som bol toho presvedčenia v tom čase; že je to nutnosť národná, a že je to snáď jedinečná historická príležitosť, aby sme túto otázku v záujme slovenskom vyriešili. No, ja sa priznám, že ani vtedy mi to nebolo tak ľahké. Čo som robil v židovskej otázke, to vyvieraalo z mojeho pomeru k maďarskej otázke.

Ja viem, že už tých ľudí nikto nevzkriesi, ale verte mi, dať by som za to mnoho, keby som nemal v sebe trest väčší, než vy mi môžete dať.

Ak som sa však priznal k tomu, že som mal takú a takú účasť na tomto vystahovaní Židov, rozhodne sa nedá predpokladať, že by som ja bol mohol tušiť, čo sa so Židmi stane. Je to strašné, že potom všetkom, čo

sa stalo so Židmi, že pán obžalobca povedal, vraj sú aj také hlasy, že Mach, Tuka, alebo Tiso a Mach len jednu chybu mali, že všetkých Židov nevyviezli. Ja to nechá pem, lebo dnes už vieme, čo sa stalo. Ak sa dá na slovo človeka, ktorý chce niečo napraviť a ja to už inak napraviť neviem, prosím všetkých, aby v tomto ohľade boli ľudmi, aby sa všetko urobilo na Slovensku aspoň dodatočne, aby bola smytá táto strašná vec. Ja cítim, čo to znamená, že to bude dlho na našom mene určitým hrozným flákom, toto treba odstrániť. Ja vám poviem, že keď pri jednej návštive mi deti moje hovorily jednu vec, tak som si vzal každé dieta osobitne a práve v tejto otázke som im dal lekcii a takúto lekcii by mal dostat každý, kto nie je celým človekom v tomto smere.

Vtedy, keď som ja konal, ja som nemohol vedieť, čo sa stane, ale dnes už vieme, čo sa stalo. Nemožno hovoriť o kresťanstve, nemožno hovoriť o ľudskosti, nezaslúžili by sme si meno národa, keby sa ešte nášiel človek, ktorý by povedal, že len jedna chyba sa stala, že neboli všetci Židia vyvezení a vyvráždení. Ja prosím touto cestou každého Slováka, ak v inom na mňa nedajú, v tomto nech na mňa dajú, azda ja som najkompetentnejší z ľudí ešte žijúcich, ktorý právom, ale nie len právom, lež i z povinnosti musí takto prosiť a varovať. Tu bolo správne povedané, že omyl, to ešte nie je to najstrašnejšie, ale sotrvat v omyle a v národnom takomto strašnom omyle keby sotrvala čiastka Slo-

vákov, musel by nás Pán Boh strašne trestať. Preto ja prosím všetkých, vravim právom človeka, ktorého treba v takýchto veciach poslúchmať, aby sa stali ľudmi a v čom sa previnili, aby to napravili i za mňa.

... A nič na mňa neučinkuje ako myšlienka, ktorá sa vo mne vynorí, keď počujem, že sú ešte vždy ľudia, čo sa nezmenili v tejto otázke, základnej pre človeka, v pomere k inému človekovi. Nuž právom i z povinnosti musím opakovat prosbu, aby sa všetko urobilo, že by táto škvrna bola smyta z nášho mena, lebo je to škvrna. Ja o rôzidovskej otázke viac čo povedať nemám." -

Ad bod D 7 - 8.

Okolnosti opísané v bode 7/ enunciatu rozsudku vzal Národný súd za dokázané na základe slovensko-nemeckej dohody, ktorá je zistená z verbálnej nótnej Ministerstva zahraničných vecí zo dňa 17. januára 1944 zaslanej odpoveďou na nemeckú verbálnu nótu zo dňa 6. októbra 1943 nemeckému vyslanectvu v Bratislavе a ktorou je Ministerstvom zahraničia oznamované, že po zadovážení si mienky od príslušných slovenských orgánov bude ohľadom cudzích vojnových zajatcov ušlych z Nemecka a v Nemeckom obsadených území pokračované tak, že

1/ vojnoví zajatci, dopadnutí v 10 km šírkom slovenskom pohraničnom pasme, budú bez ohľadu na ich národnosť a štátnu príslušnosť odovzdávaní nemeck-

kej pohraničnej policii,

2/ vo vnútrozemí chytení vojnoví zajatci, ktorí sú príslušníkmi štátu, s ktorým je alebo bude Slovensko vo vojnovom stave, taktiež budú vydávaní nemeckej pohraničnej policii, v prípade však, že sa jedná o príslušníkov štátu, s ktorým nie je alebo nebude Slovensko vo vojnovom stave, títo budú na Slovensku internovaní.

Zadržaní a vydať sa majúci vojnoví zajatci, ktorí doteraz boli odovzdávaní nemeckej finančnej stráži, budú odteraz odovzdávaní nemeckej pohraničnej policii a to :

Zajatci ušli ; a/ zo zajateckých táborov v Generálnom Gouvernemente a z východných oblastí nemeckej pohraničnej policii v Muszyne /:- Ludotín :/,

zo zajateckých táborov v Ríši /:Altreich:/ nem. pohr. policii v Mostoch /:- Čadca:/,

c/ zo zajateckých táborov v Protektoráte Čechy a Morava a býv. sudetských oblastí nem. pohr. policii v Lanžhote /:Kúty:/,

d/ zo zajateckých táborov Ostmark nem. pohr. policii v Petržalke /:Bratislava:/.

Ministerstvo zahraničných vecí dalo toto na vedomie Prezídiu Ministerstva vnútra prípisom zo dňa 19. januára 1944 čís. 4534/43-I a to opäť Ústredne štátnej bezpečnosti úpravou zo dňa 4. februára 1944 zn.sp.

Toto opatrenie zrejme sa priečilo Haagskej úmluve ohľadom vojnových zajatcov. -

Okolnosti popísané v bode 8/ dokázané sú obežníkom Ústredne štátnej bezpečnosti zo dňa 7. júna 1943 čís. 19.242/3-1943 ohľadom ukrajinských robotníkov ušlých z práce z Nemecka a z transportov, vydaným na prevedenie všetkým okresným náčelníkom, policajnému riaditeľovi v Bratislave a v Prešove, prednostovi štátneho policajného úradu v Žiline a ľaným na vedomie Ministerstvu vnútra, Hlavnemu veliteľstvu žandárstva a všetkým županom, podľa ktorého odsun zadržaných ukrajinských robotníkov, ktorí utiekli z práce z Nemecka, má byť prevádzaný tak, že treba ich ihneď zaistiť, hlásiť ÚŠB osobné dáta a najmä odkiaľ ušli a vyčkať pokyn ohľadom miesta, kadiaľ majú byť odovzdaní nemeckej pohraničnej policii.

Že toto opatrenie bolo ozaj aj prevádzané, dokázané je spisom Prezidia Ministerstva vnútra čís. 154/21/2-16/44, D1-31/6, v ktorom toto urguje hlásenie od okresného náčelníka v Modre ohľadom ukrajinských robotníčiek ušlých z práce z Nemecka 17 ročnej Viery Radzianovej a 16 ročnej Lidy Medlečukovej, ktoré obe majú Tbc a Medlečuková aj zlomeninu kosti prvej nohy a pravého berca, či už v ich zdravotnom stave nastalo zlepšenie, prípadne kedy už budú schopné transportu.

Takáto spolupráca s Nemcami nebola len od tohto času. Ved už obežníkom ÚŠB čís. 23.145/3 a-40 bola

nariadená najprísnejšia kontrola hraníc medzi iným preto, aby boli dopadnutí utečenci z koncentračných táborov v Nemecku, ktorí utekajú do SSSR a tieto osoby v prípade prichytenia nariadené vypočuť a odovzdať nemeckým bezpečnostným orgánom.

Ohľadom činov v obidvoch týchto bodoch po- písaných bráni sa obžalovaný Dr. Tiso, že o smluve, podľa ktorej boli z Nemecka uprchlí zajatci dopadnutí na Slovensku vydávaní Nemcom, nevedel, že to asi zrobil Tuka za jeho chrbátom, taktiež ani nič nevedel o civilných utečencoch z táborov v Nemecku, lebo čo ÚŠB robila, nevie, keďže neboli jej šéfom. Nakolko však jednalo sa o medzištátne opatrenia, pri ktorých je vylúčené, aby hlava štátu bola obidená a aby boli robené výbec bez jeho vedomia, súd tejto jeho obrane neuveril, a vzal preto jeho vinu v obidvoch týchto bodoch za dokázanú.

Ad D 9-12.

Po celý čas trvania Slovenského štátu fašistickí vládcovia železnou pästou nesmyselného teroru svierali hrdlo slovenského národa, aby zadúšali každý hlas odporu a nesúhlasu s nacistickým svojim režimom a snažili sa vtíkať do jeho hláv vraždenú a pre nás ozaj samovraždnú fašistickú ideológiu, ktorou sa snažili zatiahnuť aj nás národ do služieb fašizmu a na- sizmu a do všetkého toho duševného moru nenávisti a zverstiev, ktoré táto ideológia po svete rozptíala a

pritom vidieť v každom svojom bližnom, ktorý s ňou nesúhlasí, smrtelného nepriatela, ktorého treba vyničiť.

Absolutistické a brutálne metódy, ktoré používal režim obžalovaných boli tak mnohotvárne, že je nemožné plne a vyčerpavajúcim spôsobom ich opísat.

Od ŠŠB, sadisticko katanskej organizácie, ktorá sa zaujímala o každú podrobnosť verejného a súkromného života každého občana sledujúc ho z kroku na krok, aby pri seba menšom prejave nesúhlasu vložila na neho svoju krvavú ruku, ktorá bola zdrujom nepokoja všetkého obyvateľstva, ktorý nepokoj dostupoval výšky ozajstného desu tým, že záviselo čiste na ľubovôli týchto orgánov " bezpečnostných " a pánov okresných náčelníkov nariadiť deportáciu hoci koho do väzby, alebo do zaistovacieho tábora v Ilave, cez HG, tohto " politického vojska " HSĽS, ktoré sa tak vyznamenalo pri perzekučných výčinoch proti Čechom, Židom, vždy spôsahliivo proti komunistom aj proti hociakým odporcom režimu a ktorej Pohotovostné oddiely napáchaly tolko zla a škôd slovenskému národu v hneďnej spolupráci s nemeckými vrahmi v časoch heroického slovenského národného povstania, spolu s HM, POŽ aj Domobranou, to boli tie korbáče a najdôležitejšie stípy, ktorými udržiavaná bola umelá stavba bývaleho režimu, aby sa nesosula.

Výstižne charakterizoval to spoluobžalovaný Alexander Mach, keď v svojom upřímnom priznani povedol,

že: Áno, všetky tie obežníky a opatrenia boli na to, aby udržiavaly ľudí v strachu.

Áno, v strachu a desu udržiavaly národ, kym predsa nestrhol dusiace ruky so svojho hrdla, a nezakričal do celého sveta statočne a nebojácnie pravú svoju vôľu a pravdu svojho presvedčenia slovenským národným povstaním. A vtedy sa najviac rozbesnili fašistickí mocipáni, zradili svoj národ, postavili sa jednoznačne proti nemu po bok germánskych katov a začali krvou a ohňom celú slovenskú zem.

Príkladmo uvedenými ukážkami zámerneho infikovania národa obžalovaným Dr. Tisom a jeho spoločníkmi je dokázané, že oni sú tí ozajstní pôvodcovia všetkých tých obežníkov, rozkazov, opatrení a všetkých tých neludských výčinov tu napáchaných, hoci teraz sa darmo vyhovárajú, že nie sú zodpovední za nič, lebo nie oni to robili; ich prejavmi a článkami je jasne dokázané, že oni sú praví návodci, keďže podriadení ich vykonavatelia konali iba v duchu a zcela podľa návodu nimi hlásaných pokynov, názorov, smerníc a ideológie.

Z nespočetných geobelsovštín obžalovaného Dr. Tisu, - ktorými ukazoval restu svojmu národu a v ktorých temer nikdy nezabudol zámerne vždy strieknuť slinu jedu nesmieritelnej nenávisti, triednej zásti proti komunizmu, a za povstanie a po jeho potlačení proti povstalcom, lebo verný svojmu politickému

zameraniu bol zasputile fanatickým nepríateľom všetkého toho, čo predstavovali slovenskí partizáni a povstalci, t.j. myšlienky obnovenia ČSR a jednotnej zahraničnej politickej línie so Sovietskym sväzom - treba uviesť aspoň tieto :

Dňa 12. októbra 1941 pri otvorení Zimnej pomoci v Bratislavе reční: "...Naša mladá armáda so zbranou v ruke bojuje po boku hrdinskej armády nemeckej a ostatnými armádami spojencov proti a p o k a l y p - t i e k e j p l i a g e b o l ř e v i z m u ... s okázalým mladistvým ohňom a s nevšednou tvrdosťou ženie zpäť do azijských diaľav p r í s e r u b o l ř e v i - z m u , aby Europa a jej národom bola vrátená bezpečná možnosť žiť... Gigantický zápas európskych národov vedie sa o novú Euru. Je nad slnce jasnejšie, že nová Eura nemôže byť nastolená dotiaľ, kým pliag a b o l ř e v i z m u n i e j e z n i č e n á ... Deštruktívna infekcia b o l ř e - v i c k á znetvorila nielen národy bývalého ruského mocnárstva, ale hlboko presiaikla do mentality ostatných národov ... obžierala korene národného, náboženského, a sociálneho idealizmu, podlamovala odolnosť organizmu európskych národov, aby namiesto európskej kultúry nastolila beštialne barbarstvo neokrúhaného materializmu. Zastavená musí byt ďalšia infekcia, do koreňov vyoperovaná musí byt presiaknutá už nákaza z národov 1 + jednotlivcov, aby nastolená mohla byt nová Eura... Vred sa

dostal tak hlboko, že len takáto ostrá operácia je v stave ho i s koreňom vyoperovať. Nová Europa ale je už na obzore a my Slováci i tak ako národ i ako jednotlivci tiež musíme prejsť operáciou obrody, aby sme boli hodní včlenenými byť do novej Eurypy"

A STK Bratislava dňa 2.apríla 1942 hlásí, že v poslednom čísle časopisu "Slowakische Rundschau" napísal obžalovaný Dr. Tiso úvodník, kde medzi iným píše:

"Slovenský národ stal sa tlumočníkom nesfalošanej pravdy o infernálnom charaktere bolševizmu, s ktorým sa nemožno spájať a ku ktorému nemožno mať čo len neutrálny postoj..."

V svojom prejave k vysokoškolskému študentstvu dňa 2.júna 1942 hlása obžalovaný Dr. Tiso otvorenne svoj program:

"Keď hrozilo nebezpečenstvo z východu nie len nám, ale celej európskej kultúre, civilizácii, sociálnemu blahobytu a politickej samostatnosti národov európskych, išli sme zasa, hoci sa povedalo hned: veda sú to bratia Slovakia. Ja som si povedal: S bolševikom, čo je to hned aj Slovák, nikdy nič spoločného nechcem mať, b a v y h u b í m h o d o p o s l e d n é h o k o r e ň a !"

A na Starých Horách na cirkevno-národnej oslave dňa 28.júna 1942 obž. Dr. Tiso jedným dychom hovorí v niekoľko vetači za sebou :

" Keď bude Europa privedená nazpäť do komunizmu, od liberalizmu, keď príde nazpäť ku krestanskej láске, vtedy bude tá nová Europa šťastná..." A o niekoľko viet potom za tým pokračuje " so Slovanským bratom nechcem mať dotal' nič, dokial' ten Slovanský brat je bolševik. S bolševikom ani so Slovákom nechcem mať nič, lebo nie je Slovák !" To je tá krestanská láska obžalovaného.

A dňa 5. júla 1942 v Michalovciach na Cyrillo-metodejských slávnostiah dôsledne hlása obdobne:

" Komunistický bolševizmus je snížením ľudskej kultúry a hospodárskej úrovne pod dôstojnosť človeka ... Nedajte sa mylit, to nie je boj proti Rusku, ale je to boj za Rusko.... Nie, my proti ruským bratom nebojujeme, ale my bojujeme proti Satanovi z pekla vyslému a budeme bojať, pokiaľ nezničíme bolševizmus... Vyhlasujeme, že komunizmus a bolševizmus nechceme mať.. a kto by chcel šíriť bolševizmus, toho za Slováka nepovažujeme a je nášim najväčším nepriateľom a škodcom národa..."

Dňa 21. júna 1943 na zasadnutí Ústredného výboru HSĽS obžalovaný Dr. Tiso hovoriac o "bolševizme, diaboliskom to nepriateľovi pozitívneho kresťanstva a náboženstva vôbec" vyhlasuje :

" Bolševizmus bol a je nesmieriteľný nebezpečenstvom nielen pre Európu, ale i pre náš národný a štátny život."

V armádnom rozkaze ku 14. marcu 1944 obžalovaný prikazuje:

"Proti nepriateľom našej samostatnosti musíme byť v každých okolnostiach, v každom položení neústupní a nepoddajní."

V úvodníku "Organizačných zvestí" vydaných v júli 1944 Dr. Tiso píše:

"... my stojíme ako mury hradné vo svojom životnom odhadlaní, že poriadok a pokoj vnútorný si za každú cenu zachováme ..."

V rozhlasovom prejave z 30. augusta 1944, citovanom už v oddielu C, obžalovaný Dr. Tiso sa vyjadruje:

"..... vyhlasujeme, že príchod nemeckých jednotiek na Slovensko má jediný cieľ, zlikvidovať partizánsku čeliadku na Slovensku ...".

V interviewe s vojnovým spravodajcom SS-štandardy "Kurt Eggers" Walterom Kalweitom vyjadril sa o povstaleckej výrazom "poštvaná luža" a hovorí o slov.nár. povstani, že "bolševizmus zmobilizoval podsvetie na vyhubenie všetkých nacionálnych vrstiev."

A v slovensko-nemeckom časopise "Slovenský front", v prvom čísle ktoré vylelo začiatkom roku 1945, vychvaluje obžalovaný Dr. Tiso nemecké vojsko, ktoré sa v tom čase bránilo v slzách a krvi slovenského národa, takto:

"Slovenský a nemecký vojak vedú rovnaký boj, aby zachránili svoje domovy pred bolševickou pohromou."

A najsurovejšie a najotvorenejšie prejavuje obžalovaný Dr. Tiso svoje stanovisko vtedy, keď v celách ÚŠB a na HVHG na Vlčkovej ulici rozlihal sa krik mučených obetí. Vtedy v článku uverejnenom v Časopise "Domobrana" dňa 4. novembra 1944 povstalcov nazýva spodinou a vyvrhelmi spoločnosti a priamo vyzýva k vraždám slovami:

"Kto túto nedisciplinovanú čvargu vybije a vykynoží, urobí záslužnú službu človečenstvu."

A opäť treba s úžasom pripomenúť, že toto sú slová človeka, ktorý sám seba považuje za kresťana a dobrého katolíckeho knáza a za jedine pravého slovenského vlastenca, toto sú slová Dr. Tisu o tých, ktorí za slovenský národ bojovali svoj heroický boj s nemeckými fašistickými banditmi o cestu medzi spojenecké národy, ktorí vybojovávali nám miesto na strane víťazných národov.

Ohľadom jednotlivých nástrojov, ktorými obžalovaní napáchali svoje zločiny proti ľudskosti, ich vzniku, činnosti a najmä metód, treba vopred prebrať činnosť ÚŠB.

Autoritatívny, fašistický režim, aký zavádzali na Slovensku obžalovaní spolu s druhými predstaviteľmi Slovenského štátu a ktorý odporoval citu, smyslaniu a vôle slovenského národa, nutne potreboval nejaký nástroj, ktorým by si násilným spôsobom zaistil u ľudu autoritu, ktorú si nemohol získať svojou ger-

manofilskou a fašizujúcou politikou. Organizácia štátnej bezpečnosti, vybudovaná na demokratických zásadách, ktorá existovala za prvej ČSR a ktorá zostala predbežne v platnosti na Slovensku aj po utvorení Slovenského štátu, zrejme nemohla postačiť takému režimu, ktorý nevznikol a nejestvoval z vôle ľudu, ale len z vôle Hitlera a obžalovaných a iných predstaviteľov ľudáctva.

Zo spisov Národného súdu č.j.TnLud.49/45 proti prednostom ÚŠB Dr. Ambrovi a Dr. Starinskému Národný súd zistil a má za dokázané, že už začiatkom septembra 1939 prišli na Slovensko predstaviteľia ríšskonemeckého Gestapa; aby pomohli reorganizovať Štátnu bezpečnosť podľa vzoru nemeckého Gestapa, ktoré tak dobre sa osvedčilo už v Nemecku pri uplatňovaní fašistického teroru. V budove býv. vládnej budovy v Bratislave bol zriadený za tým účelom kurz, oboslaný politicky spolahlivými členmi Štátnej polície, kde po 4 mesiace predstaviteľia Gestapa školili frekventantov v politicko-policajnej službe a oboznamovali ich s pracovnými metódami Gestapa. Po skončení tohto kurzu dňa 1. januára 1940 bez zákonného podkladu čiste opatrením ministra vnútra, bola fakticky zriadená Ústredňa štátnej bezpečnosti /: ÚŠB - formálne potom usnesením vlády z 18.7.1942 vyhl. č.142/42 Sl.z.:/, ktorej príslušnosť sa vzťahovala na celé Slovensko a do pôsobnosti ktorej patrilo stíhať trestné činy smerujúce proti bezpečnosti štátu ako aj zaistovať osoby v smysle vlád.nar.č.32/39 Sl.z. Týmto typicky fašistickým nariade-

ním minister vnútra bol zmocnený zaistovať osoby, ktoré doterajšou činnosťou vzbudzovaly vážnu obavu, že budú prekážkou v budovaní Slovenského štátu a ktoré umožňovalo uvážovať osoby bez vypočutia, bez možnosti obrany, bez dôkazu o vine, bez súdneho pokračovania a rozsudku, na ľubovoľný čas v koncentračnom tábore v Ilave. Toto vládne nariadenie bolo zrejme protiústavné, lebo obsahovalo obmedzenie osobnej slobody, čo bolo v smysle ustanovenia § 81 ods. 2 zák. č. 185/39 S.l.z. pripustené len zákonom.

Ked' uvážime ku tomu, že za vedených činiteľov ÚŠB boli menované vždy iba osoby oddané vtedajšiemu fašistickému režimu a spolupráci s Hitlerovým Nemeckom, tu ľahko pochopíme, že ÚŠB sa stala vhodným nástrojom totalitného a autoritatívneho ľudáckeho režimu a že bola spôsobilá prevádzkať na slovenskom národe taký teror, akým po celý čas trvania Slovenského štátu, ovládali obžalovaní celý slovenský národ.

Prostredníctvom ÚŠB obžalovaní previedli, že za trvania Slovenského štátu na území Slovenska demokratické práva a slobody občianske, najmä sloboda osobná a domová boli úplne odňaté, sloboda tlače, právo schromažďovacie a spoikové a sloboda prejavu mienky boli zrušené.

Prostredníctvom ÚŠB obžalovaní páchali všetky tie perzekúcie a protiprávne újmy na svojich odporcach.

Akým duchom bola ÚŠB vedená – samozrejme po slušne celkom podľa línie a pokynov verejných hlaszných

prejavmi obžalovaných - vidno z obsahu len príkladmo uvedených niektorých obežníkov vydávaných ÚŠB.

Tak v obežníku čís. 35047/3a-41, adresovanom okrem okresných náčelníkov a policajných riaditeľstiev aj Hlavnému veliteľstvu HG, Generálnemu sekretariátu HSĽS a Deutsche Partei, medzi iným neúradným, čisto politicko-demagogickým štýlom je uvedené:

"Slovensko-nemecké priateľstvo je základom a prvým prédpokladom zdravého vývoja našho ľudu. Keď teraz sa blíži rozhodujúca fáza vojny, treba rátat s tým, že spoloční nepriatelia Nemcov a Slovákov použijú všetko možné, aby mohli narušiť priateľstvo slovensko-nemecké a tým škodiť pokojnému vývoju, ktorý je podmienkou úspešnej práce, akú dnes vyžaduje nielen domáci život, ale ešte viac víťazné dokončenie boja na frontoch. Preto dôrazne sa ukladá za povinnosť príslušných úradných činiteľov, aby v spolupráci so slovenskými i nemeckými stranami a organizáciami pozorovali a pomáhali odstraňovať zjavu, ktoré by mohly narušiť permanentnú spoluprácu Keď sa blíži koniec bolševizmu, vtedy práve najviac, keď dohasína život tejto beštie, treba očakávať, že práve vtedy bude najviac kopat. Londýnsky a moskovský rozhlas vyzýva neprestajne ľud k páchaniu najohavnejších zločinov. Darebáci a zbabelci, ktorí zutekali do cudziny, keď tu národ s nimi zučtoval, chceli by sa dostat do podobného neštastia v akom sú oni, celý národ tak, ako im to kážu židobolševickí alebo plutokratickí ich zamestnanci."

vatelia ... Preto prednostovní úradov spolu s predsedami strán a organizácií, menovite však s HG a FS nech sa dajú do styku a nech sa vzájomne postarajú o dobré podmienky priateľského spolunažívania... Ak niekto začne argumentovať, že my dobrí Slováci nestrpíme ,aby Nemci robili to a to,tak je isté, že kto takto hovorí,nie je dobrý Slovák ..."

V inom obežníku čís. 29532/3a-41 medziiným bolo uvedené:

"... protižidovské opatrenia ako aj boj proti židobolševizmu a marxizmu prichádzajú do štátia prevádzania a uskutočňovania.Preto titulované úrady a bezpečnostné orgány musia byť HG vo všetkom nápomocné. Práceu HG treba všetkými prostriedkami podporovať.Prestre-né predpisy netreba vysvetľovať podľa litery,ako boli chápane za česchoslováctva a marxizmu.Predpisy treba vy-svetľovať v duchu novej doby a v duchu boja proti židom a židobolševizmu, v duchu zásad Hlinkových a podľa smer-níc daných pánom prezidentom Republiky Dr.Jozefom Tisom a prevádzat ich podľa národnosocialistických myšlienok...Boj proti Židom a komunistom treba viest' nekompromisne a preto nech sú si vedomí patriční činitelia tohto opatre-nia a podľa toho nech práce v HG v každom smere podporu-jú..."

Akým smerom sa niesla práca a metódy ÚŠB vidno zasa z príkladmo uvedených niektorých jej obežníkov:

Tak v obežníku čís.19445/3a-40 sa nariaduje prevádzta domové prehliadky u osôb, ktoré v býv. republike sa zvlášť politicky exponovaly za čsl. ľude a u osôb, ktoré sú známe i dnes svojim čsl. šmýšľaním, pričom pri domovej prehliadke nech je zvlášť hľadaný závažný materiál po stránke politickej. Pritom úradné orgány majú byť v stálom spojení s miestnym veliteľstvom HG, pričom nech si zavolajú pred byt toho, u ktorého sa koná prehliadka desať-dvadsať gardistov v občianskom obleku, ktorí budú mať za úkol robiť verejnoscť a vinníka takto zosmiešniť a vyhlásiť za škodcu národa a vlasti. Ako verejnoscť môže byť použitá pri týchto prehliadkach aj Hlinková mládež v občianskom odevе.

V obežníku čís.22513/3a-40 bolo nariadené, aby cieľom zamedzovania komunistickej propagandy bolo prísne pozorované robotníctvo v továrnach a aby u osôb podozrelých z komunistickej činnosti boli robené osobné prehliadky, pričom nariadená spolupráca s HG.

V obežníku čís.23336/3a-40 bolo nariadené, aby cieľom zamedzenia osláv Októbovej revolúcie, pripravovaných komunistami, v každom zistenom prípade bolo čo najenergickejšie zakročené proti vinníkom a ďalej, aby bolo prísne zakročené proti agitátorom z Ruska, ktorí najmä na východnom Slovensku prehovárajú našich príslušníkov na odchod do Ruska a nariadená súčinnosť bezpečnostných úradov a orgánov s HG a prislúbená osobám, ktoré uvedú na stopu takej komunistickej činnosti, peňažitá

odmena.

V obežníku čís.19327/3a-40 bolo nariadené okamžite odobrať radioprijímače Židom a tým neprajníkom Slovenského štátu, ktorí boli po 14.marci 1939 odsúdení pre politické trestné činy a všetkým osobám, proti ktorým je dôvodné podozrenie, že sú protištátnie činní:ako komunisti, rozširovatelia nepravdivých zpráv a tak podobne :/. To isté nariadené znova za spolupráce s HG a FS obežníkom čís.19795/5-41.

Obežníkom čís.25809/40 nariadené zadržanie 10 Čechov, ktorí opustili Škodové závody v Dubnici n/Váh. a chceli utieť do SSSR.

Obežníkom čís.26772/40 nariadené zatknutie známych komunistických pracovníkov Vojtecha Rusnáka a Karola Černockého ,obežníkom čís.226/41 nariadené zatknutie komunist.pracovníka Karola Bacílka a obežníkom čís.789/41 nariadené venovať zvýšenú bedlivosť podkopnej komunistickej činnosti a súčasne na dopadnutie Karola Bacílka vypísaná odmena 3.000 Ks a spisom čís.225/3a-41 podaná podrobňá zpráva o Bacílkovej činnosti kancelárii Prezidenta Republiky, Predsedníctvu vlády, ministroví vnútra a kriminálnemu radcovi Goltzovi.

V obežníku čís. 28065/3a-40 nariadené okamžité zatknutie známeho ileg.komunist.pracovníka Ľudovita Benadu a v obežníku čís.597/3a-41 zatknutie komunist.pracovníka Ing.Pavla Stahla.

Ako boli rešpektované objektívne súdne rozhodnutia a aký protiprávny režim tu vládol, vidno z obežníka čís. 24459/5-41, ktorým bolo nariadené, aby všetci komunisti, ktorí budú súdmi, alebo Štátnymi zastupiteľstvami prepustení na slobodu, boli zaistení a ihneď eskortovaní do zaistovacieho tábora v Ilave.

V obežníku zo dňa 2. mája 1941 čís. 12750/41 nariadené predložiť ÚŠB soznamy osôb podozrivých, alebo odsúdených pre vyzvedačstvo, sabotáž, úklady proti Republike a pre komunistickú činnosť, ako aj osôb známych ako rozvratníkov a fonogramom z 22. júna 1941 nariadené všetkým okresným náčelníkom a prednostom policajných Úradov, aby ihneď tieto osoby podľa tohto soznamu zaistili a odovzdali do zaistovacieho tábora v Ilave.

Obežníkom čís. 15228/42 nariadené, aby prípadné akcie partizánov, ktorí prídu na územie Slovenska z polského pohraničia, boli už v zárodku všetkými prostriedkami potlačené.

Z citovaných už spisov TnLud 49/45 Národného súdu proti Dr. Ambrovi a Dr. Starinskému preberá súd ďalšie zistenia a to ohľadom spolupráce s Gestapom a berie za dokázane, že ÚŠB spolupracovala od počiatku v najtesnejšom styku s ríšskonemeckým Gestapom a to najmä s jeho predstaviteľom na Slovensku kriminálnym radcom Františkom Goltzom. Členovia Gestapa z Brna, Prahy a iných miest často dochádzali do Bratislavu, kde na ÚŠB vyšetrovali rôzne osoby, pričom Gestapáci takéto osoby

pri vyšetrovaní rôznych spôsobom mučili a niektorých odvliekli aj za hranice ako napr. Krmu, Bagara, Veleckého, Dřímala, Širokého, Ďuriša atď.

Kriminálny radca Goltz často dochádzal na ÚŠB a požadoval o vyšetrenie konkrétnych prípadov a o určité úkony, v čom mu ochotne ÚŠB vyhovovala, posielala mu aj pravidelne každý mesiac, neskôršie aj dvakrát mesačne, situačné zprávy o bezpečnostných, politických a hospodárskych pomeroch na Slovensku a okrem toho, keď sa vyskytol nejaký závažnejší politický prípad, ihneď bola Goltzovi podaná osobitná zpráva ako napr. podľa spisu čís. 2264/40 bolom Ústredňou štátnej bezpečnosti iniciatívne Goltzovi oznamené, že organizány ÚŠB zistili tajnú ruskú vysielačku v okolí Moravskej Ostravy, ktorá vysielala komunistickú propagandu a iné zpravodajstvo - na ďalšie opatrenie, tak isto keď ÚŠB odhalilo nejaké väčšie komunistické akcie ako napr. dňa 4. januára 1941 bola podaná Goltzovi ÚŠB zmienená zpráva o činnosti Karola Bacílka, ktorý "prišiel z Moskvy na Slovensko organizovať ilegálnu komunistickú stranu."

Dôležitejších porad na ÚŠB sa zúčastňovali okrem popredných referentov ÚŠB a zástupcov ministerstiev aj gestapáčki "Beráteri" ako je zistené napr. zo spisu č. 1581/41, podľa ktorého na poradách na ÚŠB o vyhotovení "Inštrukcií Štátnej bezpečnosti" sa zúčastnili aj "Beráter" HVHG Dr. Nageler, "Beráter"

Ministerstva vnútra Dr. Háhn a kriminálny radca Goltz. Na týchto poradách vyhotovená inštrukcia ÚŠB bola potom doručená MNO a v nemeckom preklade aj Deutsche Heeres Mission a Goltzovi.

Ako znali predstaviteľia režimu držať nad vykonavateľmi svojich príkazov a pokynov ochrannú ruku, jasne vysvitá zo spisu čís. 111/40, kde prednosta ÚŠB dáva príkaz intervenovať u predsedu Hlavného súdu v Bratislave v prospech právoplatne odsúdených gardistov z Nitrianskeho Rudna v tom smere, aby bola zariadená obnova trestnej veci, v ktorej boli gardisti odsúdení, a títo, aby boli oslobodení, prípadne omilostení a aby im z odsúdenia vzniklá škoda bola nahradená zo židovského majetku.

Jednou z najsmutnejších a snáď najotrlejším svedomím otriasajúcou kapitolou je metóda, aká bola v intenciach prejavov obžalovaných používaná na terorizovanie občanov a to temer neuveriteľné zvieracie trýznenie vypočúvaných zaistencov na ÚŠB a ako potom neskôr bude uvedené, v čase povstania a po potlačení povstania aj na HVHG na Vlčkovej ulici.

Z citovaných už spisov Národného súdu TnLud 49/45 proti Dr. Ambrovi a Dr. Starinskému zistil Národný súd, že na ÚŠB vypočúvaní neštastníci po zoblení si museli kľaknúť na stoličku so spútanými rukami a boli bití obuškami, rukami, býkovcom, žilou, drátenou palicou a inými nástrojmi po celom tele, až z nich krv

tieckla, že keď zomdleli, boli obliatí vodou a mučení znova, že boli odnášaní po výsluchu do ciel v plachtách, lebo nemohli vôbec ist', že po výsluchu boli dávaní do osobitných ciel, aby ich tak zmučených druhí zaistenci nevideli, že im boly aj zlámané ruky, že museli lízať so zeme svoju krv, že boli doháňaní týmto neludským mučením k samovraždám, alebo snáď vyhodení z oblokov na policajný dvor ako napr. nebohý Gejza Schwartz, ktorého bud domučili pri vyšetrovaní na smrť a na zamaskovanie jeho smrti vyhodili z obloka, alebo on sám sadistikým trýznením domučený vyslobodil sa od ďalšieho mučenia skokom z obloka, lebo bolo o ňom dokázané, že raz jeho telo vyletelo z II. poschodia Policajného riaditeľstva, kde boli miestnosti ÚŠB a o chvíľu smrteľne rozdrúžgané ležalo na kamennom dvore Policajného riaditeľstva.

Z tých istých trestných spisov Národného súdu zistuje súd aj bilanciu zaistenia a to:

Len do 1. septembra 1944 ÚŠB zaistila v koncentračnomtábore v Ilave vyše 3.000 osôb protifašistického smýšľania /: v drtvivej väčsine Slovákov a nežidovského pôvodu :/, do väzníc krajských súdov na celom Slovensku s trestným oznamením dodala asi 3.595 osôb protifašistického smýšľania a presne nezistený počet takých osôb ÚŠB držala v zaistovacej protizákonnej väzbe vo väznici ÚŠB, alebo vo väzniaciach okresných úradov.

súd zo spisov Národného súdu TnLud 13/46 proti Otomárovi Kubalovi za dokázané jednak okolnosti, ktoré sú charakteristické pre ideologickú výchovu HG na bezcitné a neludské pokračovanie proti odporcom celkom v smysle smerníc daných prejavmi a článkami obžalovaných, a ďalej okolnosti, akým spôsobom potom v praxi tieto organizácie ideológiu túto prevádzaly.

Najlepšie nám to ukazuje niekoľko citátov z "Nášho boja", časopisu založenom radikálnymi gardistami, ktorým bolo aj písanie "Gardistu" priopatrné a vedenom v spolupráci s Nemcami najmä s Viktorom Nagelerom.

Tak napr. dňa 1. januára 1943 bolo tam v článku "Nezakrývajme skutočnosť" napísané:

".... zasvetiť treba do rozličných kútov, aby sa šváby a ploštice rozutekaly a potom plameňom vy paliť skryše partizánov, ktorí zákerne rozlepťávajú spojné spolunažívanie a otriasajú dôveru občianstva v predstaviteľoch štátu a národa..."

Dňa 1. októbra 1943 v článku pod titulom "Na cestu" napísané :

"Ciel, ktorý títo politickí partizáni sledujú je jasný a nie nový ... Vieme o ich činnosti, nebojíme sa jej a dá Boh, že im ju raz aj dôsledne pripomenieme.. Ked treba, pokračujeme tak prísne, že by každému už v záčiatkoch odpadla chut sa zaistit pre iný vývoj medzinárodný, než ktorý počíta so slovenskou štátnosťou.....

Zasiahnut' všade tam čo najtvrdšie, kde sa len vysloví pochybnosť o trvácnosti nášho štátu a pripúšťa sa čo len možnosť inej konšpirácie.... Vytrvať v zlom i dobrom za každú cenu ... bičovať všetko, čo sa týmto snaženiam buď de stavať do cesty.

V článku "Novoročné želanie" dňa 5.januára 1944 napísané:

"... Zbaviť sa každej pliagy, či sa volá bolševizmom, či benešovským sociálnym bolševizmom..."

Dňa 15.mája 1944 v článku "Potreba dorozumenia" pri citovaní výroku belgického fašistu Leona Degrella: " Národní socialisti si porozumejú, kdekolvek sa stretnú i keď hovoria rôznou rečou, lebo ich spája spoločná myšlienka, spoločný cieľ" je napísané:

"... Dorozumieme sa, keď budeme tvrdí voči nepriateľom. Nemožno sa však dorozumieť s tými, ktorým je Žid nepostradateľný, ktorým rozvratnícky Čech je bratom, ktorým nebezpečenstvo bolševizmu je len propagandou, ktorí blúznia len o Slovanstve..."

V článku " O Hlinkovej garde," zo dňa 15. novembra 1944 bolo napísané o úlohách gardistov v boji proti slovenským povstalcom a partizánom :

"... Málo ľudí vie o tom, že naše jednotky /HG:/ v Liptove a Turci boli denne v boji a keď sa viedol boj o oslobodenie Banskej Bystrice a bandy tiahly na sever, naše jednotky s nemeckými vojakmi porážali na sever utiekajúcich bandítov. Proti nepriateľom štátu pojde-

me prísne a bezohľadne."

V rozkazoch potom vydávaných pre HG pri vyvrcholení zradcovej činnosti na slovenskom národe v čase slovenského narodného povstania a po jeho potlačení sú priamo vydávané príkazy na všetky tie zverstvá, ktoré HG, POHG, HM v spolupráci s Nemcami napáchali.

Po povolaní nemeckých jednotiek na Slovensko Dr. Jozef Tiso na príanie generála Bergera a zlodecha Viktora Nagelera ochotne vymenoval za náčelníka HG Otomara Kubala, najfanatickejšieho a najoddanejšieho národnosocialistického germanofila a včlenil bezpečnostný odbor do rezortu MNO ako bolo už v odd.C uvedené. V tom čase tiež, keďže vtedy už Alexander Mach prestal byť hlavným veliteľom HG, vykonával túto funkciu obžalovaný Dr. Tiso sám.

Rozkazmi vydávanými Hlavným veliteľstvom HG podriadeným veliteľstvám HM a POHG boli tieto paušálne zmocnené k najradikálnejším opatreniam proti všetkým osobám, ktoré sa akýmkolvek spôsobom zúčastnili slovenského narodného povstania, alebo ktoré úsilie slovenského národa v boji o slobodu podporovaly.

Tak napr. v rozkaze čís.1 z 9. septembra 1944 je tento príkaz:

"... Tvrdość a bezohľadnosť musí byť našou odpoveďou tým, ktorí túto situáciu /:t.j. povstanie:/ zavrhli, túto pripravovali, tobôž keby sa odvážili ešte

i dnes ju podporovať Toto poznanie nám diktuje, aby sme najosvedčenejších, najodhodlanejších a najnekompromisnejších postavili na čelo svojich akcií, použili pomoc a služby svojich priateľov a ihneď zneškodnili nepriateľov. Je čas, keď v poradí našej činnosti musia stať chlapi a to chlapi tvrdí, ktorí sú si vedomí, o čo ide. Z tohoto hľadiska vychádzajúc budú vydávané aj nové rozkazy pre HG, ktorá musí byť najiniciatívnejšia a najrozhodnejšia..."

A bohužiaľ iniciatívlosť HG bola ozaj po takýchto výzvach a príkazoch povedla činnosti ÚŠB "najrozhodnejšia" v svojom krvavom diele.

Citovaný rozkaz číslo 1/ je jeden z najdôležitejších. Dáva sa ním zmocnenie všetkým osobám, ktoré pozdejšie vydávaly a podpisovaly rozkazy HG, nech už na Hlavnom veliteľstve HG, alebo nižších jednotkách, aby mohly vydávať rozkazy práve v duchu tohto aj pozdejších rozkazov.

V rozkaze čís.9 zo dňa 19.septembra 1944 je nariadené Miestným veliteľstvám HG vypočúvať tzv. prebehliých partizánov a zápisnice predkladat HVHG a nariadené taktiež podávať soznamy nespoľahlivých a štátu nebezpečných osôb, v najširšom merítku. V súvislosti s tým v tom istom rozkaze nariadené, aby miestní velitelia HG ponúkli všade tam, kde je nemecká posádka tejto svoju spoluprácu a poskytli jej žiadane informácie. Táto formulácia je tak siroká, že ju nemožno chápať inakšie ako

ponuku pomoci nemeckej posádky akéhokoľvek druhu, teda aj policajnej povahy, a v každom smere, teda aj v odbore spravodajskej činnosti. Že smysel tohto rozkazu bol takto široký vysvitá aj z toho, že v rozkaze čís.3/44 sa spolupráca s orgánmi SD podriadeným jednotkám HG výslovne nariaduje.

V rozkaze číslo 1/44 nariadená úzka spolupráca veliteľov HG s nemeckými vojenskými činiteľmi príslušných posádok, ktorým má byť " poslúžené " potrebnými informáciami a použitá ich materiálna pomoc.

už
V citovanom/rozkaze číslo 3/44 v článku III. bolo nariadené:

" Všetky akcie jednotiek, alebo jednotlivcov HG musia sa prevádztať po dohode s príslušnými nemeckými vojenskými orgánmi. Okrem spolupráce s nemeckými orgánmi nariaduje sa úzka spolupráca veliteľov HG s HSĽS, HM, DP, FS. Pre spoluprácu s nemeckou zpravodajskou službou môže veliteľ HG určiť jedného - dvoch gardistov, ktorí majú pre túto službu schopnosti a prax."

Teda priama výzva na robenie podlej špionskej a denunciantskej služby Nemcom, bez ktorej by Nemci boli bezmocní a bez ktorej by toľko životov slovenských vlastencov a nevinnych obetí bolo zachránene, čo je dokázane tým, že v takých krajoch, kde nenašli sa zradcovia bolo najmenej obetí.

V rozkaze čís.16/44 je uvedené:

"... V záujme života svojho štátu stojíte v zbrani po boku našich verných nemeckých kamarátov - vojakov....
Počúvajte hlas svojho Vodcu a prezidenta, ktorý povedal,
že jediný cieľ je likvidovať partizánsku čeliadku na Slovensku...."

A v rozkaze čís.17/44 sú gardisti vyzývaní:

"...Nech nik nevyrazí zbraň z vašich rúk bez toho, aby ste vynaložili všetko a nepriateľa skollili..."

A bohužiaľ sa našli tí tvrdí chlapci -ako to bolо povedané v citovanom rozkaze čís.1/44 - a boli to ponajciav tí najzvrhlejší prisluhovači režimu, ktorí ochotne počúvali rozkazy svojho Vodcu obžalovaného Dr. Tisu na likvidovanie partizánskej čeliadky a snažili sa o toso všetkých síl. Lavinu sadizmu a neludskej beštialnosti nesnažili sa vtedajší vládcovia Slovenska nijako zastaviť, lebo keď aj v niektorých rozkazoch boli upozornovani členovia PO, aby sa chovali čestne, je poukazované pritom výslovne len na rabovačky, pijanstvo a krádež, ale proti neludskému zaoberadzaniu, prenasledovaniu a teroru, prevadzanému jednotkami POHG nepadlo ani v jednom rozkaze ani slovo.

Náhľad vedenia na pravú povahu a určenie POHG význačne prezrádza rozkaz čís.22/44, kde je uvedené:

"Ste politickým vojskom slovenského národa. Nahradzujete, keď žandári zradili, týchto, stojíte na miestach policajtov a bezpečnostných orgánov, kde tieto ne-

konajú svoju povinnosť. Pri tejto činnosti prichádzate do styku so Židmi, a nespoľahlivými elementami. Zaistujete ich, aby boli zneškodnení"....

V rozkaze čís.32/44 zbesilo sa útočí na domácich komunistov a priamo sa vyzýva k vraždám:

"...Musíme mu /: to je bolševizmu :/ aj my na boj a krv odpovedať rečou, ktorej jedine rozumie; keď bolševizmus vraždí nevinných ľudí, my musíme siahnuť na životy týchto hyen, aby sme aj my priložili ruku k výstavbe nového diela, ktoré bolševické nebude."

A v rozkaze čís.44/44 vydanom k Dušičkám je geobelsovsky pripomínané, že"... nie slzy a nerozhodná rozcitlivenosť, ale boj, tvrdé skutky a nekompromisné rozhodovanie musí byť výraznou odpoveďou. Vyliata krv volá o pomstu a neúprosnú odvetu. Veríme, že vyliata krv je pre HG svätým záväzkom cti pokračovať po boku nemetských kamarátov v boji proti židobolševickým a československým bandám až do ich úplného zničenia. V tomto boji nienet slútovania a odpušťania..."

Aké smernice boli vydávané pre pokračovanie v druhých složkách štátneho aparátu vidno z rozkazu čís. 62/44, ktorým je vysielaný do komisie pre očistovanie žandárskeho sboru ako člen funkcionár HG a pripomína sa, aby tento postupoval nekompromisne.

Rozkaz čís.1/45 medziiným uvádza:

" Pre HG znamenal pominutý rok v jeho po-

sledných mesiacoch vypätie súl. Pri vstupe do nového života toto vypätie nesmie ochabnúť, naopak musí byť čím ďalej tým väčšie. V tomto roku potrebuje HG len a len právych, odhodlaných a nepodajných mužov. Boj totiž potrebuje len takých mužov a rok 1945 bude pre nás vyvrcholením bojov. Musíme byť rozhodnutí viest' tento boj s najväčšou rozhodnosťou a tvrdosťou. Terajšia doba dáva nám najlepšiu príležitosť na dokázanie toho... Z nás nik nesmie zradit, lebo zrád už bolo toľko, že len vyliata krv ju môže z národa smyť..."

Rozkazom čís. 4/45 v čl. IX. nariadené, aby dodatočne boli zaslané na HVHG všetky zápisnice, spisané so zaistenými, ktorých zaistila HG, prípadne odovzdala SD.

Rozkazom čís. 13/45 vydaná úprava ohľadom zaistovania štátnych a verejných zamestnancov.

Rozkazom čís. 39/45 nariadené všetkých parašutistov a nemeckých vojenských zbehov, ako aj z ruského zajatia sa vrátiť všichni nemeckých vojakov, ktorých zaistila POHG odovzdať bezpodmienečne na bratislavské Gestapo /:Günterová ul.:/.

Všetky tieto rozkazy nemožno hodnotiť ináč, len ako výslovny príkaz a návod k najradikálnejšej perzekúcii všetkých osôb, ktoré sa zúčastnili akýmkoľvek spôsobom povstania, alebo akejkoľvek činnosti proti domácim zradcom a nemeckým okupantom. A bohužiaľ tieto rozkazy maly ozaj aj účinok. Celý rad príslušní-

kov HG, HM a najmä POHG prevádzal perzekúciu slovenských vlastencov a Židov najdrastickejšími prostriedkami v najtesnejšej spolupráci s nemeckými SS-manmi, š Gestapom, SD a SIPO.

Zbabelá obrana obžalovaného Dr. Tiso, že garda si robila sama, čo chcela, že ani o rozkazoch, ani o výčinoch jej nič nevedel, bola už vyvrátená v procese proti Otomarovi Kubalovi, v ktorom Otomar Kubala do očí obžalovanému Dr. Tisovi tvrdil, že mu o všetkých dôležitých veciach ako najvyššiemu veliteľovi HG a Vodcovi referoval, že mu okrem písomných hlásení aj ústne hlásenia podával, že Dr. Tiso rozkazy buď sám vydával, alebo s nimi súhlasil. Veď niektoré rozkazy - ako bolo citované - sa priamo odvolávajú na príkaz obžalovaného Dr. Tisu a je vylúčené, že by sa tak mohlo stať bez jeho vedomia. Nesie preto obžalovaný Dr. Tiso priamu zodpovednosť za všetky výčiny gardy a POHG, ktoré ostatne aj boli v súhlase s ideologiou citovaných jeho prejavov.

A aké ovocie doniesly horecitované výzvy a príkazy obžalovaného Dr. Tisu vidno zo zistenej netuhskej činnosti HG a POHG ako bude nižej uvedené.

Ohľadom toho preberá Národný súd zo spisov Národného súdu proti Otómarovi Kubalovi čís. TnLud 13/46 tieto ďalšie zistenia:

Najpovestnejšia mučiareň bola na zpravodajskom oddelení HVHG na Vlčkovej ulici. Bolo to miesto, kde sa prevádzaly najsadistickejšie tyrania zaistených. Aj

podľa zákonov Slovenského štátu boli iba ÚŠB a žandárstvo povolané prevádzkať stopovanie proti podozrelým osobám, a tak z toho, že bola daná zpravodajskému oddelehiu HVHG možnosť satýkať a väzniť ľudí, dokazuje, že sa ani orgánom ÚŠB a žandárstvu nedôverovalo a prevádzkanie perzekúcie účastníkov slovenského národného povstania a Židov bolo sverené spolahlivému politickému vojsku - Hlinkovej garde, ktorá to prevádzala čo najdôslednejšie a najsurovejšie.

Zistené spôsoby mučenia zaistených boli neuveriteľné a nepredstaviteľne surové. Zaistenci, ktorí tom prežili, dosvedčili, že po niekolko hodín boli povyzlečení kopaní nohami ako futbalové lopty, bití rukami, obuškom, býkovcom, reťazami po celom tele, aj po pohlavných orgánoch, po bruchu, po päťach, takže krv im tiekla z uší z nosa, úst, vyrazené boli žuby, boli im strhávané nechty na nohách, prepichovali im ihlami boltce, zhasinali horiacé cigarety vopchaním do uší, následkom čoho chluchlivyviazovali ich za sviazané ruky a na nohy zavešovali závažie, dávali medzi prsty ceruzy a ceruzy svierali, používali osobitného druhu mučenia tzv. sklopovanie t.j. okolo hlavy dali povraz a kolíkom vzduchu zatahovali, čo spôsobovalo mučivú bolest, ženy podobne mučily a okrem toho im aj urezávali prsné onadavky a keď domučený zomrel, hodili ho do vany so studenou vodou, a keď prišiel ku sebe, mučili ho znova. Toto trýznenie bolo prevádzkané v noci, každý deň ráno po zemi aj po stenach kancelárie

bola nastriekaná krv a domučených a polooblečených zaistencov hádzali ako kusy mäsa do pivnice. Aj duševných mučili vyhľadávaním, že ráno ich obesia. Telsné mučenie bolo prevádzkané nádavkami do kuriev, sviní partizánskych, židobolševických. V mučiarne HVHG bol aj neludský k smrti domučený Mirko Nešpor a na zamaskovanie pravej príčiny smrti v cele obesený, aby tak predstieraná bola samovražda. Na umučenom súdnej komisie prevádzajúca pitvu jeho mrtvoly, pri ktorej zistená bola násilná jeho smrť, našla vyše 40 tiažkých rán.

Oblastom činnosti POHG v spolupráci s Nemcami treba uviesť, že táto je tak obsiahla, že popisanie všetkých jednotlivých perzekúcií, zaistovania spojeného s neludským trýznením väzňov, znásilňovaním zaistených žien, vrážd, denuncovania obyvateľstva Nemcom, následkom čoho boli odvliekaní slovenskí ľudia do koncentračných táborov v Nemecku, akcií proti partizánom, vydávania zatknutých a zajatých na smrť Nemcom, asištovania pri popravách prevádzaných Nemcami aj pri vypalovalí dedín, spolupráca s Domobranou pri podobných akciách, odstrelovania zajatých pri údajnom úteku atď., ktoré okolnosti sú zistené z citovaných spisov proti Otomarovi Kubalovi, by obsahlo celé knihu. Činnosť táto je okrem toho zistená aj z dokumentov produkovaných v tomto procese a to z hlásení Domobrany, HVHG, zpráv MNO, okresných náčelníkov, hlásení ÚŠB, všetkých zasielaných okrem iných úradov aj kancelárii prezidenta Republiky.

Zo spisov Národného súdu TnLud 41/46 zi-
stuje ohľadom činnosti Pohotovsstných oddielov žandár-
stva /:POŽ:/ Národný súd, že boli zorganizované tri po-
hotovostné oddiely žandárstva so sídlom v Bratislave,
Trenčíne a Banskej Bystrici, ktorý neskôr sie evakuoval
pred Červenou armádou do Hlohovca, ktoré maly za cieľ
spolu s POHG a nemeckými vojenskými jednotkami a zvlášt-
nymi prepadovými jednotkami SIPO /Einsatzkomandami/ bo-
jovať proti partizánom a povstalcom, pričom bratislavský
POŽ vykonal asi dva krát prepadové akcie proti partizá-
nom v horách Malých Karpát a POŽ v Hlohovci vykonal nie-
kolko akcií proti partizánom a to menovite dňa 24.a25.
februára 1945 v Šalgovníku a v okolitých obciach, pri
ktoréj akcii bolo zabitych POŽ 8 partizánov Slovákov,
3 boli ranení a 13 zajatí, ktorí boli odovzdaní veliteľ-
stvu SIPO, ktoré zajatcov hromadne odstrelovalo, ďalej
28. februára 1945 v obci Jalšová, pri ktorej akcii POŽ
boli chytení 4 partizáni, ktorí boli odovzdaní SIPO, pri-
čom bola tiež zistená 40 členná skupina partizánov v
lesoch v okolí Otrokoviec, na ktorú potom vykonal POŽ
za spoluúčasti s POHG a nemeckých jednotiek SIPO spo-
ločnú akciu dňa 5. marca 1945, pri ktorej samotný POŽ za-
jal 14 partizánov a nemecké jednotky spolu s POHG 8 par-
tizánov, ktorí všetci boli odovzdaní SIPO, ktoré zajatcov
hromadne odstrelovalo.

Ohľadom zločinov napáchaných nemeckými

banditmi, strašlivých zverstiev, v našom národe ešte nikdy neslýchaných, neludského vyvražďovania obyvateľov celých dedín, upáľovania obetí za živa v domoch a vypáľovania dedín, prečasto bez príčiny, iba ako akt zlovôle nemeckej beštiality, ktoré všetky činy sú v živej pamäti celého slovenského ľudu, stačí poukázať na bilanciu, hoc ešte aj veľmi neúplnú a to " Soznam masových hrobov ", ktorý bol sostavený na základe zpráv exhumáčnych komisií a veliteľstiev NB a oboznámený v tomto procese.

Podľa tohto soznamu v dosiaľ objavených 176 masových hroboch bolo najdených 3.723 obetí, z toho 2.792 mužov a 720 žien a 211 detí. Obete boli vo veku od 4 týždňov do 72 rokov, mnohé maly stopy po hroznom týrani a to rozbité čelusti a lebečné kosti /:pravdepodobne pažbou pušky :/, polámané končatiny, vybité zuby, vypichané oči, odrezaný nos, uši, vyzrezaný jazyk, vytrhané kusy mäsa klieštami, alebo iným ostrým predmetom, usekané prsty na ruke, klince vbité do piat, poviazané ruky dozadu drôtom, niektoré ženy vo vysokom stupni tehotenstva a 4-týždňové až 6 mesačné dojčatá s cumlíkami v ustáčkách. Niektoré mŕtvoly boli zaškrtené, väčšina usmrtená strelnou ranou do tyla a u niektorých znáci-lekári pri exhumácii zistili, že tieto obete boli zakopané za živa. Popravení museli si sami kopat hroby pred zavraždením a to v okrese Nová Baňa holýma rukami. Osobitným spôsobom prevádzali Nemci popravy v Ráztockej doline a to za sústensie HG, kde obete vozili k vápenej peci, do ktorej

ich sa sohnút tvárou nad otvor rozpálenej pece, na to ich strieľali do tyla, následkom čoho padaly do ohňa ešte živé.

V Šlatinej nahnali 57 Cigánov /mužov, žien, a detí :/ do jednej koliby, túto zapálili, streľbou zne- možnili útek, takže väčšina obetí, čo nebola zasiahnutá guľkou, zhorela za živa. To isté urobili aj v Čiernom Balogu so 60 Cigánmi.

Okrem týchto ľudských obetí celý rad vypálených dedín, Balážov, Priechodu, Špan. Doliny, Magory, Gregušov, Tokajíku Hažlina Ostrého Gruňa, Klaku atď., veľkého počtu osád a samot žaluje na barbarstvo obžalovaným Dr. Tisom zavolaných ochrancov mieru a pokoja.

Taká bola žatva smrti a bôlu po zasiatom semene nenávisti obžalovanými.

" Vred treba aj s koreňom vyoperovať " . . . ,
" bolševika - Slováka vyhubím do posledného koreňa " . . .
" kto túto čvargu vykynoží, urobí záslužnú službu človečenstvu . . . ", " príchod nemeckých jednotiek na Slovensko má jediný cieľ, likvidovať partizánsku čeliadku na Slovensku . . . ", - to boli rozkazy, výzvy a slúby, ktoré reval kú svojim drábom a na slovenský ľud Vodca národa - obžalovaný Dr. Jozef Tiso.

A ako bezočivý výsmech preto vyznieva jeho obrana, že nijaké príkazy na toto besnenie nedával, že on o nijakých výčinoch nevedel, a od nikoho sa nedozvedel,

ani o zverstvách Nemcov nevie nič, nič takého ani v tlači ,ani inde nečíta. No keby to aj pravda bola, potom znamenalo by to iba to, že sa len o splnení svojich príkazov na páchanie všetkého toho zla nepresviedčal, lebo si bol istý, že sú prevádzané.

Ale aj tak je dokázané- okrem už uvedeného tvrdenia Otomara Kubala- hláseniami ÚŠB,HG,POHG,MNO, ktoré obžalovanému boli pravidelne zasielané,že o všetkom informovaný bol,kedže svedectvom Dr. Karola Murína je zistené,že poštu si otváral a rozdeľoval sám Dr.Tiso, že mu Dr. Neumann o všetkom referoval,ba na niektorých hláseniach sú vlastnoručné poznámky obžalovaného s osobitnými príkazmi jeho, ako napr. na oznámení,kde Domo brana mu denuncuje notára Slezáka a žandára Vávru z Nemeckého Grobu,že pomáhajú pri ukrývaní Židov a stavovanie falošných preukazov,/:spis Prez.kanc.čís.133 kab/1945 :/ vlastnoručne Dr.Tiso píše "zatvorit", čo ihned je prezidentskou kanceláriou dané na prevedenie ÚŠB, ďalej dokázané je svedectvom Dr.Martina Sokola,že sa o hrôzach páchaných na Slovensku hovorilo v prítomnosti Dr. Tisu v Predsedníctve strany, aj že jednotliví poslanci Dr.Tisu o tom informovali,taktiež výpovedou Dr. Štefana Tisu,ktorý dosvedčil,že napr. o vypálení a vyvraždení Klaku aj on sám Dr.Tisovi povedal, zprávami tlačer je dokázané,že o tom obžalovaný musel vedieť a aj výpovedou spoluobžalovaného Alexandra Macha,ktorý udal, že napr.o popravách Slovákov v Martine bola zpráva v

Gardistovi aj v iných novinách, aj o Sedláčkovej po-prave v Žiline a úprimne Mach dodal, že ostatne o tom každý vedel, tak ako by nevedel Dr.Tiso.

Charakteristické je pre bezcitnú povahu obžalovaného Dr. Tisu, že súc otázaný po smutných a otriasajúcich svedectvách o masovom vraždení Slovákov Nemcami, či necíti výčitky svedomia ani teraz, keď to všetko počúva, Dr. Tiso bez najmenších známok vzrušenia a pohnutia bezcitne a čynicky odpovedá, že výčitky svedomia nemá.

A zasa je najlepšie odhalená jeho bezcitosť odpovedou Alexandra Macha na tú istú otázku. Alexander Mach odpovedal: " Nebol by som človekom, keby som teraz necítil bolest a výčitky ... Kto niečim prispel ku tomu, že sa také veci odohraly, aj keď to sám nechoäl, musí mať výčitky svedomia. Len prosím, aby sa nepovedalo že som to chcel a súhlasil s tým, čo Nemci robili. Cítim teraz, že bolo treba mať ohľad aj na iné národy a že to bolo nesprávne, keď som sa snažil zachrániť slovenský národ spoluprácou s Nemcami. Nebol som obludou, ako tí Nemci, čo vraždili. Bol som viac za Slovenský štát, než to bolo zo stanoviska mravnosti a všeludských záujmov prípustné a preto musím cítiť výčitky svedomia. A musel by som sa haňbiť, keby som povedal, že ma to netrápi, čo sa stalo..."

Dr. Tisu to netrápi. Ale krv vyliata tymito zločinmi, táto krv lipne na rukách obžalovaných a nech

si ju smývajú akokolvek, stopy tejto krvi a zápach z nej, ktorými musí byť presiaknuté ich svedomie, nesmyjú nikdy. Krv preliata, hoc aj len ich podriadenými a vykonávateľmi a bez ich priamych rozkazov a niekedy aj bez ich vedomia, padá na ich hlavu, lebo oni sú zodpovední v prvom rade za to, že rozpútali svojimi prejavmi a vedomým trpením takých metód najnižšie pudy a vášne v spodine ľudskej spoločnosti, ktorá v radoch ÚŠB, HG, PORG, teroristické katanské dielo vykonávala.

Pri záverečnom zhodnotení popísaných zločinov proti ľudskosti vhodné je pripomenúť krásne slová, ktorými sovietsky žalobca zdôraznil mrvné dielo norimberského tribunálu, keď povedal:

"Obhajcovia obžalovaných hovorili o ľudskosti. Vieme, že civilizácia a ľudskosť, demokrácia a ľudskosť, mier a ľudskosť sú neodlučiteľné. Ale ako bojovníci za civilizáciu, demokraciu a mier rozhodne odmiestime netuďský humanizmus, citlivý ku katom a ľahostajný k ich obetiam."

A význam norimberského procesu vystihol americký žalobca Jackson, ktorý uviedol, že význam jeho je v tom, že má odhalit temné sily, ktoré budú čihať na mier sveta ešte dlho potom, čo obžalovaní budú mŕtví.

A taký istý význam mal aj tento proces. A tieto temné sily boli aj tu odhalené.

A ten istý žalobca odsúdil starú zásadu beztrestnosti zločinov proti ľudskosti výstižnými slova-

mi;" Až dosiaľ bol nižší beztrestný za zločiny, ktoré spáchal na rozkaz vyššieho a vyšší bol taktiež beztrestný, lebo tieto zločiny nazýval " štátnym aktom ".

Táto chybná zásada bola prekonaná v norimberskom procese, ľudovými súdmi všetkých štátov civilizovanej Európy nad vojnovými zločincami, - a vykonavatelia aj pôvodci sú uznávaní rovnako zodpovednými.

Aj v súdenom procese obžalovaní sú zodpovední za popísané zločiny proti ľudstku, či ich spáchali oni priamo zúčastnením sa na spracovaní plánu a prevedení ich ako organizátori, osnovatelia a spoluvinníci, alebo či boli spáchané inými ktorýmkoľvek osobami, za činy ktorých sú obžalovaní zodpovední t.j. osobami, ktoré keď spáchaly tieto zločiny, vykonávaly ich v záujme prevedenia spoločného plánu na vykonávanie týchto zločinov a preto, že podlahly a konaly podľa propagandy svojich vodcov.

Vodcovia sú stejnakočinní zločincami ako tí, ktorí ich rozkazy vykonávali. Sú to obyčajní zločinci.

A preto rozsudok nad nimi nie je aktom politickej moci, ale aktom najvyššej spravedlivosti.

Všetky skutkové okolnosti odd. A, B, C, D, ktoré boli - ako bolo hore uvedené - vzaté za dokázané a na základe ktorých bol zistený skutkový stav uvedený v rozhodujúcej časti rozsudku, vypĺňajú skutkovú podstatu trestných činov uvedených v emunícii rozsudku.

Kedže tu neboli príčetnosť, trestateľnosť, alebo zavedenie trestného konania vylučujúce okolnosti, boli preto obžalovaní uvedenými trestnými činmi uznaní vinovými.

Obžalovanému Dr. Ferdinandovi Šurčanskému okrem zachovalosti nepoľahčovalo nič, obžalovanému Dr. Jozefovi Tisovi ani táto okolnosť, keďže bol už trestaný.

Okolnosť, ktorú uplatňovala obhajoba obž. Dr. Jozefa Tisu, že totiž obžalovaný udeľovaním židovských výnimok zachránil niekoľko tisíc židov, nemôže prichádzať v úvahu, lebo tým -prípadmi, kde výnimky udelil - len nevykonal ďalšie trestné činy, ktoré spáchal v ostatných prípadoch, kde výnimku neudelil. Obhajobá ostatne ani netvrdila, že by sa bolo jednalo o prípady, ktoré by neboli odôvodnené aj krutými slovensko-nacistickými predpismi. Veď sám obžalovaný Dr. Jozef Tiso tvrdil, že prv než výnimku udelil, dôkladne každý prípad nechal si vyšetriť, či ide o osobu výnimky hodnú. Z týchto dôvodov okolnosť udeľovania výnimok za poľahčujúcu okolnosť považovaná byt nemôže.

Naproti tomu pritažovalo obžalovaným, že v činoch - a to najmä Dr. Jozef Tiso - pokračovali po tak dlhý čas a po úteku zo Slovenska ešte aj za hranicami, a obžalovanému Dr. Jozefovi Tisovi aj to, že neprejavil najmenšej lútosti nad spáchanými činmi, ba naopak prehlásil, že by svoju činnosť opakoval, keby sa

znova mal rozhodovať, a najmä pritažovaly mu ohromné škody, ktoré zapríčinil jednotlivcom, svojmu národu, ČSR a početným iným štátom, ako aj to, že jeho činnostou boli rozhané rodiny, na celý život, zmrzačení ľudia a mnoho desiatok tisíc ľudí prišlo o život, majetok a zdravie.

Pri výmere trestu sa Národný súd predovšetkým zaoberal otázkou, či sú u obžalovaných dané okolnosti, smerodajné pre premenu trestu smrti na trest na slobode uvedené v § 6 nar. č. 33/1945 Sb.v.n.SNR v znení vyhl. č. 58/1946 Sb.n.SNR.

U obžalovaného Dr. Ferdinanda Ďurčanského nijaké také okolnosti ani tvrdené ani zistené neboli.

Obhajoba obžalovaného Dr. Jozefa Tisu v tomto smere žiadala vziať v úvažu vyššie tvrdemú okolnosť, že obžalovaný sa zaslúžil o záchranu životov, najmä rasové prenasledovaných.

V tom ohľade bolo už odôvodnené, že nemôže byť považované za zásluhu, keď niekto pri svojej trestnej činnosti nespáchal ešte väčšiu trestnú činnosť.

Okrem toho však nie je tu splnená ani základná podmienka cit. predpisu.

§ 6 cit. nar. totiž presne stanovi, že musí ísť o neskoršiu takú záslužnú činnosť a keďže obžalovaný záputile pokračoval v svojej trestnej činnosti až do konca vojny a jeho trestná činnosť sa skončila iba pre toto trestné konanie dňom 23. mája 1945 časove obmedzenou účinnosťou týmto dátom → § 32 a cit. nar., a

tvrdená činnosť o záchrane životov politicky a rasovo prenasledovaných sa stala predtým, nemohla byť považovaná za takú významnú zásluhu neskoršou činnosťou ako to § 6 cit. nar. vyžaduje.

Keďže teda pre zmierenie trestu za použitie § 6 cit. nar. neboli tu dané vôbec zákonné podmienky, bol preto obžalovaný vymeraný trest ako je uvedené v rozhodujúcej časti rozsudku, pričom u obžalovaného Dr. Jozefa Tisu vzhľadom na váhu a počet pritažujúcich okolností v prípadoch odd. D ods. 5, 9 a 10 použil súd sadzby druhej § 3 cit. nar.

Spôsob vykonania trestu bol výslovený v smysle § 19 ods. 1. nar. č. 33/1945 Sb. n. SNR v znení vyhl. č. 58/1946 Sb. n. SNR, pričom bolo rozhodnuté, aby trest smrti bol u obidvoch obžalovaných vykonaný povražom a to u obžalovaného Dr. Jozefa Tisu na základe zistenia, že vykonal trestné činy proti ľudskosti v tak veľkom rozsahu a u obž. Dr. Ferdinanda Šurčanského, lebo pre zastrelenie, ktoré je všeobecne považované za smrť nie tak potupnú, neboľo nijakých dôvodov.

Pokiaľ sa týka oslobodzujúcej časti rozsudku, tu Národný súd uznał, že vinu obžalovaných v týchto bodech nebola dokázaná a bol preto trebný ohľadom týchto bodev vyniesť podla § 29 ods. 2 vyk. nar. č. 55/1945 Sb. n. SNR oslobodzujúci rozsudek.

Príslušnosť a pôsobnosť Národného súdu
bola daná u obž. Dr. Jozefa Tisu ustanovením §§ 11 a 12
písm.a/ cit.nar., u obž. Ferdinanda Šurčanského ustanove-
ním §§ 11 a 12 písm.b/ cit.nar.

Ostatné ustanovenia rozsudku sa opierajú o
citované zákonné predpisy.

Národný súd v Bratislave,

dňa 15.apríla 1947.

Er. Igor Danmer v.r.
predseda Národného
sudu.

Ľudovít Benada v.r.
Ján Demian v.r.
Štefan Gažík v.r.
Štefan Ondruš v.r.
Pavel Polák v.r.
Šimon Struhárik v.r.
prísediaci .

Za správnosť vyhotovenia :
vedúci kancelárie.